

A nádorlány

Meseországban, a kecskeméti Katona József Könyvtárban az idén is megtartották a mese-mondó versenyt. A különféle udvari beosztásokat a jó szerepléssel lehetett elérni a felső- és az alsóházban. A kecskeméti általános iskolások közül az idén Matuska Flóra, az ÉZI kisdíákja érte el a legjobb eredményt. A könyvtári rendezvényekről a 15. oldalon találunk olvasnivalót.

Kecskeméti közéleti és családi lap

VI. évfolyam 2. szám. 2003. február

Szívhang

alapítványi melléklettel

Közter

Szomorú költségvetés

Huszonkétmilliárd forintból gazdálkodik idén Kecskemét. Ez mintegy 15 százalékkal több, mint az előző évi összeg. A költségvetésben, kissé elrejtve, ott van 2,5 milliárd forintnyi hitel, amely miatt az éves pénzügyekről folyó testületi vitában mindkét oldalon kifejezték aggodalmukat egyes képviselők.

Valahogy szomorú költségvetés ez az idei. Takarékosnak és szorosnak nevezte a polgármester, de inkább olyan emyedtnek tűnik, ha lehet ilyen egyáltalán mondani egy költségvetésre. Nincsenek már benne grandiózus tervek, nagy fejlesztések és beruházások, pályázati pénzekből finanszírozott kacsalábak. Eladni se nagyon van már mit, hogy szép summa bevétel legyen belőle: jóformán egyedül az a szegény KTE-pálya árvalkodik mint jelentős tétel a felhalmozási és tökejellegű bevételek című sorban. (Azt meg, isten bizony, jobb volna, ha nem adnák el, maradna még egy kis zöldfelület a városban.) Ez az emyedség átragadt a képviselőkre is. Hiába tartott reggeltől délutánig a vita, senki nem tudott semmi olyat mondani, amit ne hallott volna már több ízben is vagy saját magától vagy mástól. Nem voltak áttűtők a szocialisták, akik itt vannak ellenzékben, és nem tudták igazi tüzzel szidni a kormányt a fideszesek, akik viszont a parlamentben. Az egyetlen hevesebb szóváltás a polgármester és a szocialista frakció vezetője között zajlott, de ők is viszonylag hamar megegyeztek abban, hogy mindenkinek joga van a város javát akarni.

Nincs pénz, most már aztán tényleg nincs - ez látszik ezen a költségvetésen. Igaz, hogy a bevételek emelked-

nek, a helyi adókból származók például 28 százalékkal, de nőnek a kiadások is. Utóbbiak főleg a közalkalmazotti-köztisztviselői béremelések következtében, ami több mint hárommilliárd forintos többletkiadást jelent Kecskemétnek. Az állami források ezt nem fedezik, a különbözetet ki kéne gazdálkodni valahonnan, de honnan?

Visszafogottak voltak a képviselők, de hát nem véletlenül voltak azok. A baloldaliak azért, mert a kormány mégiscsak rálöcsölte bizonyos mértékig az önkormányzatokra az „osztogatás” terhét. A jobboldaliak meg azért, mert érzik, hogy az intézményi reform meg a feladatfinanszírozás jelszavai mögött négy és fél éve inkább csak annyi történik, hogy továbbadták a városi intézményeknek a „gazdálkodd ki magad” jelszavát, amit meg átszerveztek, az drágábban és nehezebben működik, mint azelőtt. Mondhatnánk: most aztán tényleg az a helyzet van, amikor kár egymásra mutogatni.

Na, nem is mutogattak, illetve elég hamar befejezték, inkább nekiláttak újabb kiadási célokat és forrásokat keresni. Fura dolog ez, talán ilyenkor akarják választóiknak bizonyítani a képviselők, milyen jól látják el hivatallukat: a nincsből is tudnak pénzt szerezni. Ez a bravúr minden évben sikerül, idén is megfejezték az eredeti főösszeget 250 millió forinttal.

A talált pénz mindig öröm. Annál szomorúbb és érthetlenebb, hogy a nagy keresgélésben a megyei könyvtárnak megállapodás és normatíva szerint is járó összeg egy része furcsa módon „elveszett”... Allítólag keresik.

-m.á.-

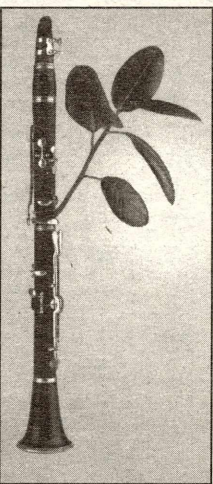
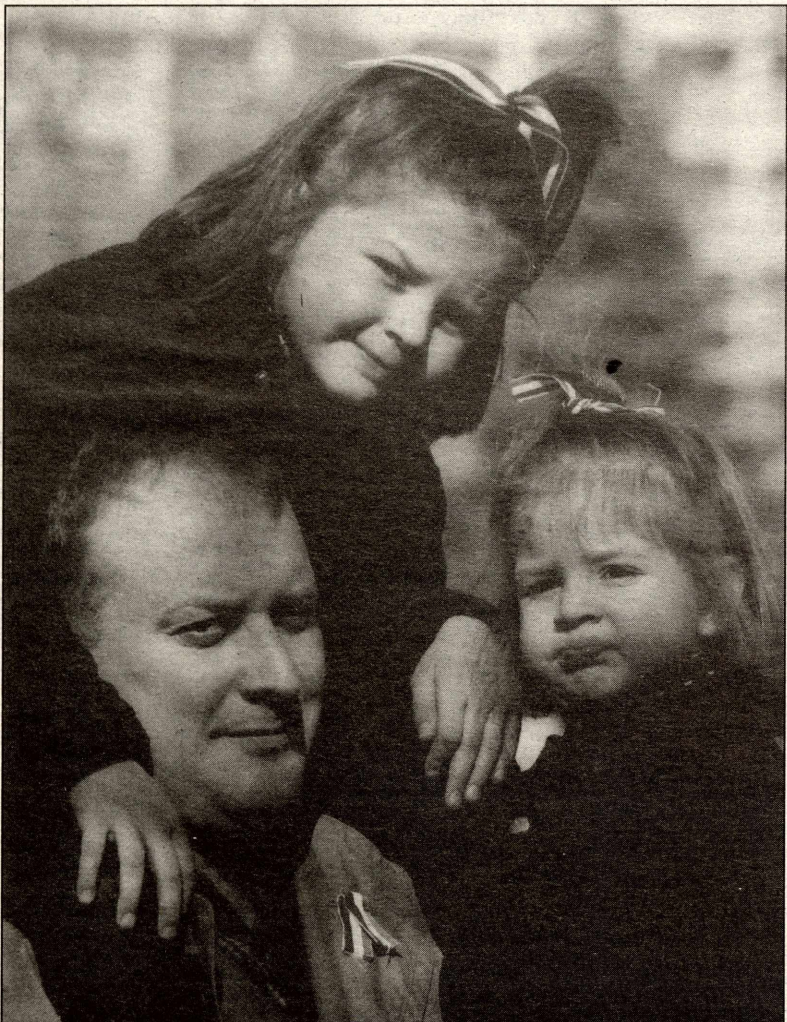
az Európai Unió csatlakozásért

igen!

- A kultúra és a társadalom állandó változásban vannak. Ettől nem szabad félni, és nem érdemes nosztalgiázni a harminc-ötven évvel ezelőtti életünkön. A legfontosabb, hogy megtaláljuk az egyensúlyt, és a legtöbbet hozzuk ki egy új helyzetből. Az egyesült Európában olyan lehetőségek nyílnak a fiatalok előtt, amelyekről a mi generációnk nem is álmodott. Az unió természetesen nem valami mágikus formula, ami mindent megold. Lehet kritizálni is. De nincs más út, mint az önálló, szuverén államok közössége, ahol alapelv az önkéntesség, a részvétel a döntésekben. A demokrácia alapkérdése, hogy mennyi embert tud belevonni az ügyek intézésébe. Az emberi szabadságért, a demokratikus jogokért folyó küzdelem mindig nagyon fontos volt az Európai Unióban - nyilatkozta lapunknak Finn Andersen, a Dán Kulturális Intézetek főtájkára kecskeméti látogatása alkalmával.

Interjúnk és Európai Unió összeállításunk a lap 3. oldalán.

NEMZETI ÜNNEPÜNK: MÁRCIUS 15.

Tavaszi Fesztivál

Idén tizen-nyolcadik alkalommal kerül sor március 15-31. között a Kecskeméti Tavasz Fesztivál

rendezvényeire. Március 15-én Varga Imre Kossuth-díjas szobrászművész kiállítása nyitja a sort az Erdei Ferenc Művelődési Központban, majd a színházban a Budapesti Fesztiválzenekar ad koncertet. Március 16-án Tavasz-köszöntő népzenei és néptánc műsor lesz szintén a művelődési központban, 16-19 között Mozaik címmel az Otthon Moziban láthatunk válogatást a 34. Magyar Filmszemlén díjazott legújabb magyar filmekből.

A kortárs magyar írók irodalmi estjét a Katona József Könyvtár szervezi március 19-én, ahol többek között vendég lesz Dobosi Eszter költő, Rakovszky Zsuzsa költő, műfordító és Vámos Miklós író. Másnap lesz a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar lemezbemutató koncertje a Reformá-

tus Újkollégiumban. Március 24-én Koncz Zsuzsa koncert, 25-én a Moszkvai Zsidó Férfikar estje, 26-án a Kínai Bábművészeti Társulat előadása lesz az Erdei Ferenc Művelődési Központban. A Színházi Világnapon a nagyszínházban Bulgakov: A szentek összeesküvése (Moliere) című komédiája Bodolay Géza rendezésében látható, a kamarában pedig Illyés Kinga előadástestje lesz.

A zenei programok közül említésre méltó még a 12. Nemzetközi Bohém Ragtime & Jazz Fesztivál - amelynek díszvendége most is Louis Armstrong utolsó klarinétosa, Joe Muranyi (USA) -, valamint a Kodály Iskolában a Kardos Pál Alapítvány emlékhangversenye. Fesztiválbúcsúztató emlékkoncert lesz Schubert halálának 175. évfordulójára a Weiner-Szász Kamaraszimfonikusok előadásában az Újkollégiumban.

A részletes műsorfüzet tartalmazza mindazokat az egyéb programokat más művészeti területekről is, amelyeket hely hiányában nem tudtunk felsorolni.

Robi döntése

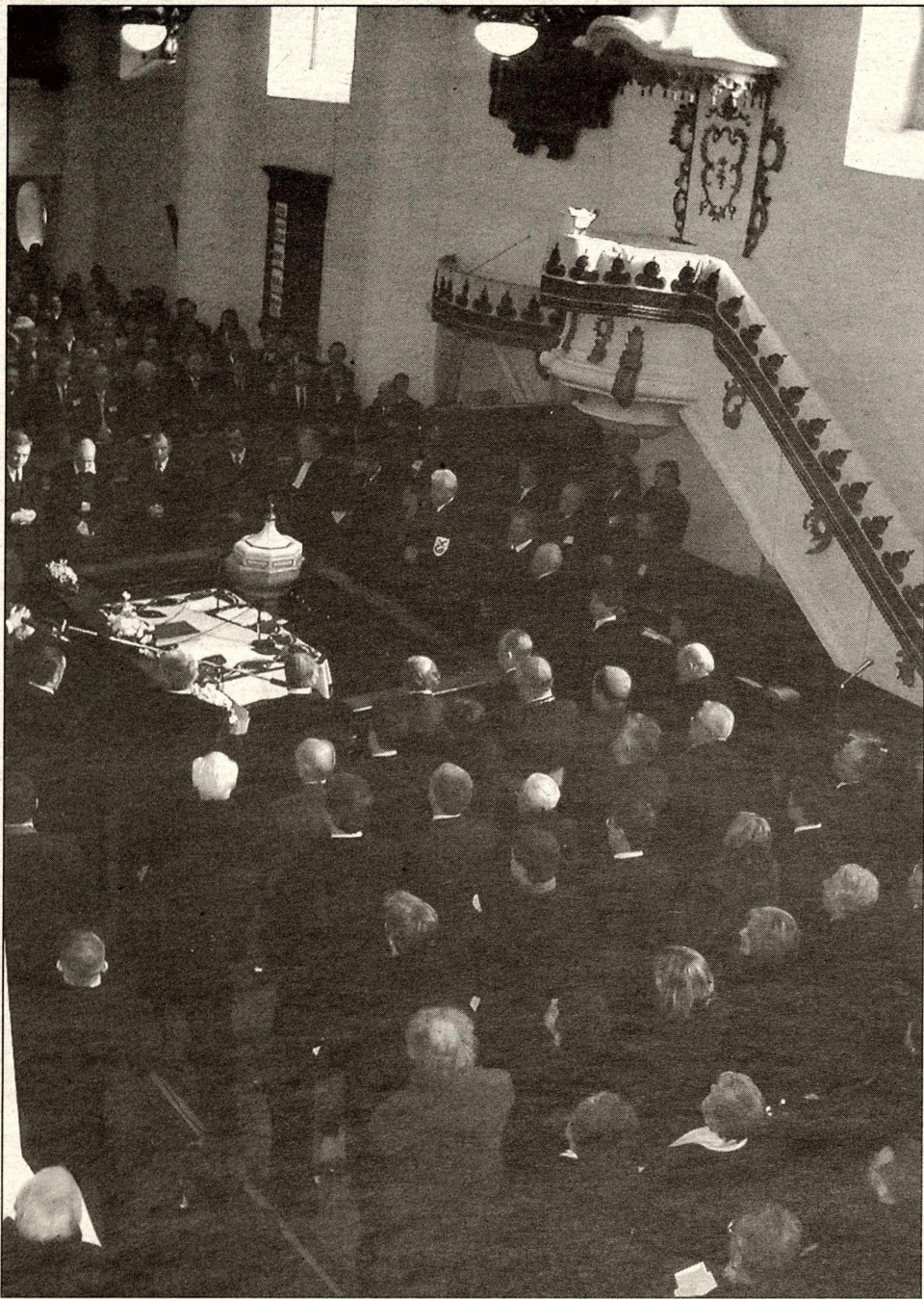
Kis barátom, Horváth Robi szívesen hallgatja a felnőttek beszélgetését. Most éppen az EU-ról dilemmázunk, elég szenvedélyesen. Kérdem is a fiút, mi a véleménye, de csak mosolyog, valójában ő nem érti mind a tizenkét évével az Európai Unió csínját-bínját.

- Mondjál egy országot! - kérem.

- Afrika.
- Az földrés.
- Kína.
- Az messzire van.
- Akkor Spanyolország.
- Aha, ott jó meleg van. Még!
- Olaszország.
- Az se rossz! Ott is van tenger.

- Még!
- Anglia! - Megcsillan a szeme, mert észbe jut Anabel, a máltai angol egyetemista lány, aki a múlt évben annyi örömet szerzett neki és a cigány szombati iskolásoknak.
- Ha két csoportot alkotok: egyikben Afrika, Kína van, a másikban pedig Spanyolország, Olaszország, Anglia, melyikbe szeretnél tartozni?
- Hát Anabel... ahol Anglia is van...!

n.m.

Püspökszentelés

A Dunamelléki Református Egyházkerület történetének 30. püspökét szentelték fel dr. Szabó István személyében február 22-én a kecskeméti református templomban. Ez azért is volt kiemelkedő esemény a város életében, mert évszázadok óta negyedik alkalommal adott helyszínt ennek a „hírös város”, ezen belül is legutóbb ezelőtt 157 évvel szenteltek nálunk épp egy kecskeméti lelkészt püspökké. A rangos ceremóniának számos résztvevője volt az állam és a keresztény egyházak részéről. Templomi köszöntőjüket mindenki érdeklődéssel hallgatta, kevesebben lehettek azonban jelen a református kollégium dísztermében zajló állófogadáson, ahol a baráti köszöntések következtek.

Az ezt követő sajtótájékoztatón az újságírók kérdéseire lényegében a következőket válaszolta dr. Szabó István: - István királyunk azt rendelte, hogy minden tizedik faluban épüljön egy templom. Ma már nem vihető tovább az a gondolat, hogy valahol van egy templom, és vásárnapon az emberek ott gyülekeznek imádságra.

Megváltozott az életünk szerkezete. Az egyháznak kell kimennie az emberekhez, közösségeket kell szerveznie, új gyülekezeteket kell létesítenie. A tizenhatodik század reformátorai sem mondták, hogy itt vagyunk a biztonságos várban, jöjjetek hozzánk, hanem vették a botjukat, hegedűjüket, bibliájukat és kimentek akár a nádasokba is prédikálni. Ezt azért is említettem fel, mert magam is egy ilyen vidékről, Sárobagárdról származom, Sárogrésen voltam kezdő lelkész, ahol a török hódoltság idején a nádasos, zsombékos vidékeken megbújva, de nem hit nélkül élt a nép. A Duna-melléke is ilyen értelemben kettős hagyományt hordoz. A kistalvak újjászülötty gyülekezetei mellett a XX. századi nagyvárosok egyházi tapasztalata is jelen van. Ezt a kettőt kell majd összehangolni. Olyan lelkipásztor-

nemzedéket kell fölnevelni, melyből olyan bátor és alkalmas fiatal emberek kerülnek ki, akik a közegyház támogatásával képesek arra, hogy - mint egyfajta misszionáriusok - má, 2003-ban akár tíz-húsz emberrel elkezdve iskola tornatermében, kibérelt üzlethelyiségben vagy bárhol gyülekezetet szervezzenek. A Bihari úti gyülekezetet annak idején úgy szerveztük újjá, hogy bérbevetünk egy régi házat, ami korábban borbélyműhelyként szolgált. Más példa: Gazdagrét most épül az új templom, de előtte nyolc évig egy egykori hentesüzlet helyiségében tartották az istentiszteleteket. Ezeket a módszereket újra fel lehet eleveníteni, de ehhez olyan szellemi muníció kell a lelkészek részéről, hogy képesek legyenek a hozzájuk forduló emberek minden gondjára, bajára előremutató feleletet adni, őket a hit útján vezetni.

A református egyház nyitottságára vonatkozóan a püspök úr az ökumenizmus két szintjéről beszélt: - Az egyik az ún. megélt ökumené a vegyes házasságokban. Hálát adhatunk az Istennek, hogy ez a megélt ökumené valóság Magyarországon, nem pedig arról hallunk, hogy a vallás kedvéért oda kell hagyni a szerelmet vagy fordítva. A hivatalos egyházi kapcsolatok területén az ökumené azoknak az ügyeknek a területét érinti, ahol az államnak és az egyháznak együttesen kell fellépnie: népünk minden gondja, baja mellett idetartozik a határon túli magyarságra való odafigyelés. Új, ökumenikus összefogásnak kell érvényre jutni a háború szorongató közelsége miatt is. Van még egy területe az ökumenének a teológiai hitviták szintjén. Erdő Péter prímás-érsek úrral beszélgetve némi megnyugvással megállapítottuk, hogy - Istennek hála - ezeket a vitákat nem itt Magyarországon kell eldönteni, de élénken figyeljük azokat a párbeszédet, melyek az egyházi diplomáciában zajlanak.

- k. e. -

Bensőséges ünnep

Dr. Szabó István beiktatására igen messziről is érkeztek rokonok, barátok, ismerősök. Fülöp Gézával, a marosvásárhelyi Calepinus Alapítvány Idegennyelvű Népfőiskolájának igazgatójával még az ünnepség előtt beszélgettünk.

- Igaz, hogy Önt közeli rokoni kapcsolat fűzi a püspök úr családjához?

Feleségemmel, Fülöp Máriával és testvéremmel, Barabássy Erzsébettel együtt érkezünk erre a neves alkalomra. Az említett rokonság önmagában „száraz anyakönyvi adat”, ha nem tölti meg tartalommal, nem tenné élővé barátság és szeretet. Ilyen élő, megélt kapcsolatban vagyunk mi a Szabó családdal nemzedékről nemzedékre, immár három generáció óta. A Szabó gyerekek - én így mondóm, hiszen akár mennyire is eltelt már az idő, nekünk azok maradnak - és a mi gyerekeink másod-unokatestvérek abból adódóan, hogy a két nagymama testvér volt. Az én édesanyám húga férjhez ment Szabó Imre református lelkészhez, a későbbi Budapest-fasori espereshez. Az ő lányuk, aki szintén teológiát végzett, férjhez ment egy másik Szabó Imre nevű református lelkészhez. Az ő hét gyerekük közül az egyik Szabó István úr.

Ezek szerint a püspök úr is Erdélyből származik?

Dr. Szabó István származását tekintve három táj

tunk, mert mi akkor csak kétévente egyszer utazhattunk külföldre, de amikor ők és a gyerekeink nagyobb diákok lettek, nagyon gyakran jöttek át Erdélybe - akkor, amikor ez

megtekintésére - a „hírös városba”. Azóta még több szállal kapcsolódunk ehhez a szép magyar városhoz. Feleségem a marosvásárhelyi megyei könyvtár munkatársaként került kap-

A püspök úr az édesanyjával

még nem is volt olyan szélytelen. Könyveket, s biztató üzeneteket hoztak. Tartották a kapcsolatot nem csak velünk rokonokkal, de jóval szélesebb körben is a székelyföldi magyarokkal, talán még a csángókhoz is ellátogattak.

Ön hogyan emlékszik vissza rá?

Mindig nagyon kedves, barátságos, jószívű és jó kedélyű gyerek volt, s úgy vélem, felnőtt korában is megőrizte ezeket a tulajdonságait. Később, amikor már mi is jöhettünk korlátozás nélkül Magyarországra, ha csak tehettem, meghallgattam ígírdetéseit Budapesten, mert ezek mindig nagyon színvonalasak, komolyak, lélekhez szólóak voltak.

A püspök úr személyes meghívására most első ízben járnak városunkban, vagy voltak már itt korábban is?

Sokadik alkalommal vagyunk Kecskeméten, de a várossal való legelső talál-

A püspök édesanyja köszöntésében elmondta, hogy számtalan lelkipásztor és pap volt a családban: egyik ősük Mária Terézia írásos engedélyét bírva működhetett vándorprédikátorként. A veleméri úkapa tanítóként, jegyzőként, lelkipásztorként - saját szóhasználatával a falu napszámosa volt.

Kifejezte kimondhatatlan köszönetét a családjának is. Felesége vegyész-mérnök és szakinformatikus. Három gyermekük van, egy lányt és két fiút nevelnek.

csolatba Ramháb Mária igazgatónővel és több kollégájával, de a Marosvásárhely - Kecskemét Baráti Társaság alapító tagjaként is többször jártunk már itt - én presbiterként is egy ki-

Barabássy Erzsébet, Fülöp Mária és Fülöp Géza Marosvásárhelyről

gyermeke. Annakidején a nagymamája telepedett át Erdélyből Magyarországra: itt ment férjhez egy felvidékről származó lelkipásztorhoz. Az édesanyja pedig egy délvideki származású lelkipásztor felesége lett.

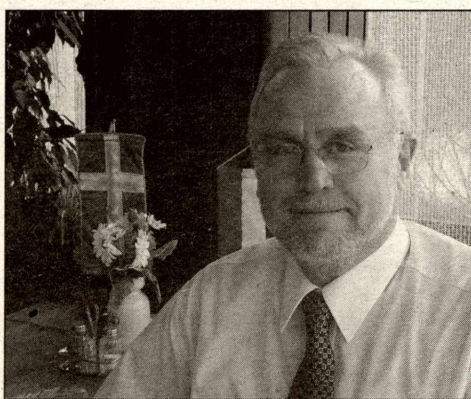
„Pistit” mi kisgyerekkora óta ismerjük. A régi rendszerben ritkán találkozhat-

kozásunk is a püspök úr családjának, egészen pontosan a nővérenek volt köszönhető. Szabó Júlia, aki a teológia mellett művésztörténetet is tanult, rendezte be Kecskeméten a Rádayról elnevezett egyházi múzeumot. Az ő meghívására jöttünk először - az akkoriban átadott múzeum

ránduláson -, s természetesen mi is több ízben fogadtunk kecskemétieket Váráshelyen. Nagyon szerjük ezt a várost, hiszen épületei és hajdani nagy polgármesterei - Bernády György és Kada Elek - révén is „testvérek” vagyunk.

kada

Érték a sokszínűség

Az európai közösséghez csatlakozás nem hozta magával Dániában a nemzeti identitás, a kultúra elsorvadását, ellenkezőleg, ösztönzően hatott a dánokra saját kultúrájuk megismerésében és megőrzésében. Finn Andersen, a Dán Kulturális Intézetek nemrégiben nálunk járt főtitkára szerint nem kell félnünk attól, hogy felolvadunk a nagy olvasztótégelyben, Európában. Ebben az Európában ugyanis érték a sokszínűség.

Szervezetünk működésében is alapelv ez az oda-visszaáramlás: egymás kultúrájának a megismerése - mondja a Skóciától Szentpétervárig kilenc helyi intézetet működtető hálózat főtitkára - Az alapító, egy dán egyetemi tanár olyan időkben, a harmincas évek végén hozta létre az első intézetet, amikor a kultúrát a politikai propaganda eszközeként használták a náci és a szovjetek is. Ő azt mondta: terjesszük a kultúrát sajátmagáért, lássuk, mit tanulhatunk egymástól. Varsóban és Krakkóban oktatott, s mivel nagyon szeretett túrázni, kerékpározni, bejárta egész Közép-Kelet-Európát. Ekkor támadt az ötlete: jó lenne kulturális intézményt létrehozni, amely népszerűsítene a dán nyelvet, kultúrát Lengyelországban, a lengyelt pedig Dániában. Sajnos, közbeszólt a háború, más-képpen alakultak a dolgok. De 1947-ben elkezdtek kiépíteni a hálózatot. Ekkortól már állami finanszírozással, de mindig függetlenül, saját irányítással működött az intézet. Az alapító ötlete volt a regionalizmus is, ami Kecskeméten is megvalósul: nem országok, hanem helyi területek, régiók között történik az együttműködés. A kultúrát nagyon szélesan értelmezzük. A művészetek, a társadalom és intézményei, a helyi politika, az oktatási rendszer mind benne foglaltatik. Itt Magyarországon külön öröm számunkra, hogy az intézet tevékenységét két megye, Bács-Kiskun és Viborg szoros kapcsolatai is erősítik.

Magyarország most már valóban a csatlakozás küszöbén áll, s az utóbbi időben erősödtek nálunk a féltelmek, hogy a belépéssel elveszíthetjük nemzeti, kulturális identitásunkat. Ön szerint jogosak lehetnek ezek a féltelmek?

Nem hinném. Dániában is voltak hasonló aggodalmak, de a belépés éppen ellenkező irányú folyamatot indított el: inspirálólag hatott a saját kultúránk megismerésére, megőrzésére.

1972 előtt az angolszász nyelv, kultúra térhódításáról folyt a szó, utána viszont a dán nyelvről és kultúráról. Az uniónak nincs kulturális politikája, jelszava, hogy különbözőségben az egység. A legelvetemültebb eurobirokratának sem jutna eszébe, hogy valamilyen szabályrendszer mentén egységsítse a különböző nemzetek kultúráját. Az egységes Európának ugyanakkor megvan az a pozitív hatása, hogy erősíti az itt élő nemzeteket egyfelől az amerikanizálódással, másfelől az iszlamizálódással szemben. Magyarország maga is multikulturális ország, sok, a nemzetet gazdagító kisebbséggel. Dánia ötven évvel ezelőtt monokulturális állam volt, új dolog a kisebbségek kultúrájának megjelenése. Vannak, akik toleránsan viszonyulnak ehhez, vannak, akik kevésbé. A liberális állam elvét, úgy gondolom, nem szabad feladni, minden nemzetnek meg kell adni az önkifejezés lehetőségét.

Most kicsit úgy tekintünk az unióra, mint egy olyan hatalmas szervezetre, amely mintegy ránk telepszik, beleszól a mindennapjainkba és gyökeresen megváltoztatja az életünket...

A kultúra és a társadalom állandó változásban vannak. Ettől nem szabad félni, és nem érdemes nosztalgizálni a harminc-ötven évvel ezelőtti életünkön. A legfontosabb, hogy megtaláljuk az egyensúlyt, és a legtöbbet hozzuk ki egy új helyzetből. Az egyesült Európában olyan lehetőségek nyílnak a fiatalok előtt, amelyekről a mi generációnk nem is álmodott. Az unió természetesen nem valami mágikus formula, ami mindent megold. Lehet kritizálni is. De nincs más út, mint az önálló, szuverén államok közössége, ahol alapelv az önkéntesség, a részvétel a döntésekben. A demokrácia alapkérdése, hogy mennyi embert tud bevonni az ügyek intézésébe. Az emberi szabadságért, a demokratikus jogokért folyó küzdelem mindig nagyon fontos volt az Európai Unióban.

Ön többször járt már nálunk, hogyan látja: elég „unióérették” vagyunk?

Valóban jó néhányszor voltam már Magyarországon, de ezt nem tudnám igazán eldönteni. Érdekes, hogy a dánok 72 százalékos többséggel szavazták meg a csatlakozást, utána viszont rögtön 50-50 százalék lett a megítélés. Felmerülhet a kérdés: ki lehet-e lépni? Nem tudom elképzelni, hogy lenne olyan állam, amelyik ezt meg akarná tenni. A tagállamok mindegyikének megvan a lehetősége, hogy beleszóljon az uniós politika alakításába. Kívülről ezt nem tehetnék, miközben a hatása alól sem vonhatnák ki magukat.

Dániában hogyan viszonyulnak a tagjelöltekhez?

Azt hiszem, ezt meggyőzően kifejezésre jutattuk Dánia soros elnökségének idején. A dán elnökség arra koncentrált, és sikerült is elérnie, hogy meggyőzze a szigorúbb feltételekhez ragaszkodó államokat a tagjelöltek felkészültségéről. A 25 tagból álló unió működése nem lesz egyszerű. Ezzel együtt a dánok mindig is a bővítés mellett voltak

M. Á.

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat az Európai Unió csatlakozásért

Eljövendő mindennapjaink és az EU

Írta: dr. Csátori Bálint, az MTA RKK Alföldi Tudományos Intézetének igazgatója

Ismét folyik a politikai kampány. Sajnos, - mint általában az utóbbi időkben mindig - arról, ami nem is politika. Az európai csatlakozás ügye, megítélésem szerint, sokkal fontosabb dolog a magyar társadalom számára, mint az évek óta mindent „áthadni akaró” politika.

Az európai csatlakozás egy évtizedek óta sokunk által várt, soha vissza nem térő lehetőség. Arra, hogy érdemes és jogos tagjai legyünk egy olyan szervezetnek, amelyik fél évszázada őrzi az európai békét, közösen gondolkodik az öreg kontinensünknek a világban elfoglalható szerepéről, feltéve őrzi a kultúráját, a polgári demokráciát, az eszmék szabad áramlását. Fontos, közös alapokból támogatja, sőt fenntartja a vidéket és annak mezőgazdaságát, szolidáris az elmaradt régiókkal. Regionális politikájával perspektívákat kínál a jellegzetesen különböző térségek belső erőforrásaiknak kihasználásához, a harmonikus, környezetbarát fenntartható gazdasági fejlődéséhez.

Az Európai Unió szervezeti és működési rendje, az elhíresült brüsszeli adminisztrációja ugyanakkor egy igen bonyolult rendszert alkot. De ezen sem lehet csodálkozni. Sok nemzet, sok hagyományából, jogrendjéből, gyakran keserű történelmi tapasztalatából kell „összegyűrni” azt az új Európát, amely a globalizálódó világban is méltó helyet találhat magának. Erről szól a most ülésező Konvent munkája, amelynek már mi is teljes jogú résztvevői vagyunk.

A rendszerváltás utáni Magyarország keservesen nehéz éveket tudhat maga mögött. Okainak felsorolása túlnő ezen kis írás terjedelmi korlátain.

A gazdaságunk, pénzügyi viszonyaink nagy részének veszteségekkel és nyereségekkel egyaránt járó átalakulása révén - például a külkereskedelmi adataink alapján - ma már teljesen európai tagország vagyunk. A mostani belépésünk jogi aktuusa tehát arra biztosíthat lehetőségeket, hogy a magyar nemzet és társadalmi is „tag” lehessen.

A csatlakozás vitáiban jogosan felmerülő kételyek sajnos többségében nem arról szólnak, hogy a megkívánt új és nehéz európai szabályok „teljesítésére” nagy részben nekünk magunknak is elemi szükségünk van országunk érdemi modernizációjához.

Erős helyi autonómiára, lakosságbarát és professzionális közigazgatásra, tiszta, védett és ápolott környezetre, jó iskolarendszere ahonnan „peregrinálni” lehet Európa egyetemére, mint hajdan. Előrelátó területi és települési tervezésre (az EU-ban hét évesek e periódusok), pontos, komplex szemléletű fejlesztési programozásra, amelyek révén sokak találják meg boldogulásuk lehetőségeit. A kultúra és a tudomány szellemi bázisának erősítésére. (Akadémiánk elnöke nyilatkozta nemrég, hogy nagyon kevés az a három kutató-fejlesztő, aki ma ezer magyar aktív lakosra jut. Az európai átlag hét, az írás a finn átlag tizenhárom-tizenöt.)

A sokoldalú nyelvtudásra, amely révén megújulhat a mi csodálatos anyanyelvünk is. A civil társadalom és az erős és autonóm szakmai szervezetek támogatására és elvárt, sőt igényelt partnerségére, hogy sokak véleménye, elképzelése kerülhessen be a fejlődés áramába. S olyan összefogásra, amely tudatosan kimondja, vállalja azt, hogy mit is viszünk mi be az Unióba? Ahogy a finnek mondták tíz éve kicsit humorosan: a „sisut” (a finn büszkeséget) és a szaunát.

Mi, innen Kecskemétről, nyugodtan vállalhatnánk a nyitottságot, az alföldi szabadság-eszmét, a megfontolt és toleráns összefogás képességét, a népzene-kultúrát (s a Csiperó mellett Kodály városa ennek lehetne az európai központja), no és persze a kecskeméti barackpálinkát, amely már tételesen szerepel is a csatlakozási dokumentumban. (Vagy íme egy holland weblapon: Het is ook een Palinka maar met Kecskeméti Füfűfios vergeleken zijn het twee verschillende dranken.)

Ezen pontokat olvasván a felkészültségünk foka persze okozhat aggodalmakat sokakban. Sok mindent, talán túl sok mindent kellene - „ahogy mondták egykoron” - a magunk gyönyörűségére és örömeire jobban csinálnunk, ahhoz, hogy gyors sikereket érthessünk el. De ne legyünk türelmetlenek.

A csatlakozás után végre nem túlélünk kell valamit, hanem szorgalmasan tanulva, okosan összefogva, sikeresen dolgozva és versenyezve, megélni a lehetőségeink kibontakozását. Megélni, hogy az európai népek közösségének szervezete befogad bennünket. A jó kedélyű, intelligens, kultúráját ismerő és megbecsülő, élelmes és értelmes, a családjukért, településükért, régiójukért összefogni és tenni akaró, szolidáris, de ugyanakkor harcias és büszke magyarokat.

Vajon miért nem ezekről beszélgetünk a csatlakozás előtt? Miért van, hogy a nem európai magyar dísznő moslékáról vagy éppen a „nem Váló Világról” szól főleg a fáma? Nem tudom, de nekem ez szinte fáj.

Gyermekeink és unokáink viszont valószínű nem bocsátanak meg, ha rosszul döntene a csatlakozásról a rendszerváltástól kissé meggyötört, az új kihívásoktól aggódó, s politikailag sajnos megosztott felnőtt társadalom.

Gonosz nádpalcás pedellus vagy jószágos nagybácsi pénzes táskával? Az Európai Unió sem ez, sem az. Nem kell tőle félni, de nem is kell idealizálni. Legjobb, ha egészséges magyar önbizalmunkra és józan paraszti eszünkre támaszkodva készülünk a belépésre, hiszen mindennapjainkban nem jelent majd hihetetlen megrázkódásokat a csatlakozás. Persze, nem is élünk majd úgy, mint eddig. Kicsit másképp, s remélhetőleg egyre jobban.

Tabajdi Csaba kiskunfélegyházi fórumán, ahol mindezek a gondolatok elhangzottak, akkora volt az érdeklődés, hogy az EU-csatlakozás koordinációs munkacsoportjának vezetőjét három órán keresztül ostromolták kérdéseikkel

és véleményükkel a jelenlévők. Az uniós csatlakozást, úgy tűnik kész ténynek tekintő félegyháziakat - ahogy valószínűleg az ország más városainak polgárait is - sok minden nyugtalanítja az árak-bérek alakulásától kezdve a várható „agyelszíváson” és az otthoni dísznővágáson át egészen addig, hogy kapnak-e majd támogatást a fiatal agrárvállalkozók az unióban? (Kapnak.)

Valahová tartozni kell, hangoztatta Tabajdi Csaba, mert csak így tudjuk a globalizáció káros hatásait kivédeni, előnyeit pedig kihasználni. Most először nyílik esélyünk, hogy szabadon, önként döntünk erről a hovatartozásról. Az uniós csatlakozás nem lesz újabb rendszerváltás: a vérsóhajok-könnyek korszakán már átverekedtük magunkat, gyakorlatilag részei vagyunk az európai pi-

acnak, és számos vonatkozásban már ma is uniós mindennapokat élünk.

Az előadó is elismerte, hogy a legnagyobb kihívás előtt a magyar mezőgazdaság áll. A rendszerváltás legsúlyosabb terhét cipelő ágazat - ahonnan mintegy 4500 milliárd forintot vontak ki 1990 óta - bizonyosan nem könnyű évek elé néz. Ugyanakkor a termelők jóval nagyobb támogatáshoz jutnak a csatlakozást követően (példaként említette Tabajdi Csaba a juhtenyésztést: az egy birkára eső támogatás 1500 forintól 5000-re emelkedik), s az is előny, hogy a garantált árak bevezetésével megszűnik a piac hektikus ingadozása, ami ma kiszámíthatatlanná teszi a gazdálkodást. Az uniós adok-kapok mérlege (azaz a befizetések és támogatások egyenlege) évi 380 milliárd forint lesz Magyarországra ja-

vára. 2007-ben új költségvetési időszak kezdődik a szervezetben, de akkor már Magyarország is „belülről”, teljes jogú tagként veheti saját érdekeit.

Igazán a fiatalok lesznek a nyertesek a csatlakozásnak, de azért nem csak unokáink fogják élvezni előnyeit, hanem már mi is - mondta Tabajdi Csaba. Mindenesetre nem árt újra szem előtt tartanunk a - kissé fazonigazított - régi közmondást, miszerint: „Segíts magadon, az EU is megsegít!” De az is bizonyos, jelentette ki az előadó, hogy az államnak nem szabad annyira magára hagynia polgárait az alkalmazkodás folyamatában, mint azt tette a rendszerváltás gyötrelmeinek idején.

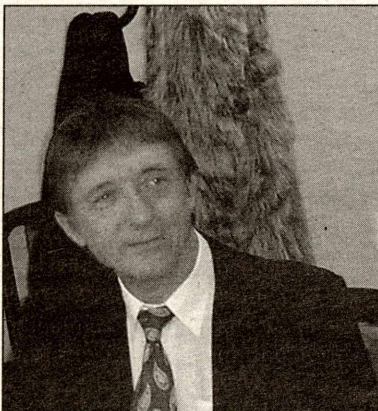
A csatlakozással, ha nem is egy csapásra, de véget ér a vadkapitalizmus kora Magyarországon. Az „aki kapja, marja” gyökeresen el-

lenkezik az Európai Unió szellemével, amely a társadalmi szolidaritáson, a lemaradók, elszegényedők megsegítésén és a különbségek kiegyenlítésén alapul.

Szóba került a fórumon néhány, bulvárlapok által feldobott sláger-téma is, mint Mariska néni tyúkketrece, János bácsi mosléktől eltiltott sovány malaca meg a mákos guba. Tabajdi Csaba ezeket a „kábitás” kategóriájába sorolta. A ketrecek dőlésszögére vagy a sertések etetésére vonatkozó szigorú előírások az árutermelő gazdákra vonatkoznak, senki sem fog a magyar tanyavilágban szögmérővel rohángálni vagy az egy-két otthon hizlalt dísznő vályujában turkálni. Mint ahogy Strasbourgban sem kifogásolja senki, hogy a francia termelő hordóból árulja az utcai kispiacra a káposztát.

má.

Az országban másodikként újfajta szakrendelés is várja a speciális női betegséggel küszködőket a megújult Egészségügyi Centrumban, a kecskeméti Piaristák terén. Mi tette szükségessé az urogynecologiai szakambulancia beindítását? - kérdezem a megyei kórház szülészeti és nőgyógyászatának vezető főorvosát, prof. Dr. Godó Györgyöt.

Az urogynecologia a vizeletürítés és a női nemi szervek együttes vizsgálatával foglalkozó szakma, ahol urológus és nőgyógyász egyidejű jelenlétével történik a betegség megállapítása. Anatómiai, fejlődéstani, kóroktani és a gyógykezelésben alkalmazott eljárások tették szükségessé az együttes cselekvést a két szakterületen. Az illetékes szakmai fórumok állásfoglalásai a legvitatottabb közös terület, a vizelet inkontinencia diagnosztikájában és ellátásában dolgoztak ki az együttműködés kereteit. Magyarországon a lakosságnak mintegy 5-15 százalékát érinti valamilyen formában a vizeletcsepegtetés problémája. Leggyakrabban a 40 év fölötti nőpopulációban jelentkeznek ezek a panaszok. Az idősök otthonában ápoltak körében az említett arányszám 50 százalék fölé is emelkedhet. A kezelés módja nagyban függ attól, hogy az inkontinencia mely típusa észlelhető a betegnél.

Miről ismerhetők fel a különböző inkontinencia-típusok?

A stressz-inkontinencia esetében köhögéskor, tüsszentéskor, emeléskor, hasprés fokozódáskor folyik el a vizelet. Mint nevében szerepel, stressz-epizódok alatt, a medencei

záróizmok gyengesége miatt a hólyagnak megsüllyed és záró feladatát nem tudja ellátni. A sürgősségi-inkontinenciánál váratlanul, erős vizeleti késztetés után lép fel a vizelet elfolyás. A hólyag izomzatának fokozott aktivitását és az idegvégződés fokozott érzékenységét legtöbbször gyulladás, ritkán hólyagkő vagy daganat okozza. A reflex-inkontinencia központi idegrendszeri megbetegedéshez társul. A túlfolyásos-inkontinencia esetén a húgycsőben elfolyási akadály van. E típusok elkülönítéséhez a régi jól bevált diagnosztikai eljárásokon kívül újabban az új szakrendelésen felállított urodinámiai vizsgálatok nyújtanak komoly segítséget. A négy inkontinencia-típus közül nőgyógyászati kezelés főleg a stressz-inkontinencia esetén jön szóba.

Igaz, hogy az ötvenes évek előtti, gátmetszés nélküli szülések is vezettek időskori inkontinenciához?

A modern szülésetben kiterjedten alkalmazzuk a szülés műtéti beavatkozása során a gátmetszést - különösen először szülőknél - számos előnye miatt: megkönnyíti a fej kigördülését, a gátizomzat nem komprimálja a koponyát, megakadályozza a gát túlfeszülését, berepedését és egyéb sérülését. Valóban sok bizonyíték van arra, hogy gátmetszés nélkül a medencefenék izmainak túltágulása és nem látható sérülései miatt gyakrabban következnek be később a méh és a hüvelyfalak süllyedése, valamint incontinencia, mint a gátmetszés és gátvarrás után. Figyelembe véve ezt a tényt a gátmetszés profilaktikus eljárásnak tekinthető, mivel sok esetben megelőzi a belső nemi szervek süllyedését és az ezzel járó panaszokat.

- Csak nőknek! -

(...bizalmasan...)

Dr. Szabó Zoltán kandidátus a megyei kórház urológiai osztályának vezető főorvosa az elmúlt évben vette át a Bács-Kiskun megyéért Tudományos Díjat. Saját kutatási területén a hólyag, prosztata és vesedaganatos műtéti eljárások, illetve a húgycsővön keresztül végezhető lézerműtétek kérdésköré mellett hosszú évek óta foglalkoztatja a női inkontinencia problémája is. Szakmai irányításával két éve új műtéti eljárást vezettek be ennek megoldására. Egy svéd professzor találmányával, az ún. TVT szalag beépítésével, mely a beteg számára mindössze két napos kórházi befejezéssel járó kisebb műtet jelent, 99%-os sikerrel vált orvosolhatóvá az inkontinencia. Kecskeméten eddig közel félszáz nőnél végezték el eredményesen a TVT-plasztikát. Milyen számban fordulnak orvoshoz problémájukkal az inkontinenciában szenvedő nők? - kérdezem dr. Szabó Zoltán főorvost.

Az akarattunktól függetlenül történő vizeletvesztés komoly szociális és higiénés panaszokat okoz. Ha ilyen jellegű panasz van valakinek, nem érdemes eltitkolni. Sajnos, Magyarországon az a jellemző, hogy az érintett hölgyek hosszú évekig szenvednek ettől a problémától, míg orvoshoz mernek fordulni. Ezzel majdhogynem antiszociális helyzetbe hozzák magukat, vagy éppen nagy költséggel járó

drága betéteket használnak. S tesszik mindezt nagyon hosszú ideig - feleslegesen, mert hiszen ezek a panaszok műtéti vagy más kezelési eljárással ma már szinte százszázalékos sikerrel orvosolhatóak.

Milyen belső szervi elváltozás vezet az inkontinencia kialakulásához?

Az inkontinencia panaszai azért következnek be, mert az idősödő hölgyek szövetei meglazulnak, a méh függesztő szalagjai megnyúlnak. Ezek közvetlen közelségben vannak a hólyaggal és ezáltal a hólyagnak az anatómiai helyzete változik meg a korábbihoz képest. Mintegy lejjebb csúszik a hólyag boltozata, emiatt a megtöretés miatt kezd csepegni a vizelet, hiszen a hidrosztatikus nyomás nagyobb lesz a hólyagban, mint addig volt, s ezt a záróizom már nem tudja elviselni.

Megelőzhető-e vajon ennek a betegségnek a kialakulása?

A sok fizikai igénybevételnek kitett nők körében fordul elő leggyakrabban ez a betegség. Ezen belül is a gyakori emelgetéssel járó tevékenység az, amely kerülendő lenne. Van olyan bolti eladó például, aki naponta több tucatszor tesz arrébb egy-egy huszonöt kilós ládát, nos, az ilyen jellegű megerőltetés okozhatja idősebb korban ezeket a panaszokat. Amennyiben műtetre kerül a sor, kifejezetten javasoljuk is a továbbiakban a fizikai megterhelések csökkentését.

Hogyan vehető igénybe az urogynecologiai szakrendelés?

A rendelési idő minden kedden és pénteken 12-től 16 óráig van. A vizsgálatokra előzetesen telefonon kell bejelentkezni. Beutaló nélkül fogadunk bárkit, de szerencsés, ha valaki a háziorvosánál, a nőgyógyásznál vagy az urológiai ambulancián már jelentkezett a panaszaiával.

Voltaképpen ez a szakrendelés a vizeletcsepegtetés panaszok vizsgálatának utolsó állomása, ahol a már ténylegesen kiszűrt betegek speciális diagnosztizálása történik. Ezt megelőzően egy fizikális vizsgálatnak kell történni, másodikként egy eszközös vizsgálat, pl. hólyagtükörzés következik, s ezek a vizsgálatok vetik fel a gyanút annak, hogy valóban a vizeletcsepegtetés valamilyen formája áll fenn a betegnél. Ezen szükséges előzmények miatt zárul a kivizsgálások menete az urodinámiai vizsgálatl. Az ehhez szükséges, mintegy ötmillió forintot kifizető az egészségügyi központ a Johnson & Johnson cég jóvoltából térítésmentesen használhatja. A készülékkel történő vizsgálat elengedhetetlenül szükséges annak megállapítására, hogy a beteg a négy inkontinencia-típus melyikébe tartozik, hiszen csakis ennek ismeretében van lehetőség a legeredményesebb terápia kiválasztására.

Mennyire veszi igénybe a vizsgálat a beteg idejét, tűrőképességét?

Sajnos, az urodinámiai vizsgálat valóban hosszú ideig, körülbelül egy órán keresztül tart, de nem kényelmetlen helyzetben fekszik a páciens, s közben betakarva akár olvashat is. A beavatkozás egyáltalán nem fájdalmas. A szokásosnál jóval kisebb méretű (az átlagosnak csupán egyharmada vastagságú) katéteren keresztül különböző folyadékokkal töltjük fel a hólyagot. Ennek beáramlási sebességéből, a hólyag tágulási képességéből, a különböző nyomásviszonyok értékeléséből vonjuk le a megfelelő következtetéseket. A felállított diagnózist követően választjuk ki a legmegfelelőbb terápiát, amely lehet egy ún. konzervatív út is (pl. intim torna), de lehet valamilyen urológián vagy nőgyógyászaton végzendő operatív beavatkozás is.

-kada-

Közvetlen ajánlat

Köszöntöm Önöket, tisztelt hölgyeim és uraim, akik abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy megismerhetik legújabb termékünket: a Tél-2003®-at!

Ugye, mennyire eleget van a tikasztó kánikulából, az állandó, tűző napsütésből, a fűnyírásból és a drága frissítő italok vásárlásából?

Ha Ön is unja ezeket a borzalmakat, akkor most figyeljen! Ennek ugyanis vége, hiszen cégünk örömmel mutatja be legújabb fejlesztését, a Tél-2003®-at.

A Tél-2003® egyszerre kínál megoldást az Ön összes, fent említett problémájára. Egy csapásra hóval borítja környezetét, így nyugodtan elfelejtetheti a fűasztó fűnyírást és a megerőltető kerti munkákkal sem kell többet vesződni. Gondoljon csak bele, hogy egyesek akár több száz ezer forintot is kiadnak, hogy ebben a csodában legyen részükhöz (augusztusban). Ezzel szemben Önök, kedves hölgyeim és uraim ennek töredékéért megrendelhetik termékünket és élvezhetik a sietés, szánkózás, kocsisülés és hóemberépítés örömeit, amit csakis a Tél-2003® adhat!

És az ára? Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, szinte semmi. Mindössze naponta egy órát kell havat lapátolni, le kell mondani az autóval való gyors közlekedésről és meleg ruhákat kell

vásárolni. Viszont ezért az árért nem egy, nem kettő, hanem egyenesen Három hónapig élvezhetik a Tél-2003® áldásait!

És ez még mind semmi! Ha most rögtön telefonál, térítésmentesen kap plusz 30 cm havat, további két hét reggeli fagyot és ha Ön a szerencsés kilencedik megrendelő, öné az Évszázados Hidegrekord is, persze teljesen ingyen. Ne dőljön be a silány utáztatoknak! Az Ősz-2003 nem a mi termékünk és korántsem biztosít olyan hideget és annyi havat, mint az utólréteget Tél-2003®.

A csomag tartalma továbbá a SuperÓnosos-2003® is.

Bizonyára szívesen kipróbálta volna vezetési tudását egy vezetéstechnikai teszt pályán, de sajnálta a pénzt a belépőre és amúgy sem volt ideje ilyenekre.

A SuperÓnosos-2003® segítségével ezt egy fillér kifizetése nélkül megteheti, hiszen az minden utat csúszóssá varázsol. Próbálkozzon akár a saját háza előtt, vagy a zsúfolt belvárosban, ahol a vezetés így izgalmas, jó szórakozás lesz.

Ne habozzon hát! Ilyen ajánlat egy évben csak egyszer adódik. Hívja telefonszámunkat! Rendelje meg most!

Lakatos Ábel

Új lapot köszöntünk!

Hetényi Köztér

A Ménteleki Köztér után - és annak példájára - a hetényi egyházi lakópatrióták közül tucatnyi lelkes, köztisztelő álló ember úgy döntött: náluk is megjelenik majd havonta egy helyi újság! A belőlük alakult szerkesztőbizottság a lap szerkesztőjének, lapunk munkatársát, az ott lakó Dobos Sándort kérte fel. Az újság első száma nemsokára, 1500 példányban jelenik majd meg. Főleg vállalkozói támogatással és szerkesztőségünk által nyújtott szakmai és technikai segítséggel indulnak. Már most várják a „hetényi érdekesség” kecskeméti olvasóink ötleteit, javaslatait és cikkeiket is, a szerkesztő címe: Dobos Sándor 6044 Hetényi egyháza, Fácán u.14. Tf: 20/336-3554 (csak este!) Gratulálunk és sok sikert a Hetényi Köztérnek!

A drogo krul

Avagy Lajoska esete a marihuánás cigarettával

egyedeknél erőszakra való hajlam. A kemény drogok olyan drágák, hogy rendszeres és nagyarányú fogyasztásuk magyar átlagfizetésből lehetetlen. Ezért lesz sok drogosból bűnöző vagy prostituált. *A kemény drogok elleni társadalmi fellépés a könnyűdrogokéhoz hasonló, ezért nem részletezem.*

Van-e közös nevező a politikai pártok és a szakmák (orvosok, rendőrök, pedagógusok stb.) között? Van-e olyan minimum, amit mindenki elfogad? Van. Csak ma Magyarországon arról szoktak beszélni ami szétválaszt, és nem arról, ami összeköt.

Magyarországon 2001-ben dohányzás miatt 26 ezer, alkoholbetegségben 2500, heroin-túladagolásban 2000 ember halt meg. Ezek az adatok arra figyelmeztetnek, hogy nem lehet a drogok kérdését félvállról venni. Mint apa és mint tanár, kevés dolgot tartanék ijesztőbbnek annál, ha gyermekeim vagy tanítványaim valamelyike alkoholistává vagy kábítószerfüggővé válna.

Mi lehet a konszenzus alapja? Pontokba szedem.

1.) A drogok károsak az egészségre.

2.) Terjedésük, de fogyasztásuk jelenlegi szintje is aggodalomra ad okot, ezért tenni kell ellene.

3.) Kikerülhetetlen és felbecsülhetetlen a család és az iskola, vagyis a nevelés szerepe.

4.) A kábítószertermelőit, szállítóit és forgalmazóit a törvény teljes szigorával üldözni és büntetni kell.

5.) Messzemenően támaszkodni kell a külföldi tapasztalatokra és a nemzetközi (pl. rendőri) összefogás lehetőségeire.

Mi az, amiben a hazai politikai szereplők (és a hozzájuk rendszerint csatlakozó szakmai, értelmiségi csoportok) véleménye különbözik?

A.) A politikai jobboldal a könnyű- és kemény drogok, vagyis a kábítószer-fogyasztóit bűnözőként kezeli (legalábbis erre utal az Orbán-kormány által megalkotott jogszabály, Európa legszigorúbb drogtörvénye). Ezzel szemben a liberális álláspont a rendszeres drogfogyasztókban nem bűnözőket lát, hanem betegeket; az egyszerű vagy alkalmi drogfogyasztókat pedig, pláne ha fiatalok, téves úton járó embereknek tekinti, akik mindazonáltal még nem követtek el semmi jöveteletlent. A szocialisták álláspontja kevésbé markáns és következetes, viszont épp ezért a kompromisszumra alkalmas: a drogfogyasztót nem bűnözőnek, hanem betegnek tekintik, de a visszaeső fogyasztó büntetésétől praktikus okokból nem zárkoznak el.

B.) A másik kérdés, amiben lényeges különbség van: a jobboldal hajlamos a drogok között nagy különbséget tenni, azt a hagyományos közfelfogást követve, ami a dohányosra és alkoholista-ra megbocsátóbban, a kábítószer-fogyasztóra ellenszenvvel tekint. Ezzel szemben a liberálisok és a szocialisták

valamennyi drog ellen fellépést, társadalmi összefogást szorgalmaznak, de egyik drog fogyasztását sem tekintik önmagában bűncselekménynek.

Nem állt szándékomban egyik politikai álláspontot sem hamis színben feltüntetni, remélem, sikerült jól rekonstruálnom a politikai erők közötti konszenzus és véleménykülönbség lényegét. Az alábbiakban megpróbálom bebizonyítani, hogy a drogok kérdésében a liberálisok és szocialisták álláspontja a helyesebb.

Csaknem négy éve született Európa legszigorúbb drogtörvénye. Mi lett az eredménye? A drogfogyasztók száma nem csökkent. Viszont egyharmadára csökkent a drog miatt szakemberhez (orvoshoz, pszichológushoz) fordulók száma. A - nyilván - jó szándékú törvény tehát a tervezettel csaknem ellentétes eredményt hozott. Elég elfogadott becslés szerint a középiskolások legalább egyharmada, a főiskolások és egyetemisták fele életében legalább egyszer már kipróbálta a kábítószerke valamelyikét. Jó-e az a törvény, amely egy korosztály harmadát-felét bíróság elé vinné, ha következetesen betartaná? Ténylegesen 170 fiatalok került négy

év alatt drogfogyasztás miatt bíróság elé, közülük 14 jutott börtönbe. Ezek az adatok (ha összevetjük őket a fenti egyharmaddal ill. ötven százalékkal) mutatják, hogy a rendőrség és a bíróságok bölcs realitásérzékkel szabotálták el a betarthatatlan törvényt.

Felsorolok bűncselekményeket: lopás, rablás, sikkasztás, csalás, gyilkosság. Felsorolok szenvedélybetegségeket: dohányzás, alkohol, játékszenvedély. Ön szerint, kedves olvasó, a kábítószer-fogyasztás melyikhez hasonlít inkább? Hinni sem akarom, hogy lenne olyan ember, aki a marihuánás cigit ne a dohányzáshoz, hanem, mondjuk, a rabláshoz hasonlítaná. Kétlem, hogy lenne olyan olvasóm, aki (az amúgy roppant káros és veszélyes) heroin-fogyasztását a sikkasztáshoz hasonlítaná inkább, mint az alkoholizmushoz.

De nézzük meg, végre, az alcímben tett ígéretünk szerint, Lajoska történetét!

Polgár Lajos 19 éves egyetemi hallgató. Eddig a család és az iskola ölmegében élt. Most otthonától százhusz kilométerre, vele egykorúakkal együtt lakik, önállóan szervezi életét, nem tud rá óvó kézzel, aggódó szemmel figyelni apa, anyja, osztályfőnök, szaktanár. Lajoska rengeteget tanul. De azért jut idő bulizásra is. Most Lajoska épp évfolyamtársaival együtt, a negyedik kör sör után mosolyog a világba. Ekkor nyom a kezébe egyik társa egy füves cigit. Lajoska két másodpercig tűnődik. A sok sör feloldotta gátlásait. Nem akarja, hogy társai kinevessék. Talán csak igazi cigi, és nem is izé... Lajoska nagyot szív belőle, kicsit vár, aztán megint nagyot szippant. Ekkor kiáltja el magát az egyik civil ruhás rendőr: nem mozdul senki! Az ügyesebbek a földre ejtették az extasy tablettát. Lajoska kezében a marihuánás cigivel dermedten áll. A rendőrök bekísérik a fiatalokat az őrre. Felveszik adataikat, majd elmehetnek.

Itt most állítsuk meg egy pillanatra a történetet, mert az rövidesen háromfe-

lé ágazik majd. Mert mi történik akkor, ha még az előző kormány irreális drogtörvénye van érvényben, és azt ezúttal szigorúan be is tartják? Akkor bizony Lajoska pár hónapra börtönbe kerül. Ezalatt háromszázszor megerőszkolják. Rengeteg megaláztatásban van része fogolytársaktól és foglároktól egyaránt. Ugyanakkor néhány minden hájjal megkent profi bűnöző megtanítja Lajoskát egyre-másra. „De legalább többé nem nyúl droghoz!” Biztos ez? Egy tévériport szerint a drogok (természetesen illegális) terjesztése és fogyasztása rejtélyes módon a börtönökben is jelen van. Lehet, hogy Lajoska többször élvez drogokat, mint szabadlábban tenné. Ha kiszabadul, szerencsés esetben folytathatja egyetemi tanulmányait, csak hát évet veszített. Balszerencsés esetben, mint börtönviseltet, kizárják az egyetemről. Vajon mindebből Lajoska azt a tanulságot szűri le, hogy ő soha többé nem húz újjat a törvénnyel? Talán. De az is lehet, hogy úgy gondolja majd: azt a törvényt, amely őt egy semmiséggért odadobta, csak kijátszani, megszegni érdemes.

De mi történne akkor, ha Lajoska egyszeri, alkalmi ballépése idején liberális jogszabály lenne érvényben? Lajoskát pszichiátriai kezelésre utalják majd. Szerencsés esetben Lajoska megszeppen a rendőrségi adatfelvételtől, és hagyja magát meggyőzni a pszichológus által: soha többé nem nyúl droghoz. Balszerencsés esetben Lajoska rendszeres könnyűdrog-fogyasztó lesz, rombolja majd saját egészségét, pusztítja szervezatát (akárcsak erős dohányos és alkoholista embertársai). De a börtön megaláztatásait és a valódi börtöntöltelékek általi „szakképzést” legalább megúsza!

És mi lesz Lajoskával akkor, ha a raziára a szocialista-szabaddemokrata kormány idején kerül sor? Lajoskát szakrendelésre utalják majd, és oda el is megy, mert máskülönben a börtön Damoklész-kardja fenyegeti. Ha visszaeső, el is jut oda - de legalább kapott egy esélyt.

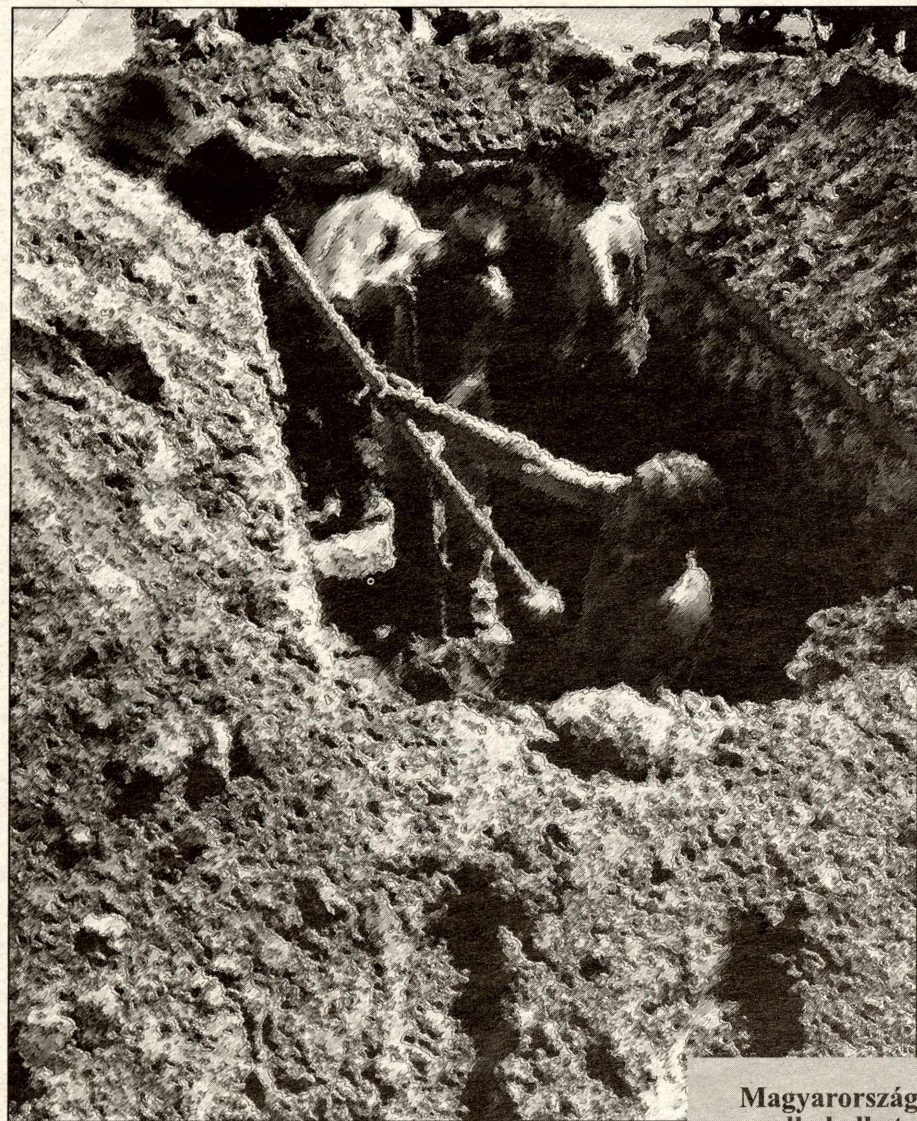
Azt hiszem, kedves olvasó, együtt kívánjuk, hogy a Lajoska által elszívott füves cigi előállítója, szállítója, terjesztője az igazságszolgáltatás kezére jusson. Nem tartjuk éppen szimpatikusnak azt az évfolyamtársat sem, aki barátját droggal kínálta. De ami Lajoskát illeti! Gondoljon arra, kedves olvasó, hogy Lajoska az Ön fia, unokája, keresztfia, kedvenc tanítványa! Ön melyik megoldást kívánja?

Ugye, Ön is úgy látja, hogy Lajoska csupán egy kíváncsi, kalandvágyó, megvédett fiatalember, aki nagy-nagy ostobaságot csinált - de nem bűnöző!

Baloldal és jobboldal véleménye a drogo krulról tehát nem abban különbözik, hogy egyikük ellenezné és üldözné, másikuk helyeselné és támogatná a drogfogyasztást.

A különbség abban van, hogy vajon a drogfogyasztókat (sajnos: gyerekeinket is!) bűnözőknek tekintjük-e, vagy szenvedélybetegnek; miközben a drognagykereskedőket - ebben egyet értünk - a törvény teljes erejével kell üldözni, felderíteni, büntetni.

Ujlaky István

A magyar társadalomban higgadt közbeszédre lenne szükség a drogfogyasztásról. Mert önpusztító nemzet vagyunk, több mint egy évszázada. Félelmetes öngyilkossági statisztikáink, nemzetközi összehasonlításban is jelentős dohány- és alkohol-fogyasztásunk mellé újabban a könnyű- és kemény drogok, vagyis a kábítószer mind tömegesebb elterjedése kapcsolódik. Az alábbiakban egy baloldali szemléletű nézőpont kifejtésére teszek kísérletet. Mindezekelőtt foglaljuk össze a lehető legrövidebben, mit tudunk a drogo krulról!

A dohányárak a legelterjedtebbek. Veszélyességüket fokozza, hogy ezzel a droggal szemben a társadalom megengedő vagy közönyös álláspontot foglal el, noha a legtöbb egészségügyi károsodás épp ehhez a droghoz kapcsolódik. További veszélyforrás, hogy a dohányzás káros hatása nemegyszer csak tíz-húsz év múlva jelentkezik, így a fiatalok, de gyakran a felnőttek is, egyszerűen nem hiszik el, hogy valóban rombolják az egészségüket. Hogyan védekezik a dohányzás ellen a társadalom? Tilalakkal (reklám, 18 éven aluliak kiszolgálása) a nem dohányzók védelmével, erőteljes adóztatással (az irrálisan drága terméket talán kevesebben vásárolják), propagandával, neveléssel, a csempészek és más illegális forgalmazók büntetésével. *A legerősebb dohányosok börtönbe csukása sem jutna eszébe senkinek.*

Az alkoholnak - a legtöbb droggal ellentétben - létezik a táplálkozás-kultúrába illeszkedő, szolid, mérsékelt fogyasztása. Közvetlen veszélyt: betegségek kockázatát, korai halált elsősorban a mindennapos és nagyarányú fogyasztás, az alkoholbetegség jelent. De közvetett veszély: közlekedési és munkahelyi balesetek, garázdaság és verekedések, családon belüli erőszak a kisebb mértékű vagy alkalmoszerű fogyasztással is együtt járhatnak. Hogyan védekezik a társadalom az alkoholizmus ellen? Egészségügyi felvilágosítással és orvosi tanáccsal, neveléssel, korlátozással ill. tilalakkal (iskolák, kórházak, közlekedés, 18 éven

aluliak kiszolgálása) a csempészet, zugpálinkafőzés, borhamisítás esetében a büntetőjog eszközeivel is. Börtönbe zární még a menthetetlen és környezetiük számára elviselhetetlen alkoholistákat sem jutna eszébe senkinek sem, ha egyébként más bűncselekményt nem követnek el.

A könnyűdrogok közül egyesek, speciális esetektől eltekintve, teljesen ártalmatlanok: ilyen könnyűdrog a tea, kávé, kakaó, csokoládé. Ezekkel a továbbiakban nem foglalkozunk. Vanak azonban veszedelmesebb „könnyű” drogok is: marihuána, extasy, gyorsítók stb. Ma talán ezeknek a drogoknak a terjedése a leggyorsabb. A könnyűdrogok ritkán okoznak olyasfajta haláleseteket, mint az alkoholizmus vagy a heroin-túladagolás. Lebecsülni mégsem szabad őket. Ugyanis nagyon jelentősek közvetett hatásaik: a könnyűdrogok hatása alatt történő közlekedési balesetek (diszkóbalesetek), nemi erőszak, öngyilkosság, ön- vagy közveszélyes könnyelműség, felelőtlenség. A marihuána esetében a hosszú távú, rendszeres fogyasztás elbutuláshoz vezethet. A könnyűdrog lépcsőfok lehet a kemény drogok felé. Hogyan küzd a társadalom a könnyűdrogok ellen? *Neveléssel, propagandával, a pszichiátria és egészségügy eszközeivel, a kábítószerke előállításával és kereskedésének üldözésével - és ami Európában egyedülálló: hazánkban (éveken át) akár az egyszeri és alkalmi drogfogyasztók bebörtönzésével is.*

A kemény drogok (heroin, kokain, hasis stb.) fogyasztása közvetlen életveszélyt jelent akár az első alkalommal is, mert a drogok egyenetlen minősége, finomsága miatt könnyen fordulhat elő túladagolás. Mások éveken át fogyaszthatnak - látszólag büntetlenül - kemény drogokat: csak hogy pszichésen és testileg is függővé váljanak. Egy drogszakértő szerint a heroinra három hónap alatt rá lehet szokni, de a leszokás kilenc évig tart. És a három hónap is csupán átlagérték: a kipróbálók 7-8 százaléka már az első fogyasztáskor függővé válik. Nagyon jelentősek a közvetett és mellékhatások: a kábítószer-fogyasztást kísérő depresszió,

Élmény és ismeretterjesztés

Beszélgetés Karáth Imrével

Karáth Imrét harminc éve ismerem, munkám során sokszor vettem igénybe fotós tudását. Ő szervezte első külföldi utunkat 1983-ban az Adria mellé. Ekkor láttam először a tengert, előbb felülről, majd alulról is, mert társaságában a búvárkodást nem lehet „megúszni”. Apró gumicsónakon bukdácsoltunk át a kimondhatatlan nevű Krk szigetre, útközben pedig megmászunk egy éles sziklából álló, sirályok lakta tenyérnyi szigetet. Azóta közel húsz év telt el és hosszú ideje már csak hírből, ismeretterjesztő filmekből értesülök újabb útjairól a Vörös tenger, Ausztrália, vagy Ázsia tájain.

Az Erdei Ferenc Művelődési Központ Óseink nyomában Közép-Ázsiában címmel vállalta fel és rendezte meg Pásztor Emília régesszel közös kiállításukat. Ennek apropóján hívtam egy rövid beszélgetésre.

Filmjeid és fotóid egyik alapélménye a természetközelség, a madarak, növények, vizek világa. Városi gyereként voltak ilyen meghatározó élményeid?

Gyermekkoromban minden nyarat falun töltöttem, a Vas megyei Mesteri községben. Ott minden napra be volt osztva, hogy a tehén-csorda mellé mikor, melyik család adja a tehénpásztort, így sok időt töltöttem pásztorkodással, és ezek az élmények belém ivódottak. Azóta tudom, hogy nyári melegben egy tehén milyen hihetetlenül sok vizet meg bír inni, és ha egy csorda 30-40 tehénből áll, az bizony kemény feladat. Közben persze figyeltem a növények, virágok életét és a madarak vonulását. A 60-as években nyilván ezért kezdtem diákként a Kecskemét környéki szikes tavakat fotózni.

Később Budapestre kerültél.

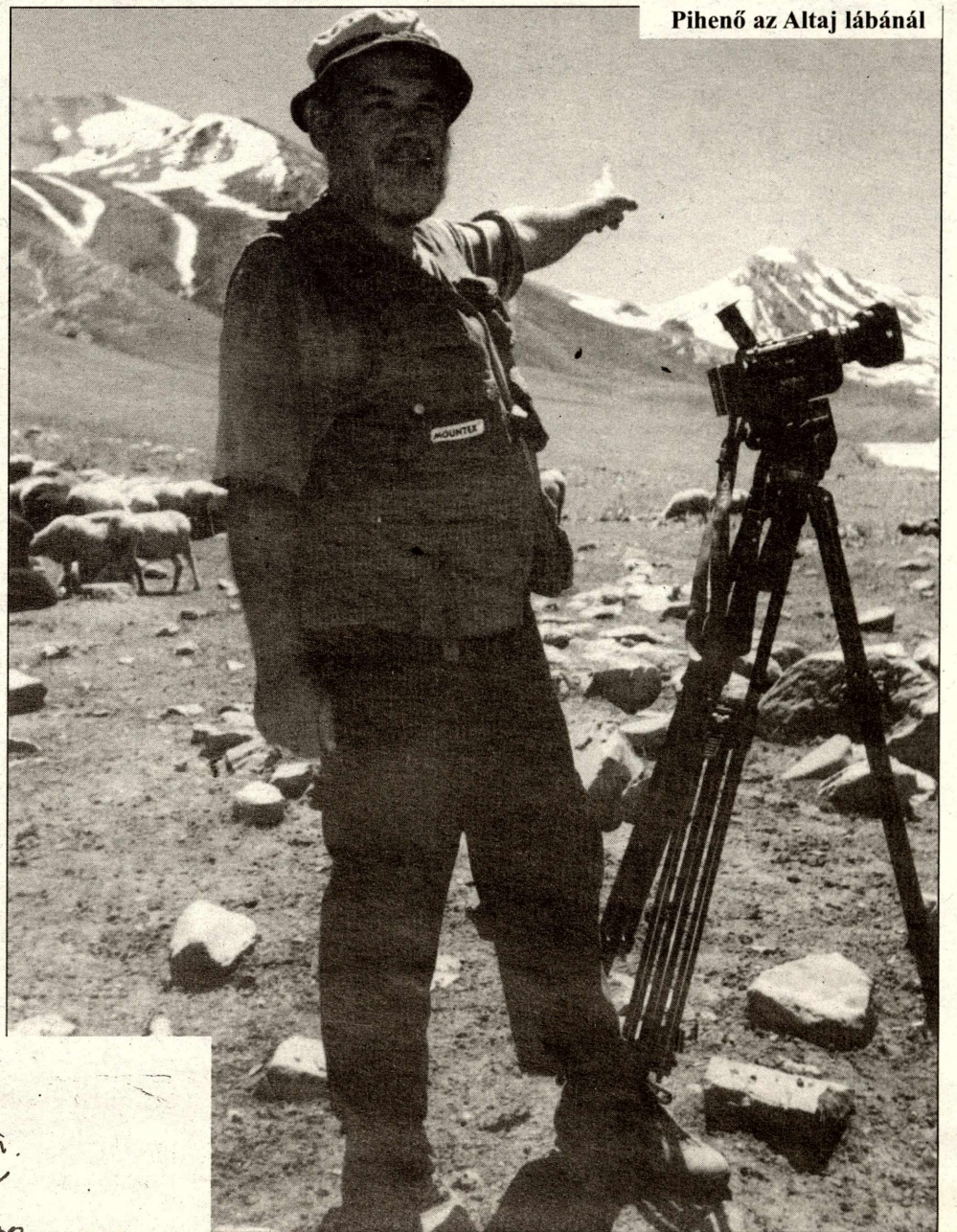
1968-ban az MTI-hez vettek föl riportert gyakornoknak, majd 1970-től már önálló riportjaim és fotóim jelentek meg. Ez nagyon jó iskola volt, Pesten azonban nem találtam a helyem, amikor tehettem, visszajártam a megyébe dolgozni. 1972-ben lettem a Bács-Kiskun Megyei Filmstúdió munkatársa, később pedig stúdióvezetője, majd 1984-től tíz évig a Kecskeméti TV stúdióvezetője. Mozgalmas időszak volt, mert közben az MTI megyei tudósítója is voltam. Mindent tudnom kellett a megyéről és nem csak a táj

szépségeiről és az itt élő emberek munkájáról, de az itt történt tragédiákról, balesetekről is tudósítanom kellett. Pedig az nagyon távol állt a szívem szerinti feladatokról. 1975-ben azonban elkészíthettem első önálló filmemet a Kiskunsági Nemzeti Parkról, ami óriási élmény volt, hiszen bejártam a védett terület legeldugottabb zugait, közelről figyelhettem az itt élő emberek életét, a tavaszi virágzást, a vízmosásokat, szikes tavakat, vándorló homokdűnéket, a madarak és a ligetes erdők világát.

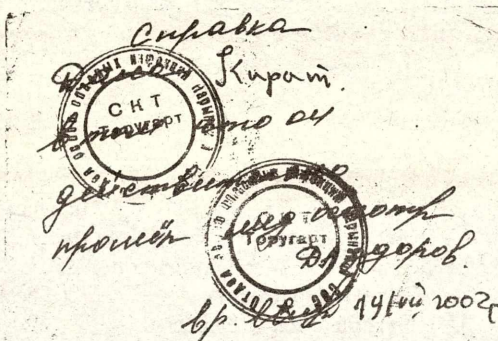
Az új időszámítás számodra 1994-ben kezdődött. Nehéz idők következtek. Hogyan tudtál talpra állni?

A Kecskeméti Televíziónál megköszönték a munkámat, és nem tartottak rá a továbbiakban igényt. Így hát önálló pályára kellett állnom. Ekkor szembesültem az azal a megoldhatatlannak látszó feladattal, hogy filmes szakmát eszközök nélkül bizony nehéz művelni. Szerencsére az MTV szerkesztői továbbra is számítottak a munkámra, kollégáim és barátaim segítségével, sikerült túljutni a nehézségeken. 1995-ben a Duna Televízió megbízásából elkészíthettem a Szent István csatahajó tragikus sorsát bemutató filmet, melyet

1948-ban született Szombathelyen. 1950-ben a család Kecskemétre költözött. Itt járt iskolába és 1966-ban érettségizett a Kátana József Gimnáziumban. 1968-72-ig Budapesten az MTI fotó főszerkesztőségében tanult, majd riporterként dolgozott. 1972-75-ig a Bács-Kiskun Megyei Filmstúdió gyártásvezetője, operatőre, majd stúdióvezetője volt. 1984-94-ig a Kecskeméti Városi Televízió stúdióvezetője. Magistratum néven önálló stúdiót alapított 1994-ben.

Pihenő az Altaj lábánál

Dollárért vett kazah egészségügyi bizonyítvány

1995 júliusában be is mutattak. Ez nagy elégtétel volt a mellőzésekért, és némileg az önálló vállalkozásom helyzetét is stabilizálta. Nagyon szerettem, és állandó munkatársam lettem a Magyarországról Jövők Kamerával című sorozatnak, az MTV Szegedi Stúdiójának és az Objektív című műsornak. Ez volt a

legtermékenyebb időszak, közben a fotózás persze háttérbe szorult. 1998-ra már volt annyi önálló referenciám, hogy pályázatokat is tudtam nyerni, így 20-25 természeti és kultúrtörténeti filmet forgathattam.

Hogyan jött létre a Pásztor Emíliaval közös Belső-ázsiai út, melynek fotóit és filmjét most láthatjuk?

Készítettünk egy pályázatot a Soros Alapítvány felhívására, melynek célja a belső-ázsiai országok kultúrájának népszerűsítése volt. Az elnyert támogatással a stúdió egy olyan filmsorozat elkészítését

vállalta, amely igyekszik minél többet megmutatni a terület vallási sokszínűségéből, a különböző kultúrák és vallások békés egymás mellett éléséből és a hagyományok megőrzéséből. Hat hét alatt 8000 kilométert tettünk meg alkalmi járműveken, gyalog, vagy lovon, és bejártuk Kazahsztán és Kirgizisztán sok vidékét, sivatagokon és 4000 méteres hegyeken át egészen a nyugat-kínai Kaszgárig. Útközben persze a dolgok és az előzetes tervek folyamatosan átalakultak és eredeti tervünktől eltérően kissé belekerültünk a nomád pásztornépek világába, ahol a tárgykultúra és az életmód évszázadok óta konzerválódott. A kiállításon látható tárgyak és viseleti darabok ugyan a Néprajzi Múzeum gyűjteményéből származnak, de a mindennapi életben és az ünnepi viseletben ma is megtalálhatóak. Nagy élmény volt hallani, hogy tudnak rólunk, és a magyarokat rokonaiknak tartják.

Többféle vallási és kulturális hagyomány él egymás mellett, vannak keresztények, ortodoxok, iszlámhívők, sőt a kelti területeken megjelenik a buddhizmus is. Mit tapasztaltál, jelent ez valamilyen feszültséget?

Békés és toleráns emberekkel találkoztam, akik tiszteltetben tartják egymás hitét és eljárak egymás szertartásaira. Buddhistaikkal és ortodoxokkal is találkoztam keresztény templomban. A buddhizmus arrafelé befogadó vallás és az iszlám is szelíd képét mutatja ezen a tájon. Őket látva úgy tűnik, hogy az úgynevezett vallási gyűlölködés nem a vallási meggyőződésből fakad, hanem a nagyhatalmi, gazdasági érdekek házatájáról származik.

Balanyi Károly

Kirgiz pásztorasszony

KREATÍV KOMMUNIKÁCIÓS MŰHELY

Először csak színes papírokat tűztek ki szerte a városban, főként a gimnáziumok bejárataira és saját iskolájuk folyosóira. A következő héten megjelentek a szétszórt lapokon a tappancsok, de még aki tudta, hogy a kismaci lábnyomai mindig ott jelennek meg, ahol a kecskeméti Piarista Iskola Kreatív Kommunikációs Műhelyének diákjai ténykednek valamit, azok sem tudhatták, mi is akar ez lenni igazából. Mire a plakát teljes egészében közölte, hogy a műhely minden érdeklődőt szeretettel vár a Kreatív Kommunikációs Napokra, a kíváncsiság a tetőfokára hágott. A reklámpszichológiát is jól ismerő és alkalmazó gyerekek műhelymunkájának egyik szakmai vezetőjét, Hollai Gábor tanár urat kérem meg arra, hogy tájékoztassa olvasóinkat erről az újszerű kezdeményezésről.

Mióta tevékenykedik a KKM?

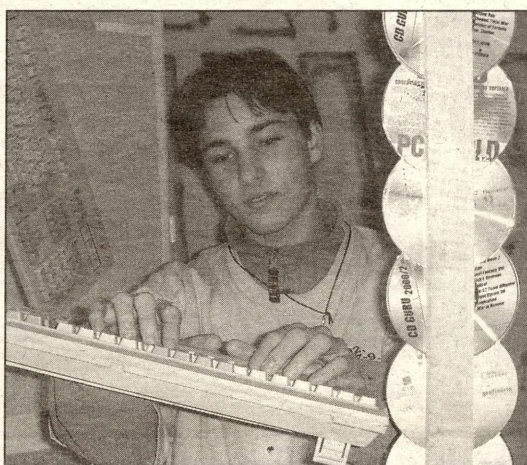
Hürkecz Gyöngyi tanárnővel közösen a tavalyi év szeptemberében vágtunk bele újdonságként ható gondolataink megvalósításába. A pályázatok embert próbáló harcaival kezdtük, melyeken sikerült is pénzt szerezni a működéshez, majd nagy reményekkel fogtunk a műhely megteremtéséhez, formálásához, az itt folyó műhelymunka irányításához. Mivel nem volt hasonló kezdeményezés még sem az intézményünkben, sem városi szinten, az első évre az alapítás és formálódás nyomait láthatjuk a kézejeit. Hürkecz Gyöngyi szobrászként, rajztanárként a kommunikáció művészi igényű közlésének oldaláról segíti, irányítja a csoport munkáját. Én az ötletek kiprovokálója, mozgatója igyekszem lenni a csapatnak, valamint fizika, informatika szakosként az elgondolások technikai kivitelezésében segítek. Nagy eredményként értékelem, hogy most a második év elejére létre tudtuk hozni ezt a kiállítást, s hogy a háromnapos rendezvény a műhelyben alkotó diákok, az érdeklődők és a szakma jelenlétével élményekben és tapasztalatokban gazdag programok sorát jelentette. Meghívtam vendégeink közül hadd emlísem meg Szoboszlai Péter animációs filmrendező, Szabó Róbert fotóművész, Papp Sámuel artdirektor és Margitházi Beja filmtörténész (PPKE) és szerkesztő (Filmtett) nevét, akik nemcsak a szakma képviselőiként jelentek meg, de színvonalas, a gyerekek számára is élményt jelentő előadásokkal járultak hozzá a rendezvényünk sikeréhez.

Mi az, amit a műhelyben a heti rendszerességgel találkozással alkalmával elsajátítanak a diákok?

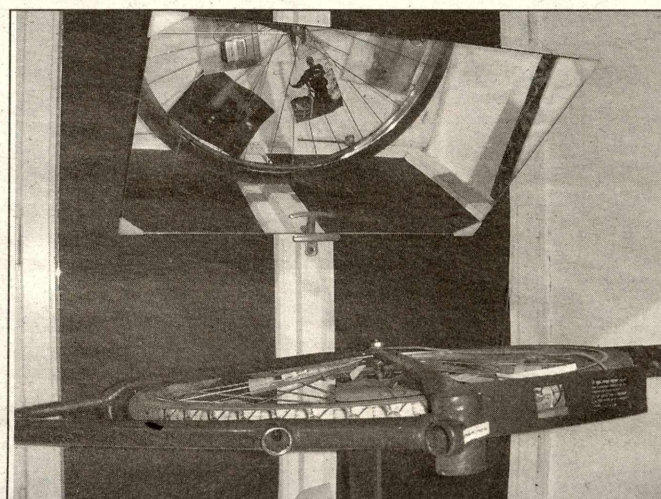
Kétéves tematika szerint haladunk. Először megismertjük a képkalkotással, a fényekkel, színekkel, hangokkal való bánás technikáját, s kisebb munkákon (pl. vilámlámpaalkotás, az önálló videofilm készítés-szerkesztés és esetleg egy művészi filmfeldolgozás irányába). A második év végi végző vizsgamunkája mindenkinek egy videoklip elkészítése lesz majd. Szerencsére az elnyert pályázati pénzből biztosítani tudjuk ennek technikai

Hürkecz Gyöngyi

Juhász Gellért

Kerekum mobile

hátterét. Számítógép, megfelelő szerkesztőprogramok, nyomtató, diktáfon, digitális fényképezőgép és videokamera áll a diákok rendelkezésére, de az iskola is átenged számunkra bizonyos kellékeket. Természetesen a felhasznált eszközök száma még nem ideális, ezért továbbra is figyelemmel kísérjük a bővítés lehetőségének módjait pályázati úton, és köszönettel fogadjuk azokat a pártfogói felaján-

lásokat, melyek a műhely működését hosszútávon is biztosítják.

Divatos és előszeretettel használt fogalom manapság a kreativitás az élet minden területén. Mennyiben jelent ez többet, mást a kommunikáció világában?

Tevékenységünknek valóban egyik kulcsszava a kreativitás. Szerintem az en-

nek jegyében munkálkodó emberek sok szempontból kiszolgáltatottá válnak a közlések, kapcsolatok oda-vissza áramlásában, hiszen nem jól bevált sablonok mellett haladnak, nincsenek stabil fogódzók: nem vagy csak részben veszi igénybe az információközlés jól szabályozott rendszerét. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a legtöbb dolog, amibe bele-vágunk, menet közben alakul, nyeri el végső formáját, és nem lehetünk biztosak abban, hogy a célközönség ezt majd hogyan értékeli. Persze, pontosan azért foglalkozunk ezzel, mert éppen ez a rugalmasság a jó benne, ez is segít minket embereket előbbre, de az is látható, hogy ez azért nagyon sok bizonytalansági tényezővel is együtt jár. Nagy volt bennünk a drukks most is, s annál nagyobb az örömünk, amikor látjuk, milyen sok embert érdekel az, amit csinálunk. Mondtam már a fiúknak és most szívesen elmondom az olvasóknak is, hogy ritkán éreztem magam olyan boldognak az életemben, mint amikor megnyílt ez a kiállítás.

Hadd mondjak el valamit, amit a kívülről látogatóban egy találkozás után nem biztos, hogy megfogalmazódik, de amit a műhely egyik legfőbb eredményének tartok. Még a tervezés időszakában nagyon sok ötlet elhangzott, olyanok is, amelyeknél első hallásra nem is nagyon lehetett érteni a gondolati összefüggést, ezért azt kértem a fiúktól, hogy próbálják mások számára is megfogalmazni, hogy ezt vagy azt az elemet, színt, formát miért alkalmazzák, s miért éppen így. S ahogy a megvalósítás során végighallgattuk egymás gondolatait, érdekes, néha meglehetősen hallani, hogy mi minden van ezekben a fiatalokban, mennyi egyszerű gondolat rejtezik bennük sokszor mélyen a felszín alatt. Tudhatóvá és átláthatóvá vált például egy szokatlan tárgyi környezetbe helyezett téglavagy üvegdarab teljes szimbolikája olyan mély gondolatrendszer egyszerű részeként, ami olykor még számomra is a meglepetés erejével hatott. Óhatatlanul lecsapódik az emberben, hogy bizony láthatatlanul is jobban kellene tisztelnünk, becsülnünk egymást, hisz minden ember megannyi érték hordozója. Úgy látom, hogy a fiúk is tudják, érzik ezt. Ezek az élmények folyamatosan megerősítenek abban, hogy amit elkezdünk, jó, s folytatnunk kell, hiszen ez a fajta alkotó jellegű műhelymunka a 16-17 éves korosztály számára megfelelően látványos és élményszerű módja annak, hogy gondolataikat, a világról alkotott nézeteiket, tapasztalataikat és aktuális életérzéseiket továbbgondolkodásra készítő módon kifejezhessék.

Klós Gábor 10. b osztályos tanuló:

- Sok jó ötletem volt már, de valójában soha nem jutottam el a megvalósításukig. Ilyen volt például a most kiállított Kerekum Mobile is. Ez egy mozgó „szobor”, ahol a kerekre rögzített képek a följött elhelyezett tükrökben láthatók, a forgó felületen pedig egy rövid „kerek” animáció kapott helyet.

Juhász Gellért 10. b osztályos tanuló:

- Azért kapcsolódtam be a műhely munkájába, mert új kihívást jelentett számomra. Korábban is készítettem főljegyzéseket egy naplóba az ötleteimről. Érdekes, hogy először mégsem ezek megvalósításához fogtam, annyira lekötött az, amit közösen gondoltunk.

Kubán Lóránd, 10. a-s tanuló is visszatérő tagja a műhelynek:

- Engem igazából a fényképezés érdekel. A filmkészítés sem a hang, inkább a képkalkotás oldaláról ragad meg. Manapság mondjuk úgy, kicsit divat is furcsa dolgokat teremteni. Ebben a műhelyben az a jó, hogy az ötletek megvalósításához adott egy jó technikai háttér. Otthon, egyedül aligha tudnék ilyen dolgokat létrehozni, másrészt a lényege is ez: összeülünk, megbeszéljük, mi lenne a jó, az én terveimhez hozzáadódik a többiek elképzelései is, és kisül belőle valami klassz dolog: egymást is ösztönözzük a megvalósításban.

- Azon túl, hogy divat manapság kicsit furcsa dolgokat teremteni, megfogalmaztat már magadnak, mi az, amit leginkább szeretnél kifejezni?

- Én nagyon természetbarát és pacifista vagyok. Mindkét minőségben valamilyen módon fenyegetettséget élek meg a humán gondolkodású ember. Szeretném felhívni a figyelmet a világbéke és a föld megmentésének fontosságára. Persze ez most így nagyon elvont célnak tűnik, de sokszor gondolkodom erről.

Kada Erika

Kubán Roland

S ha már ilyen személyes, őszinte megnyilatkozásnál tart, meg merem kérdezni, hogyan értékeli a gyerekek javarészt ügyes, olykor viszont mellbevágó ötleteit? A példa kedvéért néhány látványelem a kiállításról: Emberalakformájú maga a bejárat, mely egy kis labirintusban folytatódik. A levegőben zsinórján lóg egy billentyűzet, a falakon érdekesen nagyított fotók, s ami nekem a legjobban tetszik - az egyik sarokban agyonsárgult, özvívz előtt, de még működésben levő monitorok vannak egymáson. Rajtuk fanyar, magyar humorú felirat: „Négyzetű monitor - ilyen még Gatesnek sincs”.

A VILÁG ISTENANYJÁNAK TENYERÉN

Beszélgetés Kertész Zoltánnal, a Millenniumi Himalája Expedíció résztvevőjével

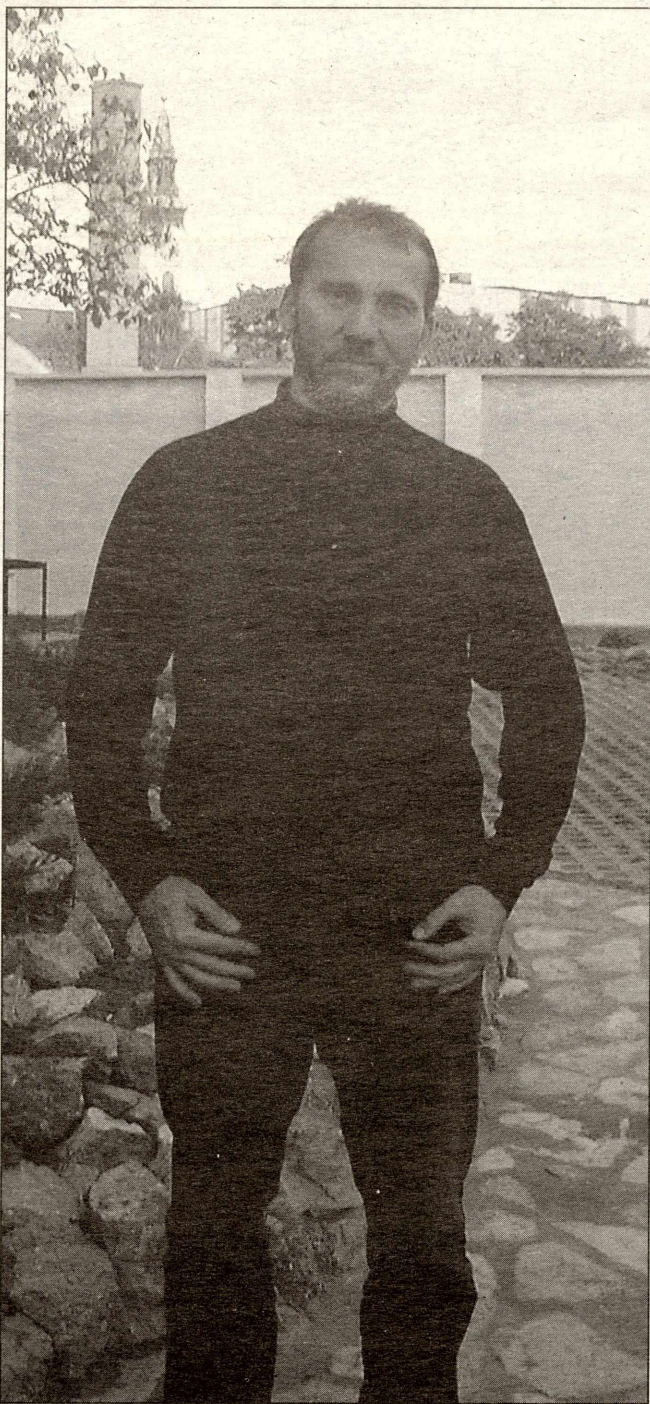
A Mount Everest a Himalája és egyben a világ legmagasabb csúcsa. Jelenleg 8850 m magas, de a földkéreg gyűrődései miatt az egész hegyvidékkel együtt évente egy-két centimétert nő. A Nepál és Kína határán álló csúcs magasságát 1852-ben határozta meg India akkori főterképésze, a Geodéziai Társaság vezetője, Sir George Everest. Valamivel később ezt a mérést egyik beosztottja pontosította, s főnöke iránti tiszteletéből adódóan jegyeztette be a csúcsra Sir Everest nevét.

Az 1900-as évek elejére már az Alpok összes csúcsát megmászták, ezért Afrika és Dél-Amerika csúcsai után Ázsia hegyeinek meghódítása következett. A Mount Everest megmászására 1900-ban kaptak engedélyt a Dalai Lámatól, s 1920-ban indult az első expedíció. Már ennek is tagja volt a később önálló expedíciót is indító Mallory, akinek elhíresült mondanát azóta is őrizi az emlékezet. Egy újságíró kérdésére, hogy miért kell egyáltalán pénzt, időt, fáradságot nem kímélve hegyet mászni, azt felelte: „mert ott van“.

A csúcsot 1953 májusában dél felől mászta meg először egy brit expedíció, Hillary és Norgay, egy Tensing, nevű helyi vezetővel. Jellemző, hogy a csúcsra érést június 11-éig titkolniuk kellett, mert annak bejelentését Erzsébet királynő koronázási ünnepségéhez időzítette a London Times. Észak felől a feljutás sokáig eredménytelen volt. Erről próbálkoztak egyébként Mallory is, aki végül is a Himalája (tibeti nevén „a hó hazája“) csúcsai közt lelte a halálát. Mexner 1979-ben új hegymászó etikát vezetett be azzal, hogy oxigénpalack nélkül jutott fel a csúcsra. Azóta hivatalosan is ez az „igazi hegymászás“. Palackkal mintegy kétezer, anélkül 86 embernek sikerült eddig a Csomo Lungma, „a föld istenasszonyának“ meghódítása.

A magyar hegymászók első sikeresebb Himalája-expedíciója - az 1983-as halálesettel végződött első kísérlet után - 1987-ben volt, amikor hatan jutottak fel 8046 méteres Sisha Paugma magasságig, 1990 októberében pedig 11-en is elérték 8200 méteres magasság fölé a Cho Oyu megmászásával, ami légvonalban mindössze öt kilométerre van a Mount Everesttől. Demján Zoltán az egyetlen magyar hegymászó, akinek sikerült feljutni a Mount Everestre, de mivel ezt csehszlovák állampolgárként tette, magyar hegymászó-eredményként nem jöhet számításba. A millennium évében indult magyar expedíció egyik tagja, Kertész Zoltán Kecskeméten élő építész, a Híros-Ep Kft. tulajdonos-főmérnöke. Őt kértük meg arra, hogy meséljen olvasóinknak a száznapos expedíció eseményeiről, az ott szerzett élményekről

Először is szeretném bemutatni csapatunk tagjait: **Mécs László** volt a csoport technikai vezetője, ő a Pázmány Péter Tudományegyetem hallgatója. **Erőss Zolt** a jelenlegi magyar hegymászósport legnagyobb alakja. Tagja volt az első magyar Mount Everest Expedíciónak 1996-ban, ahol mindössze két hegymászó jutott fel 8300 méteres magasság fölé, **Reinhard Wlasich** és ő. Sajnos, a 45 éves osztrák hegymászó szervezete nem bírta a magasságot és meghalt. Hegymászó körökben Erőss Zolt legelismertebb eredménye egyébként 1999-ben a Gyilkos-hegy megmászása volt. A Himalája 8126 m magasán fekvő csúcsát, a Nanga Parbatot azért nevezik így, mert végtelenül nehéz megmászni. A hegymászók halálozási statisztikája itt a legmagasabb: 70-75 százalék körül mozog. Expedíciónkon **Keresztesi Koppány** és az expedíció orvosa, **Gárdos Sándor** jutottak a legmagasabbra, de mint tudjuk, Gárdos Sándort október 17-én egy sikertelen csúcskíséret után, már visszatérőben baleset érte, s meghalt. Szinte majdnem végig velünk volt **Borséki Ferenc** operatőr, a TV2 munkatársa, akitől hősiesen szép tett volt, hogy sok esetben előttük járva, fölülről visszatekintve vette filmre az expedíció tagjainak haladását. Az expedíció tagja volt még **Markos Huba** fogtechnikus, **Nedeczky Júlia**, aki pszichológushallgató az ELTE-n, **Ugyan Anita** aerobic-

edző, **Bradács Ágnes** fitnessz-edző és **Földes András** tudósító. **Meskó Zolt** és **Illyés Barna** látogatóként töltöttek velünk huzamosabb időt. Az ötözres táborhelyig velünk tartott az expedíció szakácsa, az örökké vig kedélyű **Tapa** is, akinek egyetlen szépséghibája az volt, hogy évekként cselőtt Európába kerülve a magyar ízekhez képest kissé fűszertelennek tűnő angol konyhán tanult meg főzni.

Álló sor balról: Ugyan Anita, Keresztesi Koppány, Erőss Zolt, Markos Huba, Nedeczky Júlia, Kertész Zoltán, Bradács Ágnes, Gárdos Sándor
Alsó sor laról: Mécs László, Földes András

Mennyibe kerül ma egy Mount Everest-expedíció?

Legkevesebb 60-65 000 dollárba. Mi az úgynevezett Északi-normálúton másztunk fel a Himalájára. Ebben elsősorban anyagi okok játszottak szerepet. Az észak-kínai oldalról olcsóbban szerezhetők be a szükséges engedélyek. Az alap-tábor teherautóval, kevesebb költséggel megközelíthető. Sajnos még így is ötvenmilliót tettek ki a költségek, amelynek jelentős hányadát az ISM támogatásának köszönhetjük. Ez az összeg csak első hallásra tűnik soknak. Beszerzéseink csak a tényleg nélkülözhetetlen eszközökre és élelmiszerekre korlátozódhattak. Felszereltségünk a velünk egy időben ott lévő amerikai expedícióéhoz képest bizony szegényes volt.

Milyen nehézségekkel kellett megbirkóznunk még a túra érdemi része előtt?

Miután Katmanduból bevásároltuk a hiányzó élelmiszereket és felszerelést, úgy ötönös csomag jött össze. Egy teherautóval és egy távolsá-

gi járatú busszal indultunk útnak. Az útviszonyokra jellemző, hogy Katmanduból a kínai határ felé haladva egy nap alatt tettük meg a 86 kilométeres távolságot. Teherfordókat és a helyi viszonyok közt jól eligazodó, itteni nyelveket jól beszélő vezetőket kellett felfogadnunk. Azért azt el lehet képzelni, milyen munka 7800 méter magasságba felcipelni a tábor minden holmiját. A megfogadott helyieken kívül egyetlen állat hajlandó csak erre, a jak. Sajnos, ezek még nem igazán házasított állatok, olykor még gondozóik is tartanak tőlük. Nagy segítséget jelentenek minden expedíció számára a főiskolai szintű képzésben részesült magashegy vezetői, a serpák. A legalább három nyelvet beszélő, magas általános műveltségű, orvosi ismeretekkel ellátott magashegy vezetői legnagyobb erénye a hegyi útvonalak tökéletes ismerete. Általában ők vágják a csoport előtt a lépéseket, helyezik el a köteleket. Segítenek az irány tartásában is. A felső magasságokban, ahol már az egész vidék eljegesedett, a magas hófalak között nehéz lenne nélkülük tájékozódni, annak ellenére, hogy nagyon precíziós lett mára a mászás: jó eszközök és igen részletes leírások segítenek a feljutásban. Utóbbiakból kiolvasható például, hogy melyik gleccseren, melyik olda-

lon, milyen irányba kell tartani, hol van megfelelő táborhely, egészen odáig, hogy például a sziklafalon 30 fokos szögben jobbra fönt beleakad a kezed egy lyukba... Természetesen nehézséget okozott az embernek a családtól való elszakadás is. Egyetlen kapcsolatunk a világgal a napelemez, műholdas telefon volt, amelyen hetente fél percet beszélhettünk az otthoniakkal. Pár ezer méteres magasságban, nem lehet tudni, honnan, hozzánk csapódott egy kutya. Olyan hűsögesen követett bennünket, hogy még el is kereszteltük a gleccserről Rongbuk Erzsébetnek. 7200 méteres magasságig birta velünk, majd egészséges életosztónnal visszafordult.

Fölfelé haladva milyen magasságokban élnék még emberek?

A 3000-3500 méteren fekvő Tibeti-fennsíkron még komoly gazdálkodás folyik. Igaz, csak kétféle növényt lehetett látni a szépen művelt táblákon, árpat és kínai kelkáposztát. Sarlószérű szerszámmal arattak nők, férfiak együtt. A táj meglehetősen kopár. Fák egyáltalán nincsenek. Négyezer méteres magasságban még mindig találunk kisebb falkákat. Ötezer méter magasban a Rongbuk-kolostorban szerzetesekkel találkoztunk, akik a várakozásunk ellenére megle-

hetősen világi szemléletűek. Például ottjártunkkor a kolostor vezetőjével nem tudtunk beszélni, mert épp Európában volt egy tanácskozáson. Érdekes volt megfigyelni a kultúrájukra jellemző ötös egységet a kolostor épülő új szárnyán is. Alulról felfelé haladva szigorúan meghatározott sorrendben más-más jelentéstartalmú színek követik egymást, ahogy képen látható imazászlókon is megfigyelhetjük. A föld sárga színétől zöldön, pirosan, fehéren át jutnak el a világmindenséget jelentő kék szín magasságáig. Még fentebb járva 5200 méteren még lefénnyépezünk egy kislányt, aki láthatóan gond nélkül tűrte meztitláb a hideget. Ezek az emberek megszokták, hogy az év nyolc hónapjában nulla fok körüli hőmérsékleten élnek. Ezzel szemben a világ más részéről érkező ember ezen a tájon 1-2 hónapnál több időt nem tud tölteni, mert folyamatosan leépül a szervezete, nem tud regenerálódni. Éppen ezért szántunk mi is utközből hónapokat a magaslati viszonyokhoz való átállásra. Az 5200 méteren fekvő alaptáborban töltött idő számomra még kedves meglepetést is tartogatott. Szeptember 14-én helyi specialitást ételnek, hazai somlói galuska, nepáli whisky és a Millenniumi Expedíció Népiakara közreműködésével tartottuk meg 41.

születésnapomat, ami azért nagyon megható volt és sokáig emlékezetes maradt.

Ön negyvenes éveie elején férfikora legszebb idejét éli, míg az itt élő emberek várható élet-tartama még mindig nem több 47 évnél. Ön milyenek látták őket?

Az idő rövidsége és a nyelvi nehézségek nem tették lehetővé, hogy igazán mély kontaktusba kerüljünk magashegy emberekkel, de már ez a kevés tapasztalat is láttatja, mennyire mások. Életformájukat meghatározza, hogy hat-nyolc hónapon keresztül hideg van. Sok időt töltenek együtt zárt helyen az emberek, sokat beszélgetnek, elmélkednek. Külsődleges igényeik kisebbek, emiatt elvárásaik sem anyagi természetűek: abszolút barátságosak, kedvesek. A saját időjárás, a szél, a nap és az egyikü táplálkozás megviseli a szervezetüket. Kisterméti épületek, korlátnak tűnő arcok fogadják az ide látogatókat. Van persze előnye is a magaslati tartózkodásnak: 3600 méter fölött megszűnnek az immunológiai problémák. Nincsen influenzavírus, sőt semmilyen vírus nem él meg.

A szeptember 11-i események bekövetkeztekor még az 5200-as alaptáborban voltak, de hamarosan indultak tovább, az igazi magasságok még ezután következtek.

A legnagyobb nehézséget a vízszerezés jelentti. Ha arra gondoltam, mennyi ideig tart, amíg a hóból fel tudok olvasztani egy lavórnyi vizet, kétszer is megdöntöttem a sűrű mosakodást.

A 7500 méteres, s végül a 7800-as táborhely már igen kemény, ezt a magasságot már igen rosszul viseli az emberi szervezet oxigénpalack nélkül. Ennél magasabban táborhelyet nem is építenek, hosszú tartózkodásra sem alkalmas, sőt innen indulva még a legegyszerűbb hegymászónak is legfeljebb huszonegy órája van arra, hogy elérje a világ tizenegy nyolcezer csúcsának valamelyikét, és még onnan lehetőleg élve és tartós szervezeti károsodás nélkül vissza is érkezzen a táborhelyre. A legnagyobb ellen-ség nem a hideg, hanem a szél. Keresztesi Koppány mesélte, aki legtovább volt együtt a 7800 méteren eltűnt Gárdos Sándorral, hogy akkor kb. 200 kilométeres szél fújhatott, de már a csúcs fele tartva, a gerincen is csak hason fekvő tudtak haladni. Önmagában a szél miatt ritkán fordult vissza hegymászó, mert ahogy jött, el is állhat. A fagyás mellett nagy veszélyt jelent a ritka levegő miatt az ödéma, de komolyan kell számolni a hóvakság kialakulásával is, ami akár visszafordíthatatlan is lehet. Mindez azért választ ad olyan kérdésekre is, hogy miért fordul-

nak meg sokan már szinte a csúcs előtt: a továbbhaladás minden lépésével csökken az esélyük a visszatérésre.

A bekövetkezett tragédiától Önt csak egy hajszál választotta el.

Október 16-án a táborból hárman indultunk a csúcsnak. Mint tudjuk, Gárdos doktor meghalt, Koppány komoly fagyási sérüléseket szenvedett, sajnos, a végén amputálni is kellett egy ujját. Az én életemet valószínűleg az mentette meg, hogy fent felejtettem a hágóvasaimat, s mivel azok nélkül egy idő után lehetetlen közlekedni a hóban, visszafordultam. Két nap múlva még sikerült beszélni velük telefonon, de már nagyon rossz állapotban voltak. A nagy szél miatt nem tudták begyűjtani a főzött a hóolvasztáshoz, így már egy napja nem ittak. Mécs László, Erőss Zolt és Markos Huba este hétkor elindult eléjük a nyeregbe, de nem találta őket. Tíz órakor ereje végét járva megérkezett Koppány. Másnapra a bőre felhólyagosodott. A lányok és én megpróbáltuk a fagyási sebeit ellátni, de nem tudtunk mást tenni, mint az égési sérüléshez hasonló kibíthatatlan szünet nélküli fájdalmait csillapítani. Ő sem tudott semmit a dokiról. Ott a nyeregben pár lépés lemaradás is behozhatatlan, mindenki úgy menti magát, ahogy tudja. Nincs értelme etikai kérdőre vonásnak, ahogy annak sincs értelme, hogy egy halott helyett legyen kettő. Másnap megtalálták a doki háztáskáját, sítóját, a következő nap pedig hosszas keresés után megtaláltuk a holttestét is. Amennyire rekonstruálni lehetett a történetet, lesoodhatta a szél. Az utolsó óráiban, vagy még korábban elérhette a hóvakság, semmit sem látott már, de még megpróbálta kibontani a magyar zászlót... Nem volt időnk fájdalomba temetkezni. Még ott a hegyen felhívtuk Keszthelyen élő családját, hogy mi legyen a holttesttel. Felhívtuk a biztosítót. Olyan gyakorlati teendők tereltek el a figyelmünket, hogy például hogyan tudjuk lehozni őt. Végül 6300 méteres magasságban, ahol már adottak voltak a terepviszonyok a temetéshez, helyeztük végső nyugalomra.

Az expedíció különféle foglalkozású tagjait talán csak egy, a hegyek szeretete köti össze. Vajon hogyan lesz egy alföldi emberből szenvedélyes hegymászó? Hogyan volt ez az Ön esetében?

Kisgyerekkoromtól versenyszerűen atletizáltam, s jutalomkönyvként kaptam 13 éves koromban A Himalája fia című könyvet. Óriási hatással volt rám. Én, aki gyerekes fantáziával mindig is éreztem, hogy nekem valami nagy dolgot kell véghezvinnem, ettől kezdve pontosan tudtam, hogy hegymászó akarok lenni. Ez olyan erősen foglalkoztatott, hogy gyakran álmodtam is vele. 19 évesen kezdtem komolyan hegymászással foglalkozni. A magas-tárai első sikeres próbálkozások aztán végleg megerősítettek elhatározásomban. Megvallom, nemcsak a hegymászás gyönyörűsége, a csúcsok meghódítása volt az, ami tetszett, hanem az ezzel járó bátorságot, kitartást igénylő életforma is nagyon vonzó volt számomra. A hegymászás sem csak a hegyekről szól, hanem az ott élő népek, az adott kultúrák megismeréséről, szeretetéről is. Visszanézve most sem mondhatok mást, minthogy merni kell álmodni. Visszatérve az expedícióról nagyon sokan felkérték arra, hogy tartsak előadást a látottakról, s az egyik után odajött hozzám a hallgatóságból egy kedves ismerős a következő szavakkal: „Tudod, egy győztes csapattal eldicsekedhet az ember, de csak vesztesbe szereteth belet!“

Hát ez az, amiről eddig beszéltem.

KADA ERIKA

„A demokrácián kívül is létezhetnek szabadságok, de nem létezik szabadság.”

(Kossuth)

„Ma könnyen vádolják anglomaniával az embert. Ítéletem szerint lehetetlen Britanniában egyet s mást meg nem szeretni ... a nemzeti szellem, közlélek, sajtószabadság által való csodálatos kifejlést ... „

(Széchenyi)

Széchenyi és Kossuth

1989 körül egy írástudónk (restelem, nem jegyeztem meg a nevét) felfedezett és megismételt egy 1945 táján elvégzett közvéleménykutatást: **Ön szerint ki volt a magyar történelem legnagyobb alakja?** A világháborút követő felmérés során **Kossuth Lajos** került az első helyre, **Szent István** mögött **Széchenyi István** lett a harmadik, **Hunyadi Mátyás** a negyedik. Rajtuk kívül - jellemző a kor plebejus-forradalmi közhangulatára - **Táncsics és Petőfi Sándor** is kapott szavazatokat; ugyan kinek jutna eszébe ma, hogy őket tekintse a legnagyobbaknak?

A rendszerváltás napjaiban újravégzett felmérés során **Széchenyi** lett az első, most **Kossuth** a harmadik, miközben nagy királyaink helyükön maradtak. Érdekes, hogy most a töredékszavazatokat **Horthy, Kádár és Nagy Imre** kapta: egyformán 3-3 százalékot.

A nagy háború után Kossuth-díj született, s egykori kormányzó-elnökünk került a kor legértékesebb bankjegyére. A rendszerváltás nyomán lett Széchenyi-díj, most a gróf arcát láthatjuk pénzeken, van/volt Széchenyi-tervünk, s míg valaha úton-útfélen Kossuth idéztetett, öt-tíz évvel ezelőtt Torgyántól Horn Gyuláig mindenki kiművelt emberfőkről, fontolva haladásról beszélt.

Lehetett volna akár fordítva is. Az úttörő reformer grófot, s mondjuk, a „Magyarország nem volt, hanem lesz” csodás-optimista jelszavát akár a fényes szelek országa is zászlajára tűzhette volna, miközben az egyszerre baloldali, liberális és nacionalista Kossuth éppígy a rendszerváltás utáni haza egységének szimbóluma is lehetett volna. No de, úgy történt, ahogy történt, újkori történelmünk legnagyobbjai mit sem tehetnek arról, hogy a nem mindig bölcs utókor hogyan bánt nevükkel s emlékükkkel: Kossuth az osztályharcos történelem-szemlélet és az idealizált radikális cselekvés jelképeként „a népi demokrácia embere” lett, hogy aztán - hatás-ellenhatás - egykori partnerét-ellenfelét emeljék e legújabb idők szimbólumává.

Négyszáz kecskeméti és szegedi gimnazista körében végzett vizsgálatunk is a gróf (pillanatnyi) „győzelmét” mutatja, noha nem egyformán: katolikus gimnáziumban elsőprőben, világi iskolában szőke hajszállal. (*Polisz folyóirat, 1999. február*)

Katona Tamás megfigyelése: a Dunántúlon több a Széchenyi utca, tér és szobor, míg a Tiszántúlon „Kossuthból van több”. Mégis lenne hát valami a **Lengyel László**-féle Pannóniában-Hunniában? Széchenyi és Kossuth „divatjának” térbeli s időbeli változása megérne egy tanulmányt.

Egyetemista koromban csak szembe állítani hallottam őket. Kossuth a szívhez, Széchenyi az észhez szól, állították egyesek; reformer Széchenyi - forradalmár Kossuth, vélték mások; s míg a gróf homo morálisként tűnt elénk, Kossuth elsősorban zóon politikonnak látszott. Ma már tudom, hogy ezek a toposzok (melyek akkor sem

szaktörténészeketől, inkább csak a történészkedő közönségtől származtak) hamisak. Tessék csak olvasni tőlük: bizony, a romantikusnak mondott Kossuthnál racionálisabbat, az ésszel érvelő Széchenyinnél szívhez szólóbbat nehéz találni. A történész tudja, hogy Kossuth sem akart forradalmat - mindketten reformerek voltak -, és Széchenyi is elvállalta azt, hiszen az 1848-as kormány tagja lett. Erkölcsi emelkedettségéből és politikai profizmusból pedig egyformán jelesre vizsgáztak, miközben, látni fogjuk, mindketten botlottak is. Hagyjuk hát a közhelyes szembeállítást, de ne mondjunk le az összehasonlító elemzésről!

Széchenyi érdeme az úttörőké. A Hítel indítja el a reformkort, az MTA megalapításának javaslata a magyar nemzeti kultúra kibontakozását és egyik aranykorát, a Lánchíd, dunai és balatoni gőzhajózás az infrastruktúra fejlesztését. Még a kevésbé fontosnak tűnő kezdeményezések is korszakosak: amikor lóval szántanak és a ló létfontosságú a hadseregben, a lóverseny vagy a lótenyésztésről szóló szakkönyv korántsem csupán úri passziót szolgál, s amikor még nincsenek pártok, a politizálás terepéül kínálkozó kaszinó sem egyszerűen úri szórakozóhely. Azt már csak kevesek tudják, hogy a gróf új sportágakat is meghonosít, propagálja a tisztálkodást, elsőként alkalmazva (nyilvánosan is!) fürdőkádat, hogy nemzeti színház, takarékpénztár, iparfejlesztés, vasútépítés is kapcsolható a nevéhez. Kossuth-hoz hasonló gyakorlati tevékenység alig-alig köthető. No persze: idézzünk fel egy nagycenki kirándulást, s pillantunk rá a monoki Kossuth-ház fényképére; gondoljuk meg, hogyan fogad Bécs bármilyen kezdeményezést egy történelmi - és hagyományosan udvarhú - arisztokrata család sarjától, és hogyan egy ismeretlen plebejus újságíró-üggyvéd férfiútól, akit ráadásul kezdtől az ellenzékiesség aurája vesz körül: mennyire mások voltak a lehetőségeik! De mégis, Széchenyi gyakorlati érzéke és kezdeményező kedve bámulatos, a leendő kormányzó hozzá képest túl elméleti, túl politikai, kicsit kétbalkezes.

Ha Széchenyi nem lett volna más, mint közíró, akkor is évszázadának legnagyobbjai közé sorolnánk. De programadó politikusként Kossuth túlnőtt rajta. Széchenyi a szabad tulajdont és az egyéni gazdálkodást ajánlotta: ebből nőtt ki később az önkéntes örökváltság jelszava. Csakhogy így jobbágyainknak épp egy százaléka szabadult meg. A többi 99 a Kossuth-képviselte, s az európai forradalmak szárnyán, de nálunk Kossuth kezdeményezésére és vezetésével megvalósított kötelező örökváltságnak köszönheti szabadságát. A közteherviselés felé Széchenyi teszi meg az első tétova lépéseket, de a nemesi kiváltság feladásának és a jogegyenlőségnek a keresztülvittele, a teljes és valódi közteherviselés érdeme Kossuthé (tegyük hozzá: a Deákkal, Batthyá-

ny Lajossal és másokkal együtt dolgozó pártvezéré). És addig is, amíg ez csupán terv lehet, zsebkendőnyi birtoka után önként s tüntetőleg adót fizet! Az arisztokratikus Széchenyi már a köznemesi tömegek politizálásától is megretten. A népképviselőt és érdekegyesítést megint csak Kossuth javaslata. Kossuth már a reformkorban és forradalomban is kész volt alkotmányos-liberális irányba kiszélesíteni a korabeli rendi viszonyokat. Az agg emigráns pedig a demokrácia híve lesz - a döblingi remete soha.

A nemzeti-nemzetiségi kérdésben Széchenyi a bölcsőbb. Az 1849 előtt türelmetlen, nacionalista Kossuth-tal szemben megértőbb, belátóbb, óvatosabb. Ám tegyük hozzá: a gróf „még nem” nacionalista, nem pedig „már nem” az. Stratégiai céljai-reményei nem különböznek Kossuthétól: ő is a nemzetiségek magyarosodását, asszimilációját akarja. Nem a nemzeti türelmetlenség lázas állapotán túljutott bölcsesség ez: úgy és annyira mérsékeltebb a nemzeti liberálisoknál, mint amennyire minden másban. A kortársak rendre Kossuth-tal értettek egyet.

Egyébként az emigráns ex-kormányzó épp ezen a téren változik leginkább, eljutva a magyar-szerb-román együttműködés akarásáig. („Szomszédaink megromlása nem érdem, hanem öngyilkosság” - írja majd.)

Tévhit, hogy Kossuth kezdetől teljes, abszolút függetlenséget akart volna, de Széchenyi Habsburgok iránti lojalitása is viszonylagos. Kossuth a Habsburg birodalmon belül akart (az addiginál nagyobb) önállóságot, viszonylagos függetlenséget. Nem is 1848-ban, csak 1849-ben jut el a trónfosztás gondolatáig. Széchenyinek illúziói voltak a dinasztiaival szemben. „Veszélyelkerülő stratégiája egy sajátos kormánypárti liberális irányba tolt” - állapítja meg róla Velkey Ferenc történész. Hol szarvakat látunk, ördögöt kiáltunk - pedig gyakorlati nem ördög az, hanem ökör - mondja egy helyütt maga a gróf, aki bizony ökröt (jóhiszemű vétést, tájékozatlanságból adódó hibát) feltételez ott is, ahol pedig az udvar kérelmetlenül érvényesített önérdéke rejlik.

Széchenyi és Kossuth sohasem voltak barátok, nem is igen szerették, habár tisztelték egymást: olykor partnerek, szövetségesek, munkatársak, gyakrabban vitapartnerek, ellenfelek. (A Magyar História sorozatban, **Laczkó Mihály** tollából két évtizede megjelent könyvnél -

Széchenyi és Kossuth vitája - azóta sincs jobb ez ügyben.) A gróf támadta meg Kossuthot kétszer is, Kelet népe és Politikai program töredékek című műveiben. Támad és veszt: Kossuth logikusan érvel, a közvélemény mellette áll. Széchenyi az 1830-as évek legnépszerűbb embere - az 1840-es éveké Kossuth. **Gerő András** történész egyenesen a gróf politikai és emberi kudarcáról beszél. Bármennyire természetes - mert politikájukból és személyiségükből következő - volt is szembenállásuk, emberi emelkedettségük valamelyest ellensúlyozta azt. A Batthyány-kormányban mégiscsak együtt működtek; Széchenyt (nem köztudott!) épp Kossuth nevezte legnagyobb magyar-nak; s az idős gróf 1859-ben kelt művében kőkemény logikával érvel amellett, hogy a nemzet és a dinasztia közötti szakításért nem Kossuth, hanem az udvar, az olasz oktrojált alkotmány a felelős.

Habár a forradalmat végül is mindketten vállalták - a szabadságharcot nem. A fegyveres összecsapás küszöbén Széchenyi öngyilkosságot kísérel meg, majd a döblingi ideggyógyintézetbe vonul. Tette nem csupán erkölcsi és történelmi-tudományos szempontból magyarázható. Pszichológiai értelemben alighanem arról van szó, hogy a hiperérzékeny, depressziós személyiség elmenekült a feladat, a felelősség vállalása elől, kimenekült a szituációból.

A gróf döntésében realpolitikát, Kossuth magatartásában kalandorságot látni szerintem elhibázott dolog. A reform vagy forradalom, a béke vagy háború dilemmája áldilemma. Persze, hogy reform. Persze, hogy béke. A forradalmak túlságosan véresek és kockázatosak, túl gyakran veszítenek, és ha győznek, akkor meg cromwelli, napóleoni, sztálini diktatúrát teremnek. Csak hát, könyörgöm, nem úgy néz ki a dolog, hogy akkor most szavazzunk: reform vagy forradalom, háború vagy béke. Petőfi és néhány radikális-demokrata fiatalember kivételével mindenki reformot akart, háborút pedig még a márciusi ifjak sem kívántak. Ám a reformok útját a Habsburg udvar eltorlaszolta. Forradalmat a pesti nép csinált, és nem Kossuth, Deák, Batthyány - de talán Pesten sem tört volna ki forradalom, ha nincs előbb párizsi és bécsi revolúció. 1848 tavaszán épp az volt a fantasztikus, hogy békés és törvényes átalakulásra látszott lehetőség.

(„Barátom, csudákat élünk...” - lelkesedik a gróf is).

Szabadságharcot és (**Glatz Ferenc** nyomán) tegyük hozzá: polgárháborút senki sem akart a Lajtán innen. Ha már a harc kitört - Kossuth vállalta azt. Meg kellett volna magunkat első szóra adni? Ki tett, ki tesz ilyet a történelemben? Ítéld el Kossuthot, Szemerét, Mészáros Lázárt, mert te utólag már tudod, hogy a szabadságharcot elvesztettük: el kell akkor ítélned Hunyadi Jánost is, Rákóczi Ferencet is, 1956-ot is. Könnyű a bölcs utókor-nak.

Ők ketten feltétlenül az újkor, de talán az egész magyar történelem legnagyobbjai voltak. De emberek: nem tévedhetetlenek, nem szentek. Széchenyi titkára, Tasner Antal a gróf tudtával megvesztegeti a Helytartótanácsot, hogy megnyerjen egy pert jobbágyaival szemben. 1848 márciusában felajánlja az udvar-nak, hogy királyi biztосként - diktatorként! - rendet csinál Magyarországon. Kossuthot szuronnal fenyegeti meg, s a pesti forradalom után is minden követ megmozgat, hogy Batthyány Lajos miniszterelnöki kinevezését megakadályozza. A fiatal Kossuth kártyaadóssága rendezése érdekében ideiglenesen közpénzhez nyúl - igaz, az elvett pénzt rövidesen visszateszi. A kortársak és az utókor által is vitatott debreceni trónfosztást úgy viszi keresztül, hogy javaslatával a kormány szerepét betöltő Bizottmányban egyedül marad, s ezután a debreceni nép tömegnyomását felhasználva erőszakolja ki kezdeményezését az országgyűlésben. (Vajon mit szólnánk, ha a NATO-vagy EU-tagságot így vitte-vinné keresztül bármely színezetű mai kormányunk, politikusunk?)

Emberek tehát, gyarló emberek - csak épp a legnagyobbak.

Egy arisztokrata, akit racionális megfontolás és népszerűség humánus egy reform-folyamat elindítására tesz; egy aulikus gróf, aki győtrőve és lelki-furdalások között, de eljut a dinasztia megtagadásáig; egy gazdag ember, aki vagyonának önöz élvezője is lehetne, ehelyett egy életen át dolgozik másokért. Egy szegény vidéki ügyvéd, aki briliáns tehetségének, szorgalmának és vasakaratának köszönheti, hogy (Szabad György szavaival) sérelmi ellenzékiből reformellenzékivé, nemzeti liberálisból patrióta demokratává emelkedik, mígnem hazájának kormányfője, majd államfője, legvégül „Kossuth-apánk” lesz; egy ember, aki elmondhatja magáról, hogy hazája polgári átalakulása az ő programja alapján s az ő vezető szerepével ment végbe. Egyikük elme-gyógyintézetben, öngyilkosként végezte, másuk állampolgárságát is elvesztve, több évtizedes számkivetettségben.

E sorok írójának be kell vallania: habár hivatásszerűen foglalkozik történelemmel, a 19. század története nem kutatási területe. Csupán egy értelmiségi gondolataival ismerkedhetett meg a tisztelt olvasó.

Ujlaky István

Az áldozatok védelmére

Több mint két éve, hogy Kecskeméten áldozatvédelmi iroda működik, ahol bűncselekmények sértettjeinek nyújtanak segítséget. Megnyitásának indokait legtömörebben egy nemzetközi ajánlást idézve lehet összefoglalni: az áldozatok sérelmének orvoslása az állam részéről nem könyöradomány, hanem az emberi jogok biztosításához tartozó kötelezettség. Ennek jegyében születtek Magyarországon is olyan jogszabályok, amelyek a bűnözés áldozatainak jogi, anyagi és egyéb megsegítését, támogatását, egyes esetekben kártalanítását írják elő.

Az Európai Unió tanácsa két évvel ezelőtt fogadta el az áldozatok védelméről szóló keret-törvényt, amely a tagállamok számára kötelező érvényű, de a belépni szándékozókra is ajánlják az idevonatkozó hazai jogszabályok meghozatalát. A kerettörvény előírja az áldozatok jogainak meghatározását, kiszélesítését és minimális normákat védelmükre, mindenekelőtt a jogi védelmet és a kártalanítást illetően. Tiszteletben kell tartani az áldozat emberi méltóságát, tájékoztatni kell és szükség szerint védeni a büntetőeljárás különböző szakaszaiban. A felmérések azt mutatják, hogy e területen nagyok a különbségek az unión belül is.

A Belügyminisztérium és az Országos Rendőr Főkapitányság belső utasításban szabályozta már 1999-ben az irányításuk alá tartozó szervezetek áldozatvédelmi feladatait. 2001-ben kormányrendelet született az egyes erőszakos bűncselekmények következtében sérelmet szenvedettek állam általi kárenyhítésének szabályairól. Áldozatvédelmi törvény egyelőre nincs, a hírek szerint 2004-2005-ben kerül a parlament elé.

A kecskeméti áldozatvédelmi iroda működésének eddigi tapasztalatairól dr. Beálló Vera rendőr századost, a Kecskeméti Rendőrkapitányság Bünyügyi osztály Megelőzési és áldozatvédelmi csoportjának vezetőjét kérdeztük.

- Az iroda az önkormányzat és a rendőrség

együttműködési megállapodásának eredményeképpen nyílt meg. Főképp tanácsadás jellegű szolgáltatást végeztünk, segítettünk a kárenyhítési kérelmek elkészítésében és beadásában a Belügyminisztériumhoz, illetve összekötő kapocs volt az iroda a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület és az ügyfelek között. A Fehér Gyűrű, amely tavaly decemberben átvette az iroda működtetését, mint áldozatvédelemmel foglalkozó civil szervezet, anyagi segítséget és jogi képviselést is tud nyújtani a bűncselekmények sértettjeinek, amit a rendőrség nyilvánvalóan nem.

- Milyen panaszokkal keresték meg önöket?

- Polgári peres ügyektől kezdve, zaklatás elleni védelem kérésén át kárenyhítés felőli érdeklődésig sokféle ügyben fordultak hozzánk. Minden esetben próbáltunk segíteni, több ügyet is végigvittünk, amire itt, a rendőrségi panaszirodán nincs lehetőség. Tavaly tizenhat kárenyhítési kérelmet segítettünk benyújtani, amiből tizennégyet megalapozottnak ítélték. Sok valós és vélt sérelemmel kerestek meg bennünket, gyakran „lélekápolást” is kellett végeznünk a kollégáimnak. Kicsit szomorú tapasztalatunk, hogy az emberek nagy része mennyire tanácstalan. Nem tudja, hogy ügyesbajos dolgával hová forduljon, és nem tudja, hogy a rendőrségi eljárás során végig joga van a felvilágosításhoz.

- Az iroda korábban a polgármesteri hivatalban volt, tavaly december óta a Fecske utcában működik. Miért nem a rendőrség épületében?

- Az áldozatvédelemnek feltétlenül a bizalomra kell épülnie. Ezért van jelentősége, hogy az iroda nem a rendőrségen működik, és nem egyenruhás rendőrök fogadták az ügyfeleket. Semmilyen információt nem szolgáltatunk ki a bünyügyi szerveknek, hiszen itt nem az a cél, hogy a rendőrség munkáját megkönnyítsük, hanem, hogy a bűncselekmények áldozataivá vált embereknek segítséget nyújtsunk. -má-

Dr. Kása István rendőr alezredest, a városi rendőrkapitányság vezetőjét az áldozatvédelem és a bűnmegelőzés területén végzett munkájáért Lamperth Mónika belügyminiszter március elseji hatállyal ezredessé léptette elő.

FEHÉR GYÜRŰ KÖZHASZNÚ EGYESÜLET 1989-ben alakult meg Magyarországon. A szervezet a bűnözés áldozatainak támaszt, gondoskodást, díjtalan jogsegélyszolgálatot nyújt. Bűncselekmény miatt anyagilag szorult helyzetbe került sértetteknek pénzügyi támogatást is tud adni, támogatást nyújtottak többek között a móri bankrablásban elhunytak hozzátartozóinak. A szervezet kecskeméti irodája a Fecske utca 20 szám alatt található. Telefon: 506-600. Ügyfélfogadás kedden és pénteken 9-13, szerdán 14-18 óra között. A kecskeméti önkormányzat segítségével a város és a megye lakosságát, szervezeteket, vállalkozókat kéri, hogy adományaikat az alábbi számlaszámra tegyék: 10200940-21512355-00000000.

A személyi jövedelemadó 1%-ról rendelkezhetnek a 19012212-2-41 adószám javára.

Fogyasztók hete

Ismét megrendezik az Erdei Ferenc Művelődési Központban március 10-16. között a Fogyasztók hetét, amelynek egyik szervezője az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület. A rendezvény keretében az érdeklődők tájékoztatást és tanácsokat kaphatnak, és lesz fórum az uniós csatlakozásról is. Azon a héten a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tájékoztató

anyagokat, prospektusokat a Városháza előcsarnokában is kihelyezik.

Az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesületnek hosszú évek óta működik Kecskeméten is helyi szervezete. A Fecske u. 20. szám alatti irodában délelőttönként tartanak ügyfélfogadást, telefonon a 320-987-es számon érhetők el. A városi szervezet elnöke Jónás Jánosné.

PHARE ACCES

A civil szervezetek megerősítése a célja az Európai Unió Phare Access programjának. Magyarországi székhelyű társadalmi és civil szervezetek valamint partnereik pályázhatnak e forrásra úgynevezett makro-, mikro- és hálózatiépítési projektekkal.

A kecskeméti Civil Ház szervezésében a Miniszterelnöki illetve az Államháztartási Hivatal munkatársai valamint a Demokratikus Jogok Fejlesztéséért Alapítvány képviselője tartottak tájékoztatót nemrégiben Kecskeméten a támogatás elnyerésének feltételeiről és a pályázatírás követelményeiről. A szakemberek felhívták a figyelmet, hogy nagyon fontos a formai követelmények betartása, (például, hogy az előírt példányszámban, külön fűzve nyújtjuk be pályázatunkat), először ugyanis ezt nézik, s ha itt valami nem stimmel, tartalmilag már nem is vizsgálják az anyagot. Érdemes megtanulni a pályázatírás csínját-bínját, hangzott el a tájékoztatón, hiszen az uniósba való belépésünk után lényegesen több forrás nyílik majd meg a civil szervezetek előtt, mint jelenleg.

A Phare Access révén támogatott tevékenységi körök a környezetvédelem, a társadalmi-gazdasági fejlesztés és a szociális tevékenységek. A makro projekttel - melybe egy uniós partnert be kell vonni - 50-100 ezer euró támogatás nyerhető el, a mikro projekttel 5-50 ezer, míg a hálózatiépítéssel maximum 10 ezer. Utóbbi nem egy itthoni háló kiépítését jelenti, hanem a magyar civil szervezetek bekapcsolódását az EU-ban működő nem kormányzati szervezetek hálójába.

A Phare Access támogatásra 2002 március 28-ig lehet pályázatot benyújtani.

Részletes információ és teljes dokumentáció beszerezhető a Civil Ház irodájában (Kossuth tér 5. Tel: 505-816) vagy letölthető a regionális civil portálról (www.civil.d-alfold.hu oldalon a Pályázatok címszó alatt).

Bűnmegelőzés

A Fecske utcában február végén közvetlenül az áldozatvédelmi iroda szomszédságában ünnepélyesen megnyitották a bűnmegelőzési tanácsadó irodát is. E két szolgáltatás képezi majd a Kecskeméti Bűnmegelőzési Központ működésének alapját. Kecskemét úttörő e téren, ezt Hegedűs András, a Belügyminisztérium helyettes államtitkára is hangsúlyozta, hiszen a bűnmegelőzési törvényt még nem fogadta el az Országgyűlés, vagyis igazából még nem tudható, milyen feltételek mellett létezhet majd a központ. Az önkormányzat már benyújtotta pályázatát a Biztonságos Magyarorszáért Közalapítványhoz, amely támogatja a bűnmegelőzési központok létrehozását és működését.

A bűnmegelőzési irodát bármilyen problémával felkereshetik a kecskemétiiek, nem küldözgetik majd őket egyik hivatalból a másikba, ígérte dr. Kása István városi rendőrkapitány, hanem azonnal utánanéznek, hol kaphatnak jogorvoslatot vagy segítséget. Az ügyfélfogadás fokozatosan teljesen „civilisített” lesz, tehát itt sem rendőrök várják a panaszosokat. Azok a szervezetek vál-

lalták a fogadóórák tartását, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak a bűnmegelőzéshez a polgárőrségtől a gyámhatóságig és részt vettek a kecskeméti önkormányzat bűnmegelőzési bizottsága által januárban szervezett kerekasztal-tanácskozáson.

Nem olyan súlyos a helyzet bünyügyi szempontból Kecskeméten, mint amilyennek az iroda megnyitásának fényében látszik (lásd az alábbi statisztikát), de egy problémával nem akkor kell foglalkozni, amikor már megoldhatatlan - mondta a megnyitón Brúszel László képviselő, a bizottság elnöke. Úgy ígérkezik, a bűnmegelőzési központ olyan hely lesz Kecskeméten, ahol bárki tanácsot kaphat, az is, aki nem akar személyes gondjából feltétlenül és azonnal hatósági ügyet csinálni, az is, aki krízishelyzetben van, esetleg nem akar „belekeveredni” egy bünyübe, de azért mégis tenne valamit. Vagy csak azt szeretné tudni, hogyan tervezesse a házát „betörésbiztosra”.

A bűnmegelőzési tanácsadó iroda a Fecske utca 20. sz. alatt található. Kedden és csütörtökön délelőtt, hétfőn és szerdán délután fogadja a polgárokat.

-má-

A Kecskeméti Városi Rendőrkapitányság 1596 négyzetméter területű illetékességi területén 19 településen 186 ezer ember él. Egy rendőrré 650 lakos jut. A kapitányság 2002-ben jó évet zárt: mintegy 3 százalékkal, 9103-ról 8805-re csökkent az ismertté vált bűncselekmények száma, a felderítési eredményesség pedig 9 százalékkal nőtt - mondta el az éve állománygyűlésén dr. Kása István városi rendőrkapitány.

Íme, a bünyügyi helyzetkép, számokban:

	2001	2002	változás %
vagyoni elleni bűncselekmények :	6570	6078	- 7,5
lopások:	3826	3662	- 4,3
ebből gépkocsilopás:	180	150	- 16,7
betöréses lopások:	1573	1266	- 19,5
ebből lakásbetörés:	323	317	
gépkocsifeltörés:		1098	
rablás:	52	51	- 2
csalás:	367	569	55
személy elleni bűncselekmények:	200	258	29
házasság, család- és ifjúság elleni bűncselekmények:	90	92	2,2

Az adatokból kitűnik, hogy a kapitányság illetékességi területén legnagyobb arányban a csalások száma emelkedett tavaly. Még egy érdekesség: a gépkocsifeltörések 92 százaléka Kecskeméten történt. Van, akinek milliókat vittek el a kocsijából, van, akinek „csak” az összes iratát. Ha valahol, ebben egyszerű lenne a bűnmegelőzés. Mindössze annyit kellene tenni - amit a rendőrök évek óta mondogatnak -, hogy nem hagyjuk értékeinket az autóban.

Bevált a tanyaprogram

Nem várt sikert hozott a városi rendőrkapitányság tavaly kísérleti jelleggel indított tanyavédelmi programja: a bekapcsolt hét településen egy év alatt 72,9 százalékkal csökkent az ismertté vált bűncselekmények száma. A Biztonságos Magyarorszáért Közalapítvány és a Belügyminisztérium támogatásával a program keretében a települések egy-egy Lada Nivát és háromszázhetven segélykérő mobiltelefont kaptak. A telefonon azonnal riasztható az ügyeletet, aki a lehető leggyorsabban a helyszínre érhet. A polgárőrök huszonegy órás ügyeletet és állandó ellenőrzéseket tartanak a területükön.

A program legjelentősebb eredménye,

hogy elriasztotta a bűnözőket, de egyéb, pozitív hozadéka is volt. Szinte felrázta az embereket, akik azóta jobban figyelnek egymásra. A tanyákon élők látták, hogy végre foglalkoznak velük, sok idős tanyasi ember számára a külvilággal való fontos kapcsolat lett a polgárőrök látogatása.

A sikeren felbuzdulva a hét település - Városház, Jakabszállás, Orgovány, Helvécia, Ágasegyháza, Izsák, Ballószög - szeretné folytatni a tanyavédelmet. Mivel az eredeti program tavaly év végéig tartott, létrehozta egy kistérségi társulást, és pályázatot adott be az alapítványhoz.

Hasonló társulás alakult Tiszakécskén és Lajosmizsén is.

-má-

Varga Mihály: Orosz László

A közeljövőben jelenik meg a Kecskeméti Lapok kiadásában Varga Mihály könyve Orosz Lászlóról, a kitűnő irodalomtörténészről, akinek élete és munkássága szorosan összefonódott városunkkal, Kecskeméttel. Orosz tanár úr a Kecskeméti Katona József Gimnáziumban tanított évtizedeken át, és irodalomtörténeti tevékenységének jelentős része Katona Józsefről, a Bánk bán szerzőjéről szól.

„Boldog lehet az a város, hogy ilyen ember, mint Orosz László, itt lakik, itt alkot”- jegyezte meg egyszer nekem egy pesti barátom. S igaz van. Valamennyien kecskemétiak boldogok lehetünk, hogy találkozhatunk, beszélgethetünk vele. S amikor nemrég a kecskeméti Katona József Könyvtárban hallgathattuk bölcs, szellemes szavait, váratlanul megtapsolták. Egy másik alkalommal, szintén a könyvtárban, Bíró Ferenc professzor Katona Józsefről írt könyvéről beszélgettünk - a két Katona József kutató - : élvezettel hallgattuk őket.

Kecskemét városa igyekszik megőrizni és megbecsülni irodalmi hagyományait. Ebben a nemes munkában vett részt Varga Mihály is, aki könyvet ír Orosz Lászlóról. Sok beszélgetés, nagy anyaggyűjtés után készült el a könyv, mely alaposan feldolgozta Orosz László életpályáját, családi kötődéseit, beregszászi és kecskeméti éveit. Ha egy-egy adatot olvasunk egy lexikonban, sohasem tudjuk igazán jól megítélni, hogy mely adatoknak milyen súlyuk volt az illető életében. A fiatal korára emlékező Orosz László mindig kiemeli a beregszászi időszak jelentőségét, a „szellemi műhelynek” tekintett éveket.

Az Eötvös Kollégium szerepét a magyar szellem legjelentősebb alakjai emlegetik, így Orosz László is. Keresztury Dezső volt az Eötvös Kollégium igazgatója. A nemrég elhunyt Fodor András költő jelentős munkája vall az Eötvös Kollégium szerepéről, mely rokon szellemiségű volt. A párizsi École Normale Supérieure-rel, mint Sőtér István vallott erről, a Két iskola című esszéjében. A második világháború után a politikai változások befolyásolták a kollégium életét, de az akkor szövődő barátságoknak csak ritkán tudott ártani. Fodor András naplójában számos barátságról számol be, szép versben is vall fiatalokoruk múlhatatlan barátságairól. Orosz László életre szóló barátságot kötött Nagy Miklóssal, a későbbi irodalomtörténésszel, professzorral.

Engem sajnos nem tanított Orosz László, de mint tanár hosszú ideig taníthattam vele a Katona József Gimnázium-

ban. Boldog vagyok, hogy éveken át a tanári szobában, a folyosón, szünetben, otthon, az utcán, a szerkesztőségben találkozhattam és beszélgethettem vele. Pontosságáról, finomságáról, professzori szintű tudásáról, hihetetlen szereztségéről talán Horváth János egyetemi tanártól és Babits Mihálytól tanult igényességéről sokat lehetne írni. A korszak nagyobb megpróbáltatások elé állította, meghurcolták, egy ideig nem taníthatták, de ő ritkán szól ezekről. Mint Arany János Epilógus című versében - ő is találkozott „lócsiszárokkal” -, volt, mikor „beverték sárral”, ő letörölte, továbbment, vissza sem nézve a magasan ülő fél emberekre. Mindig várta őt - az Arany-versben is emlegett - család, nyugalom, alkotás, az irodalomtörténet. Jelentős munkái, Katona Józsefről, Berzsenyi Dánielről kárpótolták a kor „gúnycsapásait”, a „hivatalnak packázásait”, ahogy Shakespeare írta a Hamletben.

Varga Mihály világosan fogalmazza meg, hogy Orosz László munkásságának a felvilágosodás, a reformkor a legkedvesebb időszaka. Elképzeltetetlenül sokat tud Katona József munkásságáról, a Bánk bán értelmezéséről külön könyvet írt.

Nem felejtette el a történetíró Katona Józsefet, a félig sikerült műveket (pl. Aubigny Clementia). Ő írta az Új Magyar Irodalmi Lexikon számos szócikkét, pl. Katona Józsefről is. A Bánk bán kritikái kiadása, terjedelmes tanulmányával egyik legjelentősebb irodalomtörténeti munkája. Könyvet írt a magyar verstani eszmélkedés kezdetéről, Berzsenyi Dánielről, Kecskemét irodalmi örökségéről, részt vett az Ady-bibliográfia kiadásában, néhány Jókai Mór kötet kritikai kiadásának munkáiban. Több-ször írt Németh Lászlóról, amelyet az író mindig úgy emlegetett, hogy Orosz László kritikája volt a legjobb. Kéziratban van Dénes Zsófiáról írt könyve.

Mindnyájan tudjuk Berzsenyivel együtt, hogy a „szárnyas idő hirtelen elrepül”. Orosz Lászlót fiatal tanárként Lacikának hívták egymás közt tanítványai. Bizony már ő sem „Lacika”, hanem „Laci bácsi”, bár a „zord idő” a di-dergő „meztelen világ” hatott órá is, mint kedves barátja, Lator László írja Zord idő című versében. Mégis fiatalos külsővel, ifjú szellemmel jár közöttünk Kecskeméten, ahol volt és jelenlegi, mai tanítványaival együtt meg - megállítjuk az utcán, levetett kalappal köszönünk neki. „Mert nagy az ő családja”, mint Kosztolányi írta Tanár az én apám című versében.

Szekér Endre

(Megnyitóbeszéd a Katona József emlékházban 2003. február 21-én.)
Pár hét telt el Illyés Gyula születésének 100. évfordulója óta. Ha egy kicsit megkésve is, méltó módon emlékezhetünk ezzel a Párizsból ide érkezett kiállítással a nagy költőre, a kiváló drámaíróra.

Szívesen vállaltam a felkérést e kiállítás megnyitására, hogy elmondjam gondolataimat mintegy apropóként e karizmatikus íróról, „a szellem arisztokratájáról”, aki az itt jelenlévőktől, irodalomszeretőktől még megkapja a megillető tiszteletet, elismerjük nagyságát, ám egyre inkább homályba vész életműve a hétköznapi olvasók között, iskolai oktatásunkban pedig - tanártól függően persze - egyre bizonytalanabb a helye 2003-ban. A tanulói szeretet és tisztelet még vegyesebb, nagyon sok esetben - sajnos - elutasító. Igen, tisztelt jelenlévők, ez a valóság! Ez való világunk!

Mégis elfogódottan és tisztelettel szölok Illyésről e kiállítás kapcsán is. Mi, szakmabeliek, elismerjük költő-, írósenijét, közéleti munkásságát, ám idegesítő, hogy életműve a halála után két évtizeddel egyre rejtettebb marad a nagyközönség számára! Ez a kiállítás kivétel. Törlesztetni akar. Hiánypótlásra vállalkozik.

Amikor készültem e megnyitóra, azon gondolkodtam, vajon hogyan lehet emelkedetten szólni arról a nagyságról, aki sosem volt életében glóriás, aki minden művében „csak” tisztességes író-kézműves volt. Aztán - vajon mi maradt meg vajon a mi nemzedékünkben Illyésről, arról a művész emberől, akiről szakmai indítást jelentő, maradandó élményt kapva hallottunk három évtizede Katonás magyartanárunktól. S még izgalmasabb az a kérdés, hogy e műballasztokkal és értéktelen klisékkel felfűjt világunkban vajon mivé lett, mivé lesz Illyés életműve? Milyen az író helye a köztudatban? Az iskolai oktatásban? Kötelesség-penzum? Emléppercekké zsugorodott kipálpált téma? És mi lesz vele később, húsz, harminc, negyven év múlva? Lesz egyáltalán helye? Vagy továbbra is csak keveseknek lesz Illyés-mítosza?

Érezhetik, nem vagyok jókedvű, amikor ebben az értékpusztult világunkban Illyés helyét szeretném látni gimnáziumi magyartanárként. Nem vagyok jókedvű, amikor a jövő „bukástól mentesített” fiataljainak kell majd róla szólnom évek múltán, s nagy gondolati verseit tanítanom. Vajon lesz még megmutatni való az életműből 2027-ben, születésének 125. évfordulóján? S ha lesz, akkor kinek? Reménykedjünk, hogy a Katona József emlékház akkor is helyet adó lesz számára! Mert minden szakmabeli fe-

SAN GENNARO VÉRE

A nő:
ILLYÉS KINGA
Széchenyi-díjas előadóművész

A második világháború milliókat tett hontalanná, ők a háború lelki sérültjei, az emigránsok. Nápolyban is él a sok ezer menekült között egy furcsa pár: egy hallgatag nő, és egy, a hontalanságban kiutat kereső férfi, aki egy napon rejtélyes körülmények között elpusztul. A nyomozás során a nőt is beidéz a rendőrség. A kihallgatás előtt betéved a templomba és ott gyónás formájában tesz vallomást a történetekről, az életükről. Feloldozást sem kér, arra keresi a választ, hogy meddig lehet követni a megváltás rögeszméjébe csavarodott-férfi vergődését. A lélek szól női hűségről, szerelemről és erotikáról, de politikáról és történelemről is. Az Emberről beszél. Mit találunk, ha az ember felismeri, hogy az egyén boldogulását a nagy Egészben, az emberiség magára találásában kell keresni. Aki felismeri ezt, aki megoldást keres, az eljut a megváltás gondolatáig. „Meg kell váltani a világot, mert különben minden elpusztul.” De van-e megváltás? Mit jelent? Minek kellene megváltoznia? Milyen áldozat az, amely megváltoztatja az embereket? Vajon tényleg beteg, elvesztett az az ember, aki így gondolkodik? Ezekre a kérdésekre keresi felkavaróan, izgalmasan, zaklatottan a választ Márai Sándor egy döbbenetes monológban.

A SZÍNHÁZI VILÁGNAPON 2003. MÁRCIUS 27-ÉN, 19 ÓRAKOR A KAMARASZÍNHÁZBAN.

AZ ILLYÉS GYULA EMLÉKKIÁLLÍTÁSON

lelőssége az ő és a hozzá hasonló szellemi „tölgyek” ápolása. Szeretettből, tiszteletből, szakmai kötelességből! Óvnunk kell közösen az ő életművét is, mert globalizált világunkban porlad kultúránk, és sekélyesedik az ily-lyési hagyaték is.

E nagyszerűen szerkesztett kiállítás méltó az írói centenáriumhoz. Azt a művészt mutatja be nekünk, aki életében végig a természetesség, az őszinteség, az egyenes gerincűség volt, s akinek erkölcsi tartása, jelleme példaadó maradt sokak számára. Nagy karizmájú író-gondolkodó volt, aki még azt is megehetette olykor-olykor, hogy „eretnek” legyen. De mindig az egyezsége törekvő embert tisztelhetünk benne. Ha nagy szavakat akar egy tanár mondani róla, ilyenekre is vete-medik: „korában egy nép, egy nemzedék lelkiismerete, igazságérzete, ízlése” volt. Csóori Sándor egyetlen mondatban összegezte ezt: Illyés „idegészál-ember, aki közvetíteni tudta Ady lázadását és Széchenyi keserűségét. Összegző volt az elfojtódások és kötelező szenvedélyek országában.” Én azt az író tisztelem benne, aki a pontosság volt gondolataiban, tisztázó maradt végig okfejtéseiben, s nemzetben és Európában gondolkodó tudott lenni műveiben.

1902. november 2-án született, akkor, amikor „nem volt riadalom a pusztán, / amikor megszülettem én / váratlanul, hivatlanul tán / halottak estelen” - írja. Illyés „pusztai próféta volt”, „koronázatlan király”, pedig „pusztainak lenni kicsit szegény volt, a talajtalanúságot, a földönfutást, a hazátlanúságot jelentette” akkor. És a „fény fővárosa”, „az embersűrűs gigási vadon”, Párizs tette emberré, magyarrá, az a város, amely Batsányi óta Adyn át vigyázó szemmel kísért művészet-haza volt, s amely Illyés számára a jövő jelentette. „Bombavető” avantgárd költő korában - az ő szavait idéztem - vallotta, hogy Párizs számára az a város, ahol mindig a jövőben élnek az emberek. Ha nálunk vasárnap van - fogalmaz -, ott már hétfőt írnak, s „onnan láttam meg végre való helyén s valóságos helyzetében Magyarországot.” Racine és Moliere nyelvét mindig is nagyra tartotta, ezért is szimbolikus, hogy a párizsi kiállítás után Kecskeméten köszönhetjük e vándorkiállítást.

E dokumentumokat nézve, az installációkat olvasva egyszerre örülök és szomorkodom: vajon hány kecskemétihez fog eljutni Illyés üzenete ezzel az értékes kiállítással? Vajon itt lévő magyartanár társaim velem együtt tudják-e majd érzékeltetni azt, amit egyik versében írt: „Hatalmas nagy korszakban éltem; / amikor is... hány

zeuszi magas / polcra jutott - koronával a fejében - / kontár cézár, nőrőripacs.” És? Megmaradt a magaslaton, az az ember, akit az írói felháborodás tett íróvá. Egy személyben volt hagyományörző-konzervatív és nagy műveltségű, irodalmunkat modernizáló nyugatos költő.

Illyés Gyula az, akinek a sok mindent tagadó jelenkorban sem kellene egyetlen szavát megtagadnia. Talán aktualizáltan ismételné, hogy „növeli, ki elföldi a bajt”, vagy kiáltana a rendért, de az igaziért, a harmóniáért. „Mozgó világot” képzelt - és ebben a mozgó világban kell tovább képezni életművét - nekünk is. Életműve ezért életpróba is!

Versenyitárs nélkül volt ünnepelt művész, aki a versírásban a szabadságot szerette, szindarabjaiban és esszéiben - a puha diktatúrában is - különvéleményét mondta amolyan „nemzeti irodalmi intézményként”.

Húsz éve halt meg. Akkor egyik búcsúztatója úgy fogalmazott, „nélküle új időszámítás kezdődött irodalmunk történetében”. Sajnos igaz. Betöltetlen a helye. Van-e napjainkban meszterutódja, egy sokak által elfogadott „koronázatlan király”? Weöres Sándor emlékezésében ezt írta: „Van? Már csak volt. / Volt? Már csak van.”

Ő maga szomorúan emlegette, hogy költészetének egyetlen ellensége van: az irodalom. Verlaine-i ez a gondolat. Illyés költészete a valóság teljesebb megismerésének volt eszköze. Igen: a „többi csak irodalom!” Üres szó, mellébeszélés, a lényeg megkerülése.

Bízom benne, hogy ezzel a kiállítással is eljut a ma fiataljaihoz, az irodalmat szerető nagyközönséghez Illyés üzenete - velünk és általunk. De hogyan? Ne megbéklyózva szóljunk róla! Ne érettségi „kettes” tételt csináljunk Bartókjából! Ne adathalmazt tanítsunk róla! Az egyetemi felvételen például a „tépett szavak” elrejtik a művészt, a gondolkodó embert. Számomra az Illyés-órákon egy cél van. Meg- és bemutatni őt, aki népi irodalmat művelt, de európai módon. Ady, Babits szellemiségének csillagkövetője, Kosztolányi „nyelvtörvényeinek” kiteljesítője, az igényesség megteremtője volt, akinek prózanyelve olyan „hangszekrény” maradt, mint Móricz vagy Pázmányé.

Ezek azok az üzenetek, amelyek eszembe jutottak róla 2003-ban, talán nem érdemtelen egyik gondolatát idézni. Illyés Gyula mindig olyan könyveket akart írni, „amelyet nem a képzelet teremtet, de a képzelet irányít.”

Nyissuk meg újra lapjait!

Dr. Kovács István

A könyvtári játékok megteremtője

A kecskeméti Katona József Könyvtár 1996-tól színvonalas gyermekfoglalkozásokkal gazdagítja a város kulturális kínálatát. A helyi rendezvények között megyei vetélkedők, országos- és nemzetközi programok szerepelnek. A könyvtári foglalkozások

és játékok tervezője, előkészítője, szervezője és lebonyolítója Koleszár Márta, aki érettségizett diákként, majd főiskolásként kapcsolódott be a nyári táborok munkájába. Később tanárként a tanítás mellett, könyvtárban gyermek foglalkozásokat honosított meg, amelyeken könyvek segítségével, játékos formák kialakításával, az olvasás megszerettetésével, gyarapodtak a gyerekek ismeretei. Négy esztendeje úgy döntött, hogy a Katona József Könyvtár munkatársa lesz, és az intézmény tevékenységét, a tanulók számára szervezett programokkal gazdagítja.

- Alkalmazásodnál hogyan határozták meg a munkakörödöt?

- Én ebben az intézményben gyerek- és ifjúsági szakreferensként dolgozom. E körhöz tartozó rendezvények koordinálása, pályázati feltételek megteremtése és a pályázati források figyelemmel kísérése a feladatom. Ezt a munkát az intézményen belül a kollegákkal együtt végzem, mely a tervezéstől a lebonyolításig mindent magába foglal. Természetesen számos program megvalósításánál szükséges más intézmények és civil szervezetek munkatársaival való együttműködés.

- A kiterjedt külső kapcsolatok mellett, milyen segítséget nyújtanak munkádhoz a gyerekek-könyvtár munkatársai?

- Szerencse, hogy a „Gyermekegyház”-ban óvónői- és tanítói végzettségű kollegák is dolgoznak, és egy-egy korosztály számára készülő rendezvényeknél segítik a munkámat. Mindent közösen beszélünk meg, hiszen ők vannak napi kapcsolatban a gyerekekkel, és azokat az apró rezdüléseket, visszajelzéseket ők észlelik, ami egy játéksorozat lebonyolítása közben történik. A feladatok megoldása alkotó-munkára ösztönzi a gyerekeket, amelyek forrását a könyvtárban keresik. Ide jönnek információért, itt merülnek fel azok az ötletek és új gondolatok, melyekkel tovább lehet fejleszteni egy-egy rendezvényt.

- Foglalkozásaidat, melyek meghatározott olvasmányokra épülnek, átszővi a játékosság. Ezek a pedagógiai vagy a könyvtári ismeretek bővítését szolgálják?

- Összefonódik mindkettő. Az irodalom kiválasztásánál szerepelnek a klasszikusok, mert szükséges, hogy műveiket megismerjék a gyerekek. A kortárs szerzők közül a népszerű és a kevésbé ismert könyvek is szerepelnek az ajánlásaink között. Alapvetően az a célunk, hogy ezeknek a könyveknek az értékét az olvasmányaik során felfedezzék a gyerekek és a játékok során rátaláljanak ezekre a kincsekre, így a csoportos játékok minden résztvevője egy-egy szellemi kalandba kapcsolódik be.

Én hiszek abban, hogy a gyerekeknek már kicsi korukban meg kell tanulni, hogy hogyan kell társaikkal együtt dolgozni, hogy hogyan lehet megosztani a feladatokat, és tapasztalataikat a felnőtt munkájuk során hasznosíthatják. Nagyon sok visszajelzést kaptunk arra vonatkozóan, hogy miként kovácsolódik össze egy csapat. Menet közben az is kiderül, hogy ki a „Justácska” és azt is megtudják, ki az, aki remekül rajzol és kiváló ötletei vannak. Egy-egy gyerek tehetségét, ügyességét a játékok során fedezhetjük

fel, amely a hagyományos iskolai keretek között rejtve marad.

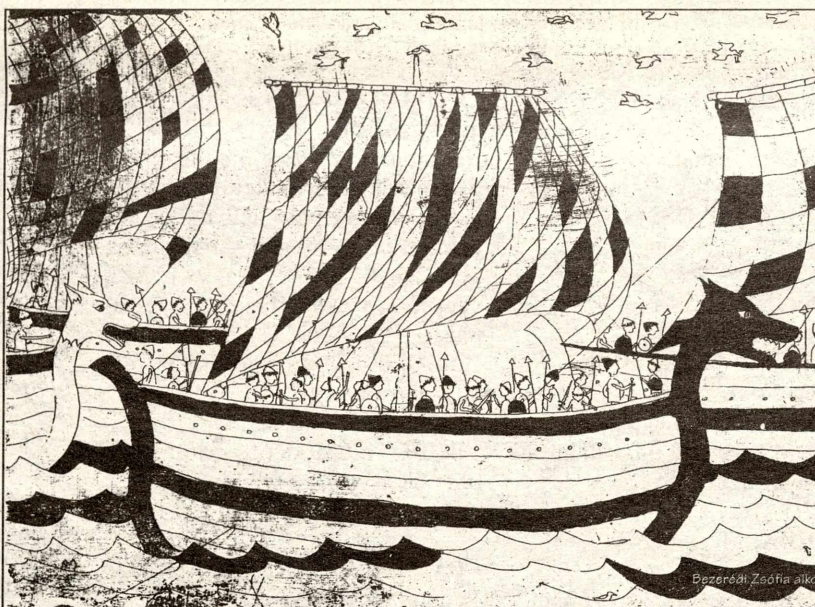
- Úgy fogalmaztál, hogy a játékok során a gyerekek „kincsekre” bukkantak, de úgy vélem a felnőttek is értékként vehetik kézbe a Kincstár című öt kötetből álló sorozatot. A 2002-ben megjelent kiadvány a könyvtárban szervezett játékok felhívásait, feladatait és a megoldásokat tartalmazza. A megjelenés követően az olvasók véleményét már megismertették?

- A kötetek megjelenése előtt, több régi „játsoztársunk” és a gyerekek munkáját segítő felnőtt kérte a könyvek közreadását. A decemberi megjelenés után eljuttattuk a köteteket Bács-Kiskun megye valamennyi könyvtárába, és az országos terjesztés folyamatban van. A szakmai lapokban most jelennek meg az ismertető, a Könyv és Nevelésben, a Könyvtársban és a Forrásban. Január elején küldtük el azoknak a Kincskeresőt, akik a 2002. év játékaiknak részesei voltak. Nagy örömmel fogadták a kiadványt, a megírásában részt vállaló társaink és azok akik alkotótársaink voltak, ennek a több mint egy évtizede formálódó szellemi munkának.

A kecskeméti mellett a „kincskeresésben” az ország távolabbi vidékein is élnek szövetségeseink, akik bármikor szívesen jönnek közénk és segítenek. Megemlítem a Dorogon dolgozó Kovács Lajos ifjúsági író, aki magyar tanár és iskolaigazgató, valamint az Előszálláson élő Gadó Bandi bácsi, aki évek óta segíti munkánkat. Mellettük számtalan olyan ember él az országban, akik saját környezetükben terjesztik, népszerűsítik a könyvtárhoz kötődő játékokat.

- A felnőttek mellett meghatározó szerepet vállaltak a gyerekek a kiadványok illusztrálásában. Milyen módon jutottatok hozzá a színvonalas gyermekrajzokhoz?

- A gyerekek munkái kiállításra kerülnek és a legsikeresebb rajzokból oklevelek, emléklapok

Bezerédi Zsófia udvari rajzmester grafikája

készülnek. Ezeket a bemutatkozásokon, melyek mindig játékos környezetben zajlanak, a legjobbakat „az udvari rajzmester” címmel ismerjük el, melyet büszkén viselnek. Szerencsére a kollegák közül sokan vannak, akik értő módon segítenek abban, hogy hogyan lehet ezeket a rajzokat, illusztrációkat és kézműves munkákat egy-egy feladathoz kapcsolódóan előkészíteni, és környezetükben fantasztikus alkotások születnek. A kötetekben a rajzok mellett a gyerekek meséi, írásai, egy-egy témakörhöz kapcsolódó gondolatai is szerepelnek.

- A nemzetközi gyermektalálkozó programjának gazdagításában szerepet vállal a könyvtár. A nemzetközi eseményekben való részvétel milyen többlet munkát eredményez az intézmény és a közreműködők számára?

- Az Európa Jövője Egyesülettel együtt dolgozunk két évente a program megvalósításán azóta, hogy megfogalmazódott az az ötlet, hogy a nyári táborban lévő „kincskereső gyerekek” készítsenek egy kiadványt a gyerektalálkozó tíz napjáról. Az ország különböző területeiről érkező gyerekek számára, akik közül csak a régi táborozók ismerik egymást, ez egy hatalmas feladatot jelent. A felnőtt csapat tagjaira is nehéz munka hárul, mert ritkán találkozunk az év folyamán, mi-

vel az ország különböző részein dolgozunk. Könnyíti a munkánkat, hogy a gyerekek közül sokan középiskolásként, pedagógusként, vagy más munkaterületen dolgozó felnőttként társaink lettek (Szokolai Péter és Kovács Györgyi). A közös szellemiség segítségével a táborba érkező 50-60 gyereket órák alatt kell egy alkotóképes csapattá „varázsolni”, mert ők lesznek azok, akik a következő napon felkeresik a külföldi gyerekeket és riportokat készítenek velük.

Nagy élményt jelent, hogy ahogy múlnak az évek, egyre használhatóbb nyelvtudással érkeznek a felső tagozatosok és a középiskolások a táborba. Nincsenek gátlásaik, hogy idegen nyelven kell kapcsolatot teremteni a külföldi gyerekekkel. Esténként elmondják, hogy melyik csoporttal találkoztak és „lubickolnak” az élményben, hogy az iskolában tanult nyelvet használni tudják és megértetik magukat és megértik társaikat.

Természetesen a könyvtár is felkészül arra, hogy kellő információ álljon a gyerekek rendelkezésére az adott országról és az adott településről. A tábori foglalkozáson is adunk háttérinformációt a vendégségbe érkezett gyerekek hazájáról. A gyermektalálkozó végén a gyerekek elkészítik „Csiper-O. K. ...” című, mindig az adott év számmal kiegészített illusztrált kiadványt, amely magyar és angol nyelven jelenik meg. Évek óta egy felnőtt alkotótársunk segít a szerkesztésben és 2002-ben az angol nyelvű fordítást egy olyan „kincskereső” végezte, aki „tizenévesként” került a táborba és itt nőtt fel közöttünk.

- Van-e valami új kezdeményezés, amely a 2003. év munkájának a középpontjába kerül?

- Folytatjuk a megkezdett dolgainkat, a játékaikat, melyek a tanév elején szerveződtek, ezeket próbáljuk mindig új ötletekkel, új dolgokkal fűszerezni. Nagyon fontos és hangsúlyos szerepet kap ebben az esztendőben is, hogy az egészséges és a mozgásukban-, hallásukban- és látásukban sérült gyerekek számára közös játékokat szervezzünk és ezzel a közös munkára teremtünk lehetőséget. A levelező forma kialakításával, csapatok és kisközösségek létrehozását ösztönözzük azokban az iskolákban, ahol egész évben együtt járnak a gyerekek, szerencsére ezeknek az intézményeknek a száma egyre bővül. Mi az idén is szeretnénk megteremteni az országos találkozók lehetőségét, mivel a könyvtár akadály-mentesen megközelíthető és zavartalan a közlekedés a belső térben is. Az előző egy-két próbálkozás tapasztalatai és a kollegák sikeres felkészítő munkája segítségével a közös játék, remélem, sok élményt nyújt a gyerekek számára.

Nagyon sok próbálkozás mellett még mindig kevés azoknak a rendezvényeknek a száma, ahol az egészséges gyerekek, a mozgás-, látás- és hallás károsodású társaik együtt szerepelnek. A gyerekekkel ideérkező felnőttek azt emelték ki, hogy a legnagyobb értéke ezeknek a programoknak az, hogy a gyerekek együtt bemutatkozhatnak, szerepelhetnek, és lehetőséget kapnak bármilyen alkotómunkára. Ezeket az alkalmakon megtanulhatják, hogyan kell és lehet együtt élni társaikkal az iskolán kívüli környezetben, amelyek a felnőtt korban is érvényesíthetők

A beszélgetés az könyvtári munka területén belül csak a gyerekekkel történő játékos foglalkozások bemutatására korlátozódott. Nem váltottunk szót, a „Gyermekek Hónapja a Könyvtárban” című tízenhat rendezvényből álló decemberi sorozatról, vagy a évenként szervezett kiállításokról, és az olvasmányok bővülését eredményező napi játékos feladatok közzétételéről. Koleszár Márta munkáján keresztül a Katona József Könyvtár tevékenységének egy meghatározó része tárult elénk.

Lejegyezte: Daróczy Kiss Márta

HÍREK MESEORSZÁGBÓL

Meseországi ceremónia a Katona József Könyvtárban. A Királynő, Ramháb Mária, és a Király, Kriston Vízi József kinevezi az idei mesemondó verseny helyezettjeit az udvari tisztségekbe.

Örömmel adjuk hírül, hogy 2003. február 15-én, szombaton sikeres próbát tettek Bács-Kiskun megye legügyesebb mesemondói. Ebből az alkalomból Meseország Királya (dr. Kriston Vízi József néprajzkutató) és Királynője (Ramháb Mária) udvarába hívta a Bölcsek Bölcsét (dr. Kríza Ildikó néprajzkutató), hogy legyen segítségükre a kastélyban forgó kastély címeinek és rangjainak odaítélésében. Így a következő rangok találtak gazdára: hercegnő, nádor, országbíró, kancellár, kincstárnok, lovag, udvarhölgy és apród.

Alsóházi mesemondók eredményei:

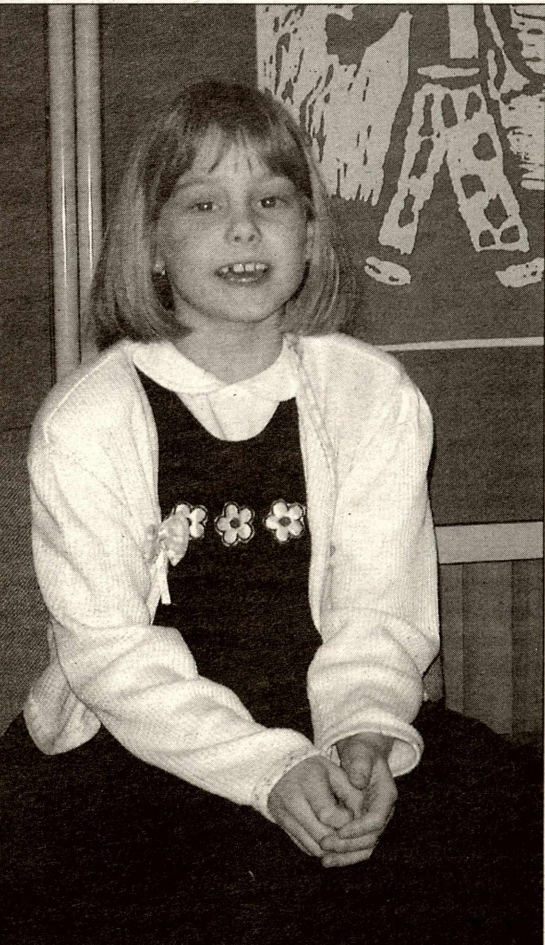
hercegnő: Kárpáti Lilla (Solt)
nádor: Matuska Flóra (Kecskemét)
országbíró: Mészáros Dániel

(Kiskunfélegyháza)
kancellár: Erdős Bálint (Tass)
kincstárnok: Dunszoki Henrietta (Kecskemét)
lovag: Regős András (Sükösd)

Felsőházi mesemondók eredményei:

hercegnő: Pencz Borbála (Baja)
nádor: Bajnóczi Dorka (Kunszentmiklós)
országbíró: Nyerges Dóra (Kecskemét)
kancellár: Jakab Szandra (Kecskemét)
kincstárnok: Czinkóczi Zsuzsanna (Kiskőrös)

A Katona József Könyvtár és a Kincskereső Egyesülete közös rendezvényét a Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítvány támogatta.

Matuska Flóra 2. oszt. ÉZI

BANÁLIS

- részlet -

Helyszín: egy ország, amelyik a „Mi szellemünkkel, értelmünkkel, és agyi kapacitásunkkal sokat adtunk már Európának és a világnak, és ez, látva a mai fiatal-ságot, a jövőben is így lesz!” jel-szóval készül Európába

Idő: Az Úr 2003. (1703./?) esz-tendeje

Szereplők: Paprika János (sztár)műsorvezető papirokkal
Lennon - játékos- és sztárjelölt
Andrea - játékos- és sztárjelölt
Büdöskölők: játékos- és sztárje-lölt

Szűkebb értelemben vett hely-szín: kereskedelmi tv stúdiója

Kellék: tömeg
Ebből hiány: nincs
Felesleg: grandiózus mértékű

PAPRIKA JÁNOS:

Megtisztító szeretettel köszön-töm a kedves és aranyos nézőket, ez itt a Banális, a legszolidabb, így hát a legnépszerűbb valóságssóóó! Jaj, én már nagyon izgulok, remé-lem önök is. Azonnal, ismétlem, azonnal kapják kezükbe a mobilte-lefonjukat! Nyomják meg a gom-bokat, most! Ha **Lennon** a szimpa-tikus, akkor az 12345-t, ha **Andi**, akkor az 12346-ot, ha pedig **Büdöskölők**, akkor az 12346-ot üs-sék be. Üssék, ha mondom! Na...

FÜLES: 12347, Jancsi!

PAPRIKA JÁNOS: Most súgják a fülembé, hogy rossz számot mondtam Büdöskölőkhöz. Akkor elismétlem mindhárom jelöltünk számait, ha ... (papírára néz), ha **Lennon**, akkor üssék be az 12345-t, ha **Andi**, akkor az 12346-t, ha pedig **Büdöskölők**, akitől már elnézést is kérek rögtön, nehogy szó érje a ház elejét, szóval ha őt akarják látni a viskóban, akkor az 12347-t kell be-ütniük. Nos.

FÜLES: Most jönnek be egyen-ként.

PAPRIKA JÁNOS: (papírára néz) Ideje megismerkednünk a je-löltekkel. Jaj, de izgulok! Elsőőő jelöltünk **Lennon**. **Lennon**, aki 20 éves, van két gyereke, de jelenleg a barátnőjével él Fehérgyarmaton. Következzék **Lennon**!

/Lennon be, tömeg, üvöltés, köz-ben P. János a papírait bújja, és hangosan ujjongva fogadja Lennont, aki leül./

PAPRIKA JÁNOS: Helló!

LENNON: Helló!

PAPRIKA JÁNOS: Hogy vagy?

LENNON: Remekül, k... jól ér-zem magam, örülök, hogy idáig el-jutottam, persze erre számítottam.

PAPRIKA JÁNOS: Mondd csak **Lennon**, hányas lábad van?

LENNON: Ha-ha-ha-ha.
Jó! Negyvenkettes.

PAPRIKA JÁNOS: Köszönöm.
LENNON: Én köszönöm.

PAPRIKA JÁNOS: (papírára néz) Nem gondolod, hogy emiatt

nem fognak téged szeretni a ház-ban?

LENNON: Nem.

PAPRIKA JÁNOS: Oké, köszö-nöm, itt van hát **Lennon**, kedves né-zőink, egy nagyon magabiztos és szimpatikus játékos, ha neki szur-kolnak, azonnal, követelem, hogy vegyék kezükbe a telefonjukat, és kattintsák be az 12345-t, olé.

FÜLES: Most jön Andi!

PAPRIKA JÁNOS: Jöjjön hát a következő jelöltünk. **Andi**. Ő 24 éves, egyetemista, zongorázik, és kosárlabdázik.

/Andi be, a tömeg hallatja hang-ját, kevéssé, mint **Lennon**-nál, **Andi** leül/

PAPRIKA JÁNOS: Szia **Andi**, jaj de szép vagy!

ANDREA: Szia, köszönöm szé-pen a bókot!

PAPRIKA JÁNOS: Hogy érzed magad, egyáltalán miért öltöztél fel ilyen elegánsan?

ANDREA: Úgy gondolom, azért, hogy szavazatokat szerezzek, nem fogok félmeztelenül villogni, és nem fogom a stílusomat megvál-toztatni.

PAPRIKA JÁNOS: Rendben, te tudod! Hát, kérem, egy kőkemény no, akinek szimpatikus, gyorsan te-lefonáljon, **Andi** száma 12346! Gyerünk tovább, mert még hol van a vége.

FÜLES: Most jön Büdöskölők!

PAPRIKA JÁNOS: Kővekezzzzék, na ki is követke-zik? Hát, persze, Büdöskölők. Ő 25 éves, Bajáról érkezik a Banális stú-diójába, fogadják nagy szeretettel!

/Büdöskölők be, tömeg soha nem látott ordibálása, Büdöskölők leül/

PAPRIKA JÁNOS: Szevasz!

BÜDÖSKÖLŐK: Csá!

PAPRIKA JÁNOS: Mit csinál egy ilyen fiatalember **Baján**?

BÜDÖSKÖLŐK: Nem nagyon értem a kérdést, hát úgy él, mint aki bárhol, nincs ebben semmi, yeah, gyerünk Béla!

PAPRIKA JÁNOS: Azt a minde-nit, hát ez nem igaz, három ennyire különböző ember. Ezért szeretem a Banálist! Gyerünk Büdöskölők ra-jongók, akiknek bejön, kapják fel a kagylót, vagy nyomják be mobilju-kat. Büdöskölők száma 12347. Most jól mondtam igaz, rendben van!

Nézzük is meg az állást, na gye-rünk, hogyan állnak ezek a szimpa-tikus emberek jelenleg. **Lennon**, gyere **Lennon**! Így van 445687. Ez szép, de még látszik, hogy a műsor elején vagyunk, lesz ez még több is! **Andrea**, a gyönyörű **Andrea**, nézzük: 5547. Nem baj, még na-

/szórakoztató műsor a kőkemény (...) valóság jegyében/

gyon sok van hátra, lesz ez még több is. Büdöskölők, Büdöskölők: 881746, aztamindenit...

/a tömeg folyamatosan „él”/

PAPRIKA JÁNOS: 12345, 12346, 12347, **Lennon**, **Andrea** vagy Büdöskölők. Nagyon kérem önöket, szavazzanak, külön megkérem a nagymamámat, legyen szíves emelje fel a telefont, most van az utolsó lehetőség. Na..., mi jön most..., ja igen, a villámkérdé-sek, gyerünk. **Lennon**! Mikor volt az utolsó szexuális élményed?

LENNON: Yesterday.

PAPRIKA JÁNOS: Nem értem, **Lennon**!

LENNON: Hát tudod, **John Lennon**: Yesterday!

PAPRIKA JÁNOS: Ne csináld ezt velem, jól van, megjegyeztelek! **Andrea**! Mit szeretsz jobban: kocsi-ban vagy az ágyban?

ANDREA: Magánügy.

PAPRIKA JÁNOS: Köszönöm a diplomatikus választ. Büdöskölők! Neked meddig tart?

BÜDÖSKÖLŐK: Ameddig aka-rom, kemény csávó vagyok én, húúúúúúúú!

PAPRIKA JÁNOS: Jóaóáó! Na-gyon nehéz lesz a döntés a végén, ha így haladunk! **Lennon**! Mit akarsz az életben kezdeni magad-dal?

LENNON: Még nem tudom, nem szoktam ezen gondolkodni!

PAPRIKA JÁNOS: Nem gondo-lod, hogy emiatt homoszexuálisnak fognak tartani?

LENNON: Nem, tőlem azt gon-dolnak, amit akarnak. Nem szok-tam foglalkozni az emberekkel.

PAPRIKA JÁNOS: **Andrea**! Gondolod, hogy tudsz majd valamit kezdeni a diplomáddal az életben?

ANDREA: Remélem! Ezen sokat

gondolkoztam, de aztán úgy gon-doltam, ki kell próbálnom az egye-temet, most tetszik, örülök, hogy okosabb leszek, úgy gondolom, ez a minimum, ha akarok valamit kez-deni magammal. Az is igaz persze, hogy legtöbbször nem a diploma számít.

PAPRIKA JÁNOS: Köszönöm! Nem gondolod, hogy emiatt leszb-i-kusnak fognak tartani?

ANDREA: Nem.

PAPRIKA JÁNOS: OK, lehet, hogy ezzel nem leszel túl népszerű. Ha-ha-ha. Felhívom mindenki fi-gyelmét, hogy még kettő percig le-het szavazni, most kell mindenki-nek egy utolsó rohammal bejuttatni kedvencét, 12345, vagy 12346, vagy 12347, gyerünk! Szavazza-nak: **Lennon**, **Andi** vagy **Büdöskölők**! Büdöskölők! Hogy állsz most a nőkkel?

BÜDÖSKÖLŐK: K...jól! Imá-dom őket, csak ez számít gyerekek, szavazzatok, yeah!

PAPRIKA JÁNOS: Kösz, **Lennon**, miért jelentkeztél?

LENNON: Azért, mert szeretnék a médiában dolgozni a jövőben.

PAPRIKA JÁNOS: **Andi**, mondj valamit a barátodról, milyen az ágyban?

ANDREA: Úgy gondolom, hogy ez nem tartozik a nyilvánosságra, ez az én, vagyis a mi dolgunk.

PAPRIKA JÁNOS: Rendben, Büdöskölők, megérte jelentkezni?

BÜDÖSKÖLŐK: Ja, főleg, hogy a médiában szeretnék dolgozni, és ez kellett ahhoz, ja, megérte.

PAPRIKA JÁNOS: Köszönöm! Jaaaj! Véége! Vége, vége! Fantasz-tikus volt, nem is hiszem el. Talán még soha nem voltak ennyire szim-patikusak a jelöltek. Megvan az eredmény.

FÜLES: Jancsi, a Kölők nyert!

PAPRIKA JÁNOS: Hangsúlyo-

zom ilyenkor mindig, hogy nem tu-dom, tényleg nem tudom ki nyert, és ki lesz a Banális negyedik lakó-ja. Nézzük!! **Lennon**, gyere-gyere, hol vagy, na hol vagy: 776549. **Andrea**, sikerült e fentebb kapasz-kodni, nem sikerült. 11255. De leg-alább szép vagy!

Na, mindegy. **Lennon** vagy Büdöskölők? Büdöskölők vagy **Lennon**? Na, mi van mááá: egymillióóó négyszázezer hatszázkilencvenhaat.... Lebegek egész testemmel. HUU! Büdöskölők.

/A tömeg kifordul testéből, **Papri-ka János** hangja nem hallatszik, el-tűnik az éterben. A képernyő előtt egyesek a fejüket fogják, mások rá-gyújtanak, értetlenkednek, vagy örülnek, felhívják barátjukat: „Lát-tad azt a köcsögöt? Nem hiszem el!” és miegymás. Egy héttel ké-sőbb a nézettségi adatokból kide-rül: a műsort 2 millió háromszázez-ren látták/

Három héttel később: A lapok /Színes Gúnár, Pukk, a Lila Kurír/ megírják, hogy Büdöskölőket körö-zik, mert megerőszakolt egy nőt, akiről azt hitte, hogy a régen elve-szett kishúga. Később az informáci-ókat cáfolják, majd kiegészítik /a címlapon/, hogy már éhségstrájk-ba kezdett a játékos amiatt, hogy **Zsanett** /a ház egy másik lakója/ el-rejtette az óvszereit. Lennont me-gkereste az egyik vezető lemezki-adó, hogy albumot készítsen vele, később **Lennon** bevallotta, soha nem dolgozott életében, így az ajánlatot elfogadta /hosszas gon-dolkodást követően/.

Andrea egyetemre jár (emellett, ha talál munkát, dolgozik). Estén-ként színházba, moziba megy, to-vábbra is sportol, zenél, szeret ol-vasni (nem a Színes Gúnárt).

Három hónappal később: A televí-zíós csatorna bejelenti, hogy min-den eddiginél nagyobb bevételt tudhat magáénak. Közleményük-ben elítélik a konkurens csatorna szexcentrikus, hasonló műfajú pro-dukcióját, és leszögezik, a Banális-sal céljuk az emberek szórakoztatá-sa, nevelése, és nem utolsó sorban a valóság bemutatása.

Dobos Sándor

Város-háza-tája

A Szőlészeti és Borászati Kutató Intézet hajdani, Kecskemét-Kisfáiban lévő központja évek óta üresen áll.

Az épületegyüttes a harmincas évek elején a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara tulajdona volt és oktatási intézményként működött. A nyolcvanas években a kutatóintézet központja lett, ám az SZBKI néhány éve átköltözött innen Miklóstelepre, a jobb napokat látott, üres épületek állaga pedig egyre romlik.

A képviselőtestület nemrégiben elfogadott egy olyan előterjesztést, amely szerint egy agrár- és vidékfejlesztési központot lehetne kialakítani Kisfáiban. A szomszédságban található a Kecskeméti Főiskola Kertészeti karának 270 hektáros tangazdasága, amely két éve bemutató gazdaságként működik. Ugyancsak a közelben van a Zöld-ségtermesztési Kutató Intézet Rt és az Agrometeorológiai obszervatórium is. Jelentős szellemi potenciál áll rendelkezésre, ha tekintetbe vesszük, hogy a két kutatóintézet mellett a Kecskeméti Főiskola Kertészeti kara és a Kocsis Pál Mezőgazdasági Szakközépiskola és Szaktanácsadó Intézet az oktatás teljes vertikumát átfogja a szakmunkástól a szakmérnökök képzéséig.

A központ meglehetősen széles

tevékenységet folytatna az oktatástól kezdve a szaktanácsadástól a laboratóriumi szolgáltatásokig. Az elképzelések szerint térségi logisztikai központként is működne, s helyet adna gazdálkodó szervezeteknek is, mint például a Ceregold vagy az Aranykert Termelési és Értékesítési Szövetkezetek. A központ non-profit szervezet formájában - valószínűleg közhasznú társaságként (kht) - működne, amely fenntartási költségeit állami forrásokból, vállalkozási tevékenységből, különböző pályázati forrásokból és szolgáltatási díjakból fedezné.

Ha a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium is tagja lenne a kht-nak, az épületek apportálásával sokat lendítené az ügyön. Persze, ezzel együtt sem kerülne kevés pénzbe a terv megvalósítása. Az épületek felújítása legkevesebb száz, de teljes körű renoválás esetén több mint kétszáz millió forintot emésztene fel. A működtetés költségei az előzetes számítások szerint ugyancsak kétszáz millió körül járnának.

Egy megvalósíthatósági tanulmány már elkészült a Kecskeméti Kisfái agrár- és vidékfejlesztési oktatási, továbbképzési, szaktanácsadási központ létrehozására. Már „csak” a részletek kidolgozása és a források megtalálása van hátra.

m.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati Informatikai és Társadalmi Kapcsolatok Hivatala pályázatot hirdet társadalmi szervezetek és alapítványok 2003. évi működési támogatásához.

1. A pályázat célja: elősegíteni a civil szervezetek folyamatos, cél szerinti (alaptevékenységi) működését.

2. A támogatás felhasználásának időtartama: A támogatás felhasználható a szerződéskötés időpontjától egy évig, de legkésőbb 2004. május 31-ig. Az elszámolás határideje: 2004. június 30.

3. A megpályázható támogatás összege: A támogatás minimum 200.000 Ft, maximum 2.000.000 Ft lehet, amelyet a szervezetnek igazoltan működési költségekre kell felhasználnia. A pályázat fedezete a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetésének „Társadalmi szervezetek és alapítványok pályázati támogatása” előirányzat (9. cím, 2. alcím, 88. jogcím csoport) 400 millió forintot kerete.

4. Az elnyerhető támogatás formája: A pályázati pénzeszköz előfinanszírozású vissza nem térítendő támogatás, amely fölhasználható személyi (bér, bérjellegű) kifizetésekre, működési-dologi költségekre, ezen belül szakmailag indokolt eszközbeszerzésre is.

5. A pályázók köre: Pályázhat minden olyan alapítvány és társadalmi szervezet, amely a) közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú minősítéssel rendelkezik; b) 2001. december 31. előtti jogerős bírói végzése szerint Magyarországon bejegyzett, és itt székhellyel rendelkezik; c) tevékenységét fővárosi, megyei, több megyére kiterjedő, regionális vagy országos működési területen látja el vagy szolgáltatásait az ország egészére kiterjedően nyújtja.

Nem pályázhatnak azok a szervezetek, amelyek:

- közalapítványok,
- az állami költségvetésben címzetten költségvetési támogatásban részesülnek, - az Országgyűlés Társadalmi Szervezetek Bizottsága által kiírt pályázati program keretében a 2002. évi támogatásuk felhasználásáról nem számoltak el, - 60 napon túli adó- vagy adók módjára behajtható köztartozásuk van, - kötelező statisztikai adatszolgáltatásuknak nem tettek eleget.

6. Pályázati információ: A pályázati felhívásról, a feltételekről és az eljárási rendről szóló részletes tájékoztató a Pályázati útmutatóban található. A teljes pályázati dokumentáció elektronikus úton letölthető a www.nonprofit.hu és a www.ngo.hu honlapról, illetve telefonon vagy írásban igényelhető a lebonyolító szervezettől.

A pályázat benyújtásával és tartalmi kérdésekkel kapcsolatos információ a lebonyolító szervezettől kérhető:

Kurátor Alap- és Alapítványkezelő Kft. 1052 Budapest Váci u. 16/a 7. emelet.

Tel: 486-2330, 486-2332, 486-2333, 486-2336, Fax: 486-2339, e-mail: meh400millio@kurator.hu

7. A pályázati eljárás: A pályázatot kizárólag pályázati úrlapon lehet benyújtani 1 eredeti és 2 másolat példányban, kizárólag postai úton a lebonyolító szervezethez.

A pályázatok 2003. március 31-ig ajánlott küldeményként kell postára adni a lebonyolító szervezet címére.

A pályázatokról az erre felkért kuratórium 2003. május 15-én dönt.

Párbeszéd a stratégiai tanácsadóval

A Párbeszéd 2003 Egyesület legutóbbi vendége Gyurcsány Ferenc, a miniszterelnök tanácsadója volt, akit Kerényi György kérdezett pályafutásának eddigi történetéről, politikáról, üzletről.

Kövér Lászlón, Kuncze Gáboron és Lentner Csabán kívül (emlékeznék még nevére, miépként anno ő akarta visszaállamosítani a Kecskeméti Konzervgyárat) Gyurcsány Ferenc is Pápán született. Sőt, mint a Párbeszéd klub legutóbbi „foglalkozásán” a miniszterelnök tanácsadójától megtudhatták az érdeklődők, Kövér Laci és az ő szülei is a textilgyárban dolgoztak. E „négyparti hangulati felütés” után pályarajz következett, amelynek lényeges állomásai a kapuzás előtti KISZ KB titkárság, majd a közgazdasági egyetemi diploma, a pénzügyi tanácsadóság, egészen a nagy öletig: ha mások tudnak pénzt csinálni az ő tanácsaiból, át lehet állni a „másik oldalra”. 1998-ig nem politizál, az üzlet, a házasság - válás - házasság után jut a magánélete nyugvópontjára. Négy gyermeke van, 42 éves. Horn Gyula bukásán nem bántódott különösképpen, jöjjenek mások! A következő négy év viszont azt a tanulságot hozta, hogy politikusi ugyan fiatalabbak, de nem tisztességesebbek. Első újságcikkei - egyebek között a jóléti rendszer baloldali reformjáról - felkeltették Medgyessy Péter figyelmét, s az országos kampányában már ő is részt vesz. Jelenleg a miniszterelnök stratégiai főtanácsadója. Cégét a kollégák viszik, parlamenti dolgozósobáját csak unszolásra foglalta el. Számára a politika nem egzisztenciateremtési lehetőség.

A következőkben Tanács István publicisztikájából idézünk néhány részletet, melyet teljes terjedelmében a Népszabadság a közeljövőben ad közre.

„A Kiss Elemér kancelláriaminiszter lemondását követő napon, szombat délután volt a kecskeméti Párbeszéd 2003 Egyesület vendége Gyurcsány Ferenc, a miniszterelnök stratégiai tanácsadója. A Párbeszéd 2003 Egyesület a mottója szerint a nyitottan, elfogulatlanul gondolkodó kecskeméti, az értelmes, érdeklődő emberek fóruma. Elvileg párt-semleges tehát, és tagjai közt valóban kisebbbbségben vannak a párttagok. Azt azonban a kérdésekből és megjegyzésekből egyértelműen érzékeltetni lehetett, hogy ez baloldali szervezet, az MSZP-hez húzó, vagy jobb híján azt elfogadó, a közélet iránt érdeklődő emberek gyűlése itt össze. A - Gyurcsány kifejezésével élve - „polgári baloldal”-nak, baloldali néppárt-nak olyan holdudvara, szellemi környezete, amelynek aktivitására a jobboldali polgári körök ellensúlyozására olyannyira szüksége volna a baloldalnak.

Gyurcsány Ferencet nagy érdeklődéssel várták Kecskeméten. Személye érdekes azért is, mert mint a miniszterelnök stratégiai tanácsadója, nagy titkok tudója lehet, amiből egyet-kettőt elcséppenthet egy ilyen beszélgetésen. Érdeklődve várták őt azért is, mert nagytőkés, milliárdos vagyonú gazdag ember letére az ő nevéhez kapcsolnak egyfajta baloldali fordulatot az MSZP politikájában. Annak ellenére, hogy Gyurcsány ezt a Blair-i, Schröder-i minta nyomán közép-re tartásként fogalmazta meg, széles körben úgy értelmezték, hogy részleges baloldali fordulatot jelent a korábbi, durván neoliberais politizá-

láshoz képest. Ezt az érzést erősítette a szocialisták választási kampánya, majd az a tény, hogy a kormány teljesítette száznapos programját, és jelentős társadalmi rétegek életszínvonalát javította érzékelhető arányban. A baloldal kritikus szimpatizánsai számára nagy kérdés, hogy folytatódik-e az irányváltás, vagy csupán a hatalomra kerülés feltétele volt egy kielezett küzdelemben, ahol ennél kevesebbel nem lehetett választást nyerni, de a folytatását sohasem gondolták komolyan, vagy a felmerülő gazdasági feszültségek közepette a következő választási kampányig megint nem tartják időszereket.

„A globalizációra az új baloldal világrendjének a nemzetközi politikai intézményrendszer demokratizálásával és kiszélesítésével kell válaszolnia” - írta már 1999. májusi első elemző cikkében a Népszabadságban. Csakhogy Kecskeméten a bevezető után nem a globális, hanem a helyi ügyek felé terelődött a beszélgetés. Am a helyben érzékelhető gondok részben hasonlítanak a globális viszonyokra, részben, ha sok áttétlen keresztül is, azok következményének tekinthetők. A hozzászólók többsége arról panaszkodott, hogy nem vonják be - sem szakemberként, sem a döntéshozatal centrumától távol élő, de a részvételt igénylő polgárként a döntésekbe. Hogy például a területfejlesztési döntéseket az Európai Unió elveivel ellentétben módon nem decentralizálják; a helyi szakemberek véleményét vagy ki sem kéri, vagy nem veszik figyelembe, például a Nemzeti Fejlesztési Terv vitáiban.“

A PÁRBESZÉD 2003 EGYESÜLET az uniós csatlakozás kapcsán Európai tavasz címmel előadássorozatot szervez a kecskeméti Bor- és Ceremónia Rendezvényházba, amely a Hoffmann János u. 6. alatt található. A következő program március 7-én pénteken 16 órakor: Mire elég a hátralévő idő? Előadó: dr. Akác Béla miniszteri főtanácsadó, FVM. Március 14. péntek, 16.00: Az EU mezőgazdasági politikája, pályázati lehetőségei, kritikus pontjai. Előadó: dr. Raskó György, agrárközgazdász. Március 28. péntek, 16.00: Az ifjúság, a sport és az Európai Unió Előadó: Jánosi György miniszter, GYISM.

Április 4. péntek, 16.00: Nyitott az Európa kapu. Előadó: Szanyi Tibor, az MSZP Országos Európai Integrációs Tagozata elnöke. Április 9. szerda, 16.00: Népszavazás. A Magyar Köztársaság EU-kommunikációs stratégiája a csatlakozásig és utána. Előadó: dr. Palánkai Tibor akadémikus, az EU Kommunikációs Közalapítvány Kuratórium elnöke, illetve Baja Ferenc politikai államtitkár. További információ: Steiner Ágnes, 20/9587-141 és Várkonyi Miklós, 30/9536-267 telefonon.

A szocialisták új városi elnöksége

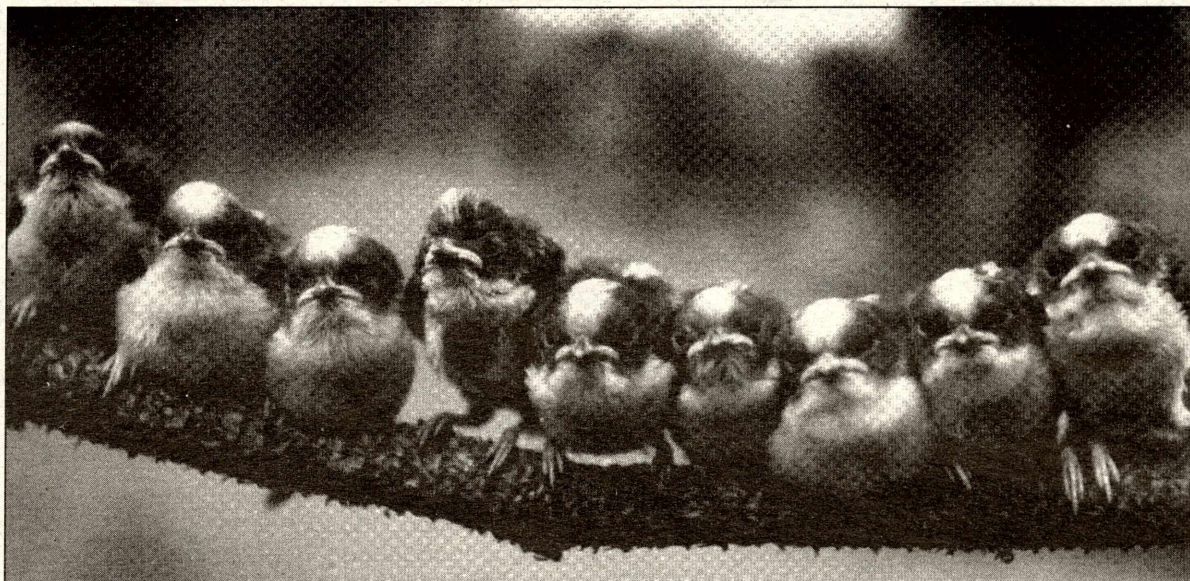

Új, tíztágú elnökséget választott az MSZP Kecskeméti városi szervezetének összevont taggyűlése. Az elnök továbbra is dr. Brúszel László maradt, alelnökök Adamik Zoltán, Molnár Tibor és Várkonyi Miklós. Az elnökség tagjai: Alter Róbert, Dobos József, Farkas Józsefné, Kerényi György, Komárominé Kádár Éva és Kullai Tamás. Mint dr. Brúszel László egy minap tartott sajtótájékoztatón elmondta, szervezetük tagjai ezzel komoly változásokra szavaztak. Szeretnék az ifjúság, a humán értelmiség és a vállalkozók között erősíteni a párt hatását és kapcsolatait, valamint javítani az önkormányzati frakció munkáját.

Munkahely-teremtés

Nyolc munkaadó nyert tizenhárom távmunkahely létesítéséhez támogatást Bács-Kiskun megyében az Informatikai és Hírközlési Minisztérium valamint a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium által közösen meghirdetett pályázaton. A támogatás munkahelyenként 500 ezer forint értékű gépbeszerzést, bérhozzájárulást és egy éves Internet-hozzáférést tartalmaz. A Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Tanács legutóbbi ülésén döntött arról, hogy a foglalkoztatást elősegítő képzések támogatásánál mely szakirányokat támogatja ebben az évben. Elfogadták a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását elősegítő munkahelyteremtő beruházás, felújítás illetve tárgyszerkező-bővítés támogatására vonatkozó pályázati feltételeket is. Bővebb információ és adatlap a www.bacsmmk.hu honlapon.

Koffán Károly fotóinak tárlata

Az 1985-ben elhunyt Koffán Károly életművét bemutató kiállításra invitálják a kecskemétiakat a Magyar Fotográfiai Múzeumba. Az alkotót leginkább csodálatos természeti fotóiról ismeri a közönség, de Koffán Károly festőként, bábszínészként, főiskolai tanárként is tevékenykedett, mindenütt nyomot hagyva maga után. Puritán, szigorú, igényes ember volt, amihez hozzákezdett, azt magas szinten, a lehető legalaposabban végezte. Erdemes lenne tanulni tőle. A tárlat március 23-ig tekinthető meg.

Civilek összefogása

A Szociálpolitikai Tanács létrehozásának előkészítésére szervezték meg Kecskemétre, a Máltai Szeretetszolgálat székházába azt a tanácskozást, amelyen huszonhárom civil szervezet képviselője jött össze meghallgatni a Szociális és Családügyi Minisztérium képviselőjét Farkas Attilát és Talyigás Katalint. A terv szerint a városi, kistérségi, regionális tanácsok delegálják az országos tanácsba a szociális ellátás területén működő civil szervezetek képviselőit, akik partnerei lehetnek a kormányzatnak a különféle programok előkészítésében és megvalósításában.

1%

A testvérvárosi kapcsolatokban kiemelkedő szerepet játszó, marosvásárhelyi programokat és segítségnyújtást szervező Deus Providebit Alapítvány a tavalyi 1 százalékos adófelajánlásokból 23 256 forintot, a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület pedig 11 353 forintot kapott, melyet a közhasznú célok szerint közösségi programok finanszírozására használt illetve használ fel. A fenti célok érdekében az idén felajánlást tenni kívánókat arra kérjük, hogy adják 1 százalékaról a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület javára rendelkezzenek.

Adószám: 18357228-1-03.

ALAPÍTVÁNY A SPORTOLÓ FOGYATÉKOSOKÉRT

Alapítványunk 1992 óta foglalkozik a mozgáskorlátozottak, végtaghiányosok és más fogyatékosok versenyszerű sportoltatásával. Mi menedzseljük Magyarországon egyetlen mozgáskorlátozott kerékpáros csapatát, akik 1994-ben körbe kerékpározták az országot. Alapítványunk semmiféle állami vagy normatív támogatást nem kap, működését adományokból, pályázatokon nyert pénzből és az 1%-os felajánlásokból tudjuk biztosítani. A toloszékkal, bottal, protézissel élő fiataljaink számára sok esetben a sport az egyetlen eszköz a társadalmi esélyegyenlőség megteremtésének lehetőségére, a sikerélmény megismerésére, a sokszor embertelen hétköznapi elfeledtetésére. Adószámunk: 18340105 - 1 - 03. Kérjük ne felejtse el a borítékra ráírni a nevét, címét és adóazonosító számát, valamint a borítékot a ragasztott felületén átnyúlóan aláírni!

Szerkesztői üzenetek:

Miskolczi Lénárd. Megkaptuk írását. Mivel vitáirátának rövidített közlésétől elzárkózik, sajnálattal lemondunk érdekes okfejtésének közreadásától. Magyar Jánosné. Kedves levelére válaszoljuk: szerkesztőségünk minden tagja magyar, sőt, főmunkatársunk is duplán magyar. Unokákban - sajnos - kettővel lemaradtunk. Kívánunk jó egészséget! Bene Magdolna. Véleményünk az EU-csatlakozásról eltér az Önétől. Figyelmebe ajánljuk a lapunk 3. oldalán található összeállítást!

Dzsesszes szponzorok

A Kecskeméti Jazz Alapítvány tizenkettedik alkalommal rendezi meg a Nemzetközi Bohém Ragtime & Jazz Fesztivált az Erdei Ferenc Művelődési Központban március 28-30-án. A fesztiválon fellép a Hot Jazz Band (Budapest), a Jazz Steps (Budapest), Joe Muranyi (USA), a Bohém Ragtime Jazz Band (2003-ban „Az év jazz-zenekara”-ként Emerton-díjasok), Tibor Grasser (Ausztria), Prowizorka Jazz Band (Lengyelország) és a Szalóky Classic Jazz Band (Budapest). A koncertek 28-án és 29-én 19 órakor kezdődnek, 30-án a vasárnapi jazz brunch 11 órakor indul az előcsarnokban.

Mivel a rendezvény költségei meghaladják a jegyeladásból és szponzori támogatásokból befolyt összeget, az alapítvány a kecskeméti jazz- és kultúrabarátok segítségét is kéri. Ötvenezertől húszezer forintig négy kategóriában - mindegyikben jár a mecenatúráért „ellentételezés” - támogathatják a fesztivált. Bővebb információ az alapítvány címen: Kecskemét, Hulam u. 14. Telefon: 20/960-7169, e-mail: bohemi@mail.datanet.hu Számlaszám: OTP 11732002-20302115

Filmszemle-filmek az Otthon Moziban

Válogatás a 34. Magyar Filmszemlén bemutatott alkotásokból. Megnyitó: március 16-án 19.00. Otthon Mozi. Meghívott vendég: Koltai Lajos, a Filmszemle Tanács elnöke. Minden este a vetítések után közönségtalálkozó, a film alkotóinak és szereplőinek társaságában. Március 17-én 19.00. Gumiember. Kislátékfilm, rendezte: Ujj Mészáros Károly. Kísérleti- és kislátékfilm kategória - Fődíj. Norbi alszik. Norbi alszik és álmodik. Olyan világba álmódja magát, ahol a rendes hús-vér emberek kívül szomorú, elnyomott, másodlagos állampolgárként gumie emberek is élnek. A gumie emberek ezt annak köszönhetik, hogy híján vannak bizonyos alap képességeknek: a szaglásnak, az ízlelésnek, a hallásnak és a beszédnek. Az Út vége. Dokumentumfilm. A rendező, Almási Tamás a közönségtalálkozó díszvendége. Nem fikciós film - Fődíj. Kelet-Magyarország. Egy család elindul, hogy lehetőségeket találjon, egy másik vár, hogy megtalálja a lehetőségek - mindkettő jobb életet remél.

LEGYEN EGÉSZSÉGES MAGYARORSZÁG!

X. JUBILEUMI ARANYHOMOK EXPO
Élelmiszeripari Szakkiállítás és EU Konferencia
2003. március 28-29-30. között

Kecskeméti Főiskola Kertészeti Főiskolai Kar

AKIÁLLÍTÁS FŐVENDŐKE

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Németh Imre földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

VÉDNÖK:

FVM Agrármarketing Centrum Kht.

Szécsi Gábor Kecskemét Megyei Jogú Város polgármestere

A JELENTKEZÉSEKET AZ ÁLABBI CÍMRE ÉS

TELEFONSZÁMRA VÁRJUK

Piac Marketing Üzletközpont 6000 Kecskemét, Fecske u. 20.

Tel: 76/417-646, Fax: 76/507-829 e-mail: piacmarketing@axelero.hu

A HELYKIOSZTÁS A JELENTKEZÉS SORRENDJÉBEN TÖRTÉNIK!

MINDENÜTT JÓ,
DE LEGJOBB OTTHON!

OTTHONTEREMTÉS A FÉSZEK EXPO-n!
Kecskeméten először a Piac Marketing Üzletközpont szervezésében 2003. március 7-8-9-én az Erdei Ferenc Művelődési Központban 10 -18-ig. ADUNK-VESZÜNK- CSERÉLÜNK!

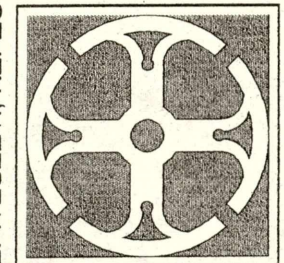
Telkek, új- és használt lakások, irodák, telephelyek nagy választékát kínálják az ingatlanforgalmazók. HA NINCSEN PÉNZE VEGYEN HITELBE! Pénzügyeit helyben intézik a bankok. Építkezések, felújítások, lakberendezések kivitelezői várják Önöket. Full szolgáltatások, kulcsrakészen engedménnyel, kedvezménnyel. A belépés ingyenes!

TÖRIK?
REPED?
AUTÓÜVEG
ELADÁS, BESZERELÉS, GRAVÍROZÁS,
SZEMÉLY- ÉS TEHERGÉPKOCSIKBA,
SZÉLVÉDŐJAVÍTÁS, FÉNYSZÓRÓK,
TETŐABLAKOK.
6000 KECSKEMÉT, Ceglédi út 38.

SZERVIZ ÉS ÜZLET
☎ 76/485-720
30/9435-411

AUTÓGÁZTÖLTŐ állomás nyílt a régi 5-ös úton, az Aranyhegyi csárdával szemben. 07-19 óráig várják az autósokat. Vasárnap szünnap.

ÉS IPARMŰVÉSZETI

B4. STÚDIÓ BT

Grafika, szobrászat, arculat- és látványtervezés, építészeti tervezés. Címerek, cégerek, emblémák, plakettek tervezése és kivitelezése. Tűzzománcok, plasztikák külső-belsőitéri, építészeti alkalmazása, rajzos városképek készítése. 6000 Kecskemét Erdő u. 18. **Balanyi Stúdió** Telefon és fax : 76/494-545, Mobil: 20/3389911

Lapunk ingyen hozzáférhető a közintézményekben, valamint ingyen megrendelhető a szerkesztőség címén, telefonján.

Hirdetéseket is megjelentetünk! Amennyiben hirdetésével Ön, vagy vállalkozása is támogatni szeretné városunk kultúráját és szeretné, ha tízezres olvasótáborunk megismerné és igénybe venné áruit, szolgáltatásait, jelentkezzen szerkesztőségünknel!

6001 KECSKEMÉT Pf.: 483
tel/fax: 76/410 260

Lapunk az interneten! www.kecskemeti.info.hu címen találhatják meg. E-mail-en is várjuk Olvasóink véleményét, hozzászólását és írásait kozter.kecskemeti@axelero.hu

Köztér

kecskeméti közéleti lap
Alapította: Kerényi György
A szerkesztőség címe: 6001 Kecskemét pf.: 483, Ceglédi út 38. Tel./Fax: 76/410-260, 485-720. Telefon: 76/48-23-23 (este).
E-mail: kozter.kecskemeti@axelero.hu
Web lap: www.kecskemeti.info.hu
Főszerkesztő: Nagy Mária
Főmunkatárs: Magyar Ágnes, Kada Erika
Támogatóink: Autóüveg Kft., Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium, és még többen.
Kiadja: Szívhang Alapítvány és a Köztér Kulturális Egyesület Kecskemét
Felelős kiadó: Kerényi György.
ISSN 1418-9712.
Nyomatta: Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája.
Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.
Táskaszám: 03.0358